

بسم الله الرحمن الرحيم

لومړۍ باب- جزائي دعوى

لومړۍ فصل

هغه كسان چه د جزائي دعوى سورولو صلاحيت لري

د غوښتنې په موجب د دعوى سورولو موارد

لومړۍ ماده: د جزائي دعوي سورولو او تعقيبولو صلاحيت يواځي څارنوالي لري. بل څوك نه شي كولاى چه هغه سوره يا تعقيب كړي، مگر د هغو حالاتو نه پرته چه قانون بنودلي وي.

د جزائي دعويې پريښودنه او ځنډونه يې د هغو حالاتو نه چه قانون بنودلي وي جواز نلري.

دوهمه ماده: لوي څارنوال پخپله يا د څارنوالي د غړي په لاس جزائي دعوي سوروي او د قانون د احكامو مطابق يې تعقيبوي.

درېمه ماده: كه چېرې جزائي د عوي د يو جرم د ارتكاب له كبله د خارجي دولتونو د مشرانو يا د افغانستان د دولت په وړاندې د هغو د سياسي نمايندگانو خلاف را ولاړه شوى وي نو د هغي سورونه د عدليې وزير د ليكلي غوښتنې نه پرته جواز نلري.

څلورمه ماده: د شوري، محكمو، حكومت، اردو، او د دولت د ادارو د سپكاوي د جرمونو په باب تحقيق او د جزائي دعوي سورول او هر قسم تكل كول د دغو موسسو او ادارو د واكمنو مقاماتو د ليكلي غوښتنې نه پرته جواز نه لري.

پنځمه ماده: په پورتنۍ ماده كښي راغلي غوښتنوال د حكم د صادرېدلو نه لومړۍ په هره موخله كښي چه وغواړي دعوي ترك كولاى شي. جزائي دعوى په ترك ساقطېږي. دعوي كه د يو نفر تورن په باب هم ترك كړى شي دا د نورو ترونو په باب هم ترك گڼل كېږي.

دوهم فصل

د سترې محکمې یا جناياتو د محکمې په امر د جزائې دعوي

سررونو

شپږمه ماده: که چېرې د جناياتو محکمه په هغه دعوي باندې د غور کولو په وخت کېنې چې د هغې په وړاندې دائره ده تشخیص وکړي چې په یوشمیر تورنو کسانو باندې دعوي نه ده سوره شوي یا په دعوي کېنې داسې پېښې شته دي چې توريې په چا پورې نه دي تړل شوي یا داسې جنايت او جنحه وجود لري چې په تورنو کسانو باندې د پورې شوي تور سره تړون لري محکمه کولای شي چې په دغسې کسانو باندې یا د دغسې پېښو او جرمونو له کبله دعوي سوره کړي. او محکمه کولای شي چې د دغسې جرمونو او تازه پېښو په تحقیق لاس پورې کړي او د خپلو غږوله منځه یوتن د تحقیق په اجرا کولو مکلف کړي.

په دې صورت کېنې په تحقیق باندې د موظف شوي شخص په باب د تحقیق د قاضي ټول احکام تطبیق کېږي، بیا د جناياتو محکمه د دې قانون د احکامو مطابق د موضوع د پریکړون اقدام کوي.

اوومه ماده: ستره محکمه کولای شي په هغه اعتراض باندې د غور کولو په وخت کېنې چې د یوې لاندینې محکمې د فیصلي خلاف ورته په دوهم ځل وړاندې شوي وي د جزائې دعوي د سرولو په باب د پورتنۍ مادې مطابق اقدام وکړي.

اتمه ماده: که چېرې په ستره محکمه یا د جناياتو په محکمه کېنې په یوه موضوع باندې د غور کولو په وخت کېنې داسې جرم پېښ شي

چه د دعوي په جريان، د محكمې په اوامرو يا حيثيت او احترام كښي خلك واچوي يا د محكمې په قضاوت يا د شاهدانو په شهادي، تاثير وكړي دغه محكمې كولای شي چه د دې قانون د شپږمې مادې په حكم برابر د جزايي دعوي د سوړولو اقدام وكړي.

دریم فصل

د حق العبد مدعي له خوا د دعوي سوړونه او تعقيب

نهمه ماده: د حق العبد مدعي كولای شي چه د قباحتونو او جنحو په باب پخپله د تورن خلاف د دې قانون د ۲۰۹ - ۲۱۰ - ۲۱۱ مادو د احكامو له مراعات سره سره دعوي سوړه كړي مگر هله نه چه: اول: د دعوي په عدم سمع باندي غوت پريكړي حكم صادر شوی وي.

دوهم: دعوي د دولت د يو مامور، يا مستخدم او يا د قضائي ضبط د يو مامور خلاف وي او د داسي جرم نه راولاړه شوی وي چه وظيفي د په ځاي كولو په وخت يائي د وظيفي په سبب دده له خوا ارتكاب شوی وي.

خلورم فصل

د جزائي دعوي سقوط

لسمه ماده: جزائي دعوي د تورن په مرگ ساقطېږي، كه چېرې تورن په دعوي باندي دغور په دوران كښي مړوي، دامرينه دهغو شيانو د مصادره كولو د حكم نه مانع كيږي چه جوړول، په كارول، ساتل، پلورل او د خرڅلاو بازار ته ويستل ئي په خپل جرم گانه شي.

يوولسمه ماده: كه چېرې جزائي دعوي په جنائي موادو كښي دپېښي له نيتې نه ترلسو كلونو، د جنحي په موادو كښي دپېښي له نيتې نه تر درو

کلونو او د قباحه په موادو کېنې د پېښې له نیتې نه تر یو کال پورې تعقیب نه کړې شي ساقطېږي، مگر هله نه چه قانون ئې په عکس تصریح کړې وي.

دولسمه ماده: د هغو مواردو نه پرته چه قانون په صراحت حکم کړې وي هیڅ سبب د هغې مودې په امتداد کېنې خلل نه شي پریوښتلی چه د جزائي دعوي د سقوط د پاره ټاکل شوي ده.

د یار لسمه ماده: د جزائي دعوي د سقوط موده د تحقیق، پوښتیدلو، محاکمې او دلیلونو په ټولونه قطع کېږي خوپه دي شرط چه دغه اجراءات د تورن په مخکېنې شوي یاوړ ته په رسمي صورت ابلاغ شوي وي، دغه موده د قطع کیدوله ورځې څخه سمدستي بیا شروع کېږي.

که چېرې د دعوي د سقوط د مودې جریان ځوواړي قطع شوي وي نو بیا د کیدو روستي ورځې له نیتې څخه شروع کېږي.

څوار لسمه ماده: د تورنو د تعدد په صورت کېنې دیو په باب د دعوي د سقوط د مودې قطع کیدنه د نورو په باب هم حسابېږي که څه هم د دعوي د سقوط د مودې د قطع کیدو اجراءات د دوي خلاف نه وي شوي.

دوهم باب

د دلایلو ټولونه او د دعوي سورونه

لمړي فصل

د قضايي ضبط مامورین او د هغوي ذمه واری

پنځلسمه ماده: د قضايي ضبط مامورین د خپلو صلاحیتونو په ونډونو کېنې دا کسان دي:

۱: د څارنوالي غړي.

۲: د پولیسو ضابطان.

د عدليي وزير د مربوط آمر په موافقه يوشمير مامورينو ته د هغو جرائمو په باب چه ددوي د ماموريت په ونډه كښي واقع كيږي او ددوي په وظيفه پورې تړون لري د قضائي ضبط د مامورينو حيثيت وركولي شي.

شپاړسمه ماده: د قضائي ضبط مامورين په دي وظيفه پورې د تړلو چارو د اجراء كولو په باب دلوي څارنوال د امرونو تابع دي. څارنوال كولي شي يو واكمن مقام د دي وظيفي په اجرا كښي د هغه پل غلطي او بي پروائي په موضوع باندې د غور كولو دپاره موظف كړي چه د قضائي ضبط ديو مامورله خوا واقع كيږي. همدغه شان دي ددغه مامور خلاف د تاديبي دعوي د سورولو غوښتنه كولي شي. دا ټول اجراءات د جزايي دعوي دسورولو مخه نه نيسي.

اوولسمه ماده: د قضائي ضبط مامورين د جرمونو او د هغو د مرتكبينو د موندلو او دهغو دليلونه د راتولو په باب چه د جرم د تحقيق او د جزايي دعوي د سورولو د پاره لازم دي اقدام كوي.

اتلسمه ماده: د قضائي ضبط مامورين مكلف دي چه جزايي اطلاعاتي او په جرمونو پورې مربوطي استغاثي واخلي او ډيري ژرني څارنوال ته وليږي. دغه شان د قضائي ضبط مامورين او د هغونه لاندې كسان مكلف دي چه ټول ضروري توضيحات لاس ته راولي او هغه كتني وكړي چه دوي ته په اطلاعاتو كښي د رسيدلو يا د هغو پيښو د تحقيق په كار كښي چه دوي ته په اطلاعاتو كښي د رسيدلو يا د هغو پيښو د تحقيق په كار كښي چه دوي ته ابلاغيري آسانتيا راولي.

دوي په دي هم مكلف دي چه د جرمونو د نښو نښانو د ساتلو د پاره لازم ترتيبات ونيسي.

نولسمه ماده: د قضائي ضبط مامورين د دلايلو د راغونډولو په دوران كښي اختيار لري چه د جزايي پيښو او د هغو مرتكبينو په باب د

معلوماتو د خاوندانو بيانو نه واوري او د هغو په باب له تورنو کسانو څخه پوښتني وکړي.

دغه شان د قضائي ضبط مامورين کولي شي چه د طبيبانو او نور پوهانو څخه کوم وغواړي او د هغوي رائي په ژبه يابه قلم حاصلې کړي.

شلمه ماده: د قضايي ضبط مامورين مکلف دي چه خپل اجراءت دوخت او ځاي د بنودلو سره وليکي، امضائي کړي او د تحقيق په محضر کښي ئي ثبت کړي، دغه شان ضروري ده چه په محضر کښي پوهان او هغه شاهدان چه شهادت ئي ويلې دي امضا و کړي. دا محضرونه، ټولې پاڼي او ضبط شوي شيوه څارنوال ته لېږل کيږي.

يويشتمه ماده: د قضائي ضبط مامورين کولي شي چه د وظيفي د اجراء په حالت کښي مستقيماً د امنيه قوي نه کومک و غواړي او د امنيه قوي واکدران مکلف دي چه دغه غوښتنه په ځاي کړي. دوه ويشتمه ماده: هر څوک چه د يوداسي جرم په کيدو خبر شي چه څارنوال د هغه په اثر بي له درخواسته د جزائي دعوي د سورولو حق لري سمدستي څارنوال يا د پوليسو ترټولو نږدې اداري ته خبر ورکولي شي.

درويشتمه ماده: هر څوک چه د يو جرم په اثر د تاوان د جيري دعوي لري په هغه عريضه کښي چه د قضائي ضبط يو مامورته ئي وړاندې کوي خپل ځان د حق العبد د مدعي په حيث معرفي کولي شي. څلرويشتمه ماده: که چېرې عارض په خپله عريضه کښي د حق العبد دعوي نه وي کړي نو عريضه يوه جزائي اطلاع گڼل کيږي، څو پورې چه مدعي په عريضه کښي يا د عريضې له وړاندې کولونه وروسته په يوه بله بانه کښي يا په يو شان له شانونو د تاوان د جبیره کولو غوښتنه نه وي څرگنده کړي د حق العبد مودي نه گڼل کيږي.

دوهم فصل

مشهود جرم

پنځو ويشتمه ماده: جرم د ارتکاب په حالت کښي يا له هغه نه لږ وروسته مشهود بلل کيږي.

جرم په دي مواردو کښي مشهود گڼل کيږي:

الف: په هغه صورت کښي چه مرتکب سمدستي د جرم له پيښدو وروسته د مجني عليه يا د خلکو له خوا تعقيب شي.

ب: په هغه صورت کښي چه د تورن څخه وسله يا داسي څيزونه او نښي نښانې لاس ته راوستلي شي چه دده له خوا د جرم په ارتکاب يا به جرم کښي د ده په گډون دلالت وکړي.

شپږويشتمه ماده: د دي د پاره چه د قضائي ضبط مامور له هغه صلاحيت څخه چه قانون د مشهود جرم د تحقيق په باب ده ته ورکړي دي استفاده و کړاي شي دا ضروري ده چه ده به جرم په پورتي ماده کښي د ذکر شويو حالتونو له جملې څخه په يوه حالت کښي پخپله ليدلي وي .

اووه ويشتمه ماده: که چېرې مشهود جرم جنايت يا جنحه وي نو د قضايي ضبط مامور مکلف دي چه پخپله د پيښي ځاي ته لاړشي او د پيښي نښي نښانې وگوري او وني ساتي، د اشخاصو او ځايو نو وضع او هر هغه څه چه د حقيقت په موندلو کښي تاثير لري تثبيت کړي او د هغو خلکو خبري چه د پيښي يا د پيښي د مرتکب په باب د توضيحاتو اخستلو تصور کيدي شي واوري، د قضائي ضبط مامور مکلف دي چه د پيښي ځاي ته د خپل تگ څخه ډير ژر څارنوال ته ور کړي.

اته ويشتمه ماده: په مشهودو جرمونو كښي د قضائي ضبط مامور دا كوالي شي چه د رسيدو سره سم د پېښي په ځاي كښي حاضر كسان د رپوټ ليكلو تر تماميدو پورې له دغه ځايه څخه د تللو نه منع كړي او داهم كولي شي چه د كومو خلكو نه د پېښي په باب د توضيحاتو اخستل ممكن وي هغوي سمدستي راوغواړي .

نه ويشتمه ماده: كه چېرې د حاضر كسانو له جملې څخه يوكس د قضائي ضبط د مامور له داسي امر څخه چه دپورتنۍ مادي مطابق صادر شوی وي غاړه وغړوي او يا د پېښي ځاي ته دراتلو نه ځان څنگ كړي دا خبره په رپوټ كښي ليكله كيږي او څنگوال (متخلف) د بند په يوه داسي جزا چه موده به ئي له يوي هفتي زياته نه وي او په نقدي جريمي چه اندازه به ئي له سلوافغانيو زياته نه وي او يا د دغو دواړو و له جملې څخه په يوه جزا محكوميږي. دا حكم د ابتدائيه محكمې له خوا د قضائي ضبط د مامور د ليكلي رپوټ له مخه صادرېږي.

دريم فصل

د تورن نيونه

دیرشمه ماده: كه چېرې د قضائي ضبط له مامور سره د حاضر تورن د تور په باب كافي دليلونه موجود وي نو په دي لاندنيو مواردو كښي د ده د نيولو امر صادرولي شي:

الف: په جناياتو كښي.

ب: په مشهود و جنحو كښي.

ج: په هغه جنحه كښي چه جزائي له يوي هفتي حبس څخه زياته وي.

يو دیرشمه ماده: كه چېرې تورن په پورتنو حالاتو كښي حاضر نه وي د قضائي ضبط مامور كولي شي چه د ده د نيولو امر صادر او د خبره په رپوټ كښي وليكي.

دغسي امر د شپږو مياشتو له مودې تيريدو وروسته نه چلېږي، مگر هله چلېږي چه د قضائي ضبط مامورئي د يوي بلې مودي د پاره اوږده کړي.

د نيولو او رواستلو امر د امنيه افرادو په لاس عملي کيږي. دوه ديرشمه ماده: د قضائي ضبط مامور مکلف دي چه ډير ژر د نيول شوي تورن بيان واوروي، که چېرې تورن د خپلي بيگناهي سببونه ونه بنودلي شي نو دي په خليرويشتو ساعتونو کښي مربوطي څارنوالي ته ليزل کيږي، څارنوالي مکلفه ده چه په اتو څلويښتو ساعتونو کښي دي وگروي، بيا وروسته د حالت د څرنگوالي له مخه يا دي خوشي کوي او يائي د توقيف د پاره د مربوطي ابتدائيه محکمې نه د اجازي اخستلو اقدام کوي. دري دير شمه ماده: هر څوک دا کولي شي چه يو څوک د جنايت يا جنحي په ارتکاب باندي د ليدلو په صورت کښي بې له دي چه دده د نيولو امر حاصل کړي د امنيه قوې تر ټولو نږدې اداري ته وسپاري.

څلوردير شمه ماده: امنيه افراد په مشهودو جرمونو کښي کولي شي چه تورن راولي او تر ټولو نږدي د قضائي ضبط مامورته ئي وسپاري دغه ډول دا صلاحيت له دغه حالت څخه پرته هم لري خو دا په دي شرط چه جرم جنايت يا جنحه وي او د تورن د شخصيت پيژندنه ممکنه نه شي.

پنځه ديرشمه ماده: د بنيادم نيونه جواز نه لري مگر د هغه مقام په امر چه قانون ورته صلاحيت ورکړي وي د تورن توقيف د مربوطي ابتدائيه محکمې د قاضي په امر کيږي.

څلورم فصل

د اشخاصو تلاشي اخستنه، کورته ننوتل او پلتنه ئي، د شپونو ضبط

شپېر دیر شمه ماده: په هغو حالاتو کېنې چې د تورن نیول جواز لري د قضائي ضبط مامور دا کولې شي چې د تورن نیول جواز لري د قضائي ضبط مامور دا کولې شي چې دې تلاشي کړي.

اووه دیر شمه ماده: که چېرې تورن بښخه وي د هغې تلاشي هم د هغې بښخي په لاس کېږي چې د قضائي ضبط د مامور له خوا ورته وظيفه ورکړشوی وي.

اته دیر شمه ماده: امنیته افراد شخصي کورونو ته د ننوتلو حق نه لري مگر هله چې د کاله هستوګن یا د مربوطې محکمې قاضي ورته اجازه ورکړي او یا دا چې د کاله د داخل له پلوه ترې کومک وغوښتي شي، یا اور لګیدلي وي، یا زلزله یا سیلاب او یا د دې امثال پېښ وي.

نه دیر شمه ماده: د قضائي ضبط مامور د مشهور د جرم په حالت کېنې جنایت وي که جنحه د تورن کورته په پورتنۍ ماده کېنې د راغلو شرطونو له مراعاته پرته ننوتلي او هغه لټولي شي او هغه شپونه او پانې چې د قضائي ضبط مامور ته د حقیقت موندلو د پاره د هغو نښو نښانو له مخې چې پکېنې دي مفید ښکاره شي اخستلای شي.

د مشهور جرم په حالت کېنې د څارنوالي غږي کاله ته د ننوتلو اولټولو نه پس په یوه میاشت کېنې د ننه د دغه اقدام د صحت په باب د ابتدایه قضاي حکم حاصلوي.

څلویښتمه ماده: که چېرې د تورن د تفتیش په ضمن کېنې چا خلاف چې په دغه کور کېنې موجود وي ددې خبرې قوي علامې پیداشي چې ده له ځانه سره داسې څه پټ کړي دي چې د حقیقت په موندلو کېنې فایده لري د قضائي ضبط مامور دده د تفتیش اقدام کولې شي.

يوخلو يېنستمه ماده: د کور پلټنه يواځې په هغه جرم پورې د مختصو شيونو د لټولو د پاره جواز لري چه د هغه تحقيق يائي د نښو نښانو او دليلونو د راغونډولو کارجاري وي. که چېرې مفتش د پلټنې په دوران کښې په داسې شيونو پيښ شي چه ساتل ئي جرم گنل کيږي، يا د غه شيونه د يو بل جرم په موندلو کښې تاثير لري د قضائي ضبط مامور د غه شيونه اخستلاي شي.

دوه څلويښتمه ماده: د کور پلټنه حتي الامکان د تورن يا د هغه د قايم مقام په مخکښې کيږي.

که چېرې د تورن يا د هغه د قائم مقام حضور ممکن نه وي نو دکور پلټنه د دوه تنو شاهدانو په مخکښې کيږي او تر ممکن حده پورې په کار دي چه شاهدان د تورن خپلوان، يا د تورن سره ديوه کاله هستوگن او يا گاونديان وي د دې موضوع جريان په رپوټ کښې ثبتيږي.

دري څلويښتمه ماده: که چېرې د تورن په کاله کښې مهر شوي يا په بل ترتيب سر ترلي پانې وليدلي شي قضائي مامور هغه نه شي بيرته کولای.

څلور څلويښتمه ماده: د قضائي ضبط مامور هغه ځايونه چه پکښې د حقيقت د موندلو دپاره فايده مني نښي نښاني يا شيونه وي مهر ولاک کولي او پري څوکيدارو درولي شي. د قضائي ضبط مامور مکلف دي چه د دې خبري اطلاع سمدستي څارنوال ته ورکړي که چېرې څارنوال دا اقدام لازم وگڼي نو موضوع د مربوطي ابتدائيه محکي قاضي ته وړاندې کړي، قاضي کولي شي چه په خپل امر باندي له نوي سره غور وکړي.

شپږ څلويښتمه ماده: د قضائې ضبط مامور کولې شي چه وسله، سامان، پانې او ټول هغه شيوه چه د جرم په ارتکاب کېنې ئې د استعمال احتمال موجود وي او يا د جرم د ارتکاب د نتيجې په حيث موجود شوی وي او يا د جرم د پېښدو هدف شوی وي او همدغه شان ټول هغه شيوه چه د حقيقت په موندلو کېنې مرسته کوي واخلي.

دا قسم ټول شيوه د تورن له نظره تيرول کېږي او د هغو په باب ددغه نظريه غوښتله شي، موضوع په رپوټ کېنې ثبتېږي او پري د تورن امضاء اخستله شي. که چېرې تورن د امضاء کولو نه انکار وکړي دا خبره په پانو کېنې ذکر کېږي.

اووه څلويښتمه ماده: ټول اخستل شوی شيوه او پانې په يوه سر ترلې کڅوړه کېنې اچول کېږي او که کيدې شول نو مزي تري چا پيرېږي او مهر ولاک کېږي. د مزي د پاسه د مهر دننه داخستنې نيټه او موجه اسبابو د يادونې ليکل کېږي.

اته څلويښتمه ماده: د پورتنۍ مادې مطابق د لگول شوي مهر ولاک ماتول جواز نه لري مگر د تورن يا د هغه د وکیل په حضور يا دعوت او يا د هغه شخص په حضور يا دعوت چه دغه شيوه له هغه څخه لاس ته راوستل شوی وي.

نه څلويښتمه ماده: څوک چه دپلنې په وسيله د پانو له مضمون ياله شيوو څخه خبر شي او هغه بل چاته فاش کړي او يا په يوشان له شانونو تري استفاده وکړي د قانون د احکامو مطابق ورته جزا ورکول کېږي.

پنځوسمه ماده: که چېرې څوک هغو پانو ته چه له ده څخه اخستل شوي دي فوري او سملاسي اړتيا ولري نو د هغو يو تصديق شوی نقل د قضائې مامورله خوا ورکول کېږي.

پنځم فصل

د دلايلو د ټولونوي نه وروسته د څارنوالي وظيفي

يوپنځوسمه ماده: که چېرې څارنوالي په يوه موضوع کېښې د دعوي سورونه لږمه ونه گڼي دپاڼو د حفظيدلو امر ورکوي.

څارنوالي چه د پاڼو د حفظ امر ورکړي په دي خبره مجني عليه او د حق العبد مدعي خبروي.

که چېرې مجني عليه يا د حق العبد مدعي مړ وي نو خبر دده په هستوگن ځاي کېښې د ده ورثه ووته ورکول کېږي.

دوه پنځوسمه ماده: که چېرې څارنوال د جنحو او قباحتونو په مواردو کېښې د دعوي سورولو د پاره د دليلونو له مخه لار اواره وويني نو تورن مربوطي ابتدائيه محکمې ته په حاضریدلو مکلفي.

څارنوالي کولي شي چه د جنايتونو او جنحو په مواردو کېښې د دې قانون د څلور پنځوسمي مادي او د ورپسي مادو به حکم برابر پخپله د تحقيق په کولو لاس پورې کړي او يا د دي قانون د يوسل و اويايمي مادي په حکم برابر د تحقيق دپاره د يو قاضي د ټاکلو غوښتنه وکړي.

درې پنځوسمه ماده: د هغه جرم نه د راپور ته شوي جزائي دعوي سورونه او تعقيب چه د وظيفي د اجرا په وخت کېښې يا د وظيفي د اجرا په علت ئې د دولت د مامورينو او مستخدمينو له خوا ارتکاب شوي دي يواځي د لوي څارنوال، د هغه د مرستيال او څارنپال له خوا کيدي شي

دریم باب
د څارنوالی په لاس تحقیق
لومړي فصل

د تحقیق اجراء په تحقیق کښې د حق العبد د مدعي او د حق العبد د مسئول
مداخله

څلور پنځو سمه ماده: څارنوالی ددې قانون د پنځه پنځوسمې مادې نه تر یوسل
و دري څلوېښتمې مادې پورې احکامو مطابق د جنایاتو او
جنحو په باب د تحقیق د اجراء اقدام کوي.

پنځه پنځو سمه ماده: که چېرې د څارنوالی یو غړي پخپله د تحقیق په کولو
بوخت وي کولی شي چه د قضائي ضبط هر مامور د یوې معینې
وظیفې یا په تحقیق پورې د تورن د استنطاق نه پرته د مربوطو
وظیفه په اجرا موظف کړي.

څوک چه په دغسې وظیفې مامور یې پخپله معینه وظیفه کښې
د څارنوالی د غړي صلاحیت لري.

شپږپنځو سمه ماده: کله چه د څارنوالی غړي یو بل شخص د یو سلسله
تحقیقاتو په اجراء موظفوي مکلف دي چه ټولې هغه مسئلې د
کومو تحقیق چه لازم دي او هم ټول هغه اجراءات چه دغه شخصي
ئي په کولو مکلف دي څرگند او بیان کړي.

دغه موظف شخص دوخت تیریدو د اندیښني له کیله کولی شي
د تورن د تحقیق او استنطاق په باب د هر قسم اجراءاتو کولو ته
اقدام وکړي خو په دي شرط چه دغه اجراءات دده په وظیفه او د
حقیقت په موندلو پورې ربط ولري.

اوه پنځوسمه ماده: که چېرې د څارنوالی غړي د حالاتو د ضرورت له مخې د
خپل صلاحیت د کښې نه بهر اجراءاتو ته اړشي کولی شي چه
د څارنوالی یو بل داسې غړي چه دغه اجراءات دهغه د
صلاحیت په کښې د ننه وي موظف کړي چه پخپله د

هغو د اجراء دپاره اقدام وکړي په دې شرط چه د تحقیق د جریان له مخې د هغو اجراء ضروري وي.
اته پنځوسمه ماده: د څارنوالي غړي د تحقیق په ټولو اجراءاتو کښې یوتن کاتب له ځانه سره اخلي او دغه کاتب له ده سره امضاء کوي محضرونه، امرونه او ټولې مربوطې پاڼې د تحریراتو په دفتر کښې قیدېږي.

نه پنځوسمه ماده: د تحقیق ټول اجراءات او حاصلې شوي نتیجې اسرار گڼل کیږي او د څارنوالي غړي، ددوي معاونان لکه کاتبان، اهل خبره او ټول هغه کسان چه د تحقیق د اجراء سره تماس لري یا د کار او وظیفې له مخه تحقیق ته حاضرېږي په دې مکلف دي چه د هغو له فاش کولو نه ځان وساتي پل غلط ته د قانون مطابق جزا ور کول کیږي.

شپیتمه ماده: چاته چه له یوه جرمه تاوان واوړي د تحقیق په دوران کښې خپله حق العبدې ادعا وړاندې کولي شي. څارنوال زیات نه زیات د ادعاء له وړاندې کولو نه وروسته په پنځو ورځو کښې د ننه د ننه د هغې د منلو په باب خپل تصمیم نیسي.

یوشپیتمه ماده: تورن، مجني علیه، د حق مدعی، د حق العبد مسئول او ددوي وکیلان هر یو دا کولي شي چه د تحقیق په ټولو اجراءاتو کښې حاضر شي. څارنوالي که د حقیقت موندلو د پاره مناسب و گڼي ددوي په شا د تحقیق د اجرا کولو اقدام کولي شي، د دې ضرورت له رفع کیدلو نه پس د تحقیق په جریان باندې د دوي خبرول باک نه لري. په هر حال څارنوالي د دې صلاحیت لري چه په مستعجلو حالاتو کښې د تحقیق یو څه اجراءات د خصومو په شا وکړي او خصوم حق لري چه د دغې اجراءاتو د پایو د کتلو غوښتنه وکړي خصوم حق لري چه د تحقیق په جریان ښي خپل وکیلان د ځان سره ولري.

دوه شپيتمه ماده: څارنوالي د تحقيق د شروع كيدو ورځي او د تحقيق د اجرا كيدو د ځاي خبر مخكښې له مخكښې خصوصموتته ورکوي. دري شپيتمه ماده: تورن، مجني عليه، د حق العبد مدعي او د حق العبد مسئول کولي شي چه د تحقيق په جريان پروې د هر قسم مربوطو پايو يو يو نقل په خپل لښت وغواړي. مگر هله نه چه تحقيق ددوي په غياب کي د هغه قرار مطابق چه قانوناً صادر شوی وي اجرا شوی وي.

دوهم فصل

محلي کتنې - د کورنو پلټنه - په جرم پورې د تړلو شيانو ضبط څلور شپيتمه ماده: د څارنوالي غړي په مشهود د جنايت باندي د خبريدو سره سمدستي مکلف دي چه ډير ژر د پيښي ځاي ته لاړشي. د څارنوالي غړي کولي شي هر ځاي ته چه و غواړي د ځايونو اشخاصو، د جرم د ضروري شکل او د هر شي د وضعي د تشبیت د پاره چه لازم وي لاړشي.

پنځه شپيتمه ماده: د څارنوالي غړي کولي شي چه د جنايت او جنحي تورن ولټوي او دغه شان هر کله چه په قوي علامو او نښو نښانو ده ته څرگنده شي چه يو بل سړي د ځانه سره داسي څخه پټ کړي دي چه د حقيقت په موندلو کښې فايده لري دي کولي شي چه د غه سړي ولټوي، د پلټني په وخت کښې د دې قانون د اووه ديرشمي مادي د حکم مراعات کيږي.

شپږ شپيتمه ماده: د کورنو پلټنه د تحقيق د اجرااتو برخه ده او اجرائي يواځي هغه وخت جواز لري چه تور د جنايت او جنحي د ارتکاب يا گډون نه راپور ته شوی وي او هغه سړي ته چه په دغه کور کښې اوسي منسوب وي او پلټنه ئي لازمه وي يا دا چه داسي نښي نښاني موجودي وي چه دانښي چه د کور اوسيدونکي په جرم پورې مربوط شيونه له ځانه سره ساتلي دي.

اووه شپيتمه ماده: پلټنه حتي الامکان د تورن يا د هغه د قائم مقام په مخکېنې اجرا کېږي.

اته شپيتمه ماده: د څارنوالي غړي کولای شي چه د ابتدائيه قاضي نه له اجازي اخستلو وروسته ټول مکتوبونه او هر قسم پستي مراسلات د پست په اداره کېنې او هر قسم تيلگرامونه په مربوطه اداره کېنې و ځنډوي او هر قسم سيمي او بيسيمه مرکې کنترول کړي خو په دي شرط چه په تورن او د تحقيق لاندې جرم پورې ربط ولري او د اجراء نه يې د حقيقت په موندلو کېنې فايده متصوره وي. دا اجراء په عاجلو حالاتو کېنې د ابتدائيه قاضي له اجازي پرته کيدې شي خود د اجراء نه پس په دير شوو رځو کېنې د ننه د ننه بايد ددغو اجراءاتو د صحت په باب د محکمې حکم واخستي شي.

نه شپيتمه ماده: د څارنوالي غړي حق نه لري چه هغه پاني او سندونه چه تورن ئي مدافع وکیل يا يو بل اهل خبره ته د مشوري د پاره سپاري يا هغه مراسلات چه د اهل خبره او تورن منح کېنې ردو بدل کېږي واخلي.

اويایمه ماده: د څارنوالي غړي اخستل شوي پاني يواځي او حتي الامکان د تورن په مخکېنې گوري او خپل نظريات د هغو په باب څرگندوي.

که چېرې ضروري و گڼل شي د څارنوالي غړي کولي شي چه يو مامور د دغو پانو په ساتنه موظف کړي دغه شان دي کولي شي چه که لارمه وگڼي د پيشي سره د پانو د يو ځاي کولو يا خپل خاوند يا مرسل ته ئي د سپارلو امر وکړي.

يو اويایمه ماده: د هغو شيونو په باب چه د څارنوالي له پلوه اخستل کېږي د دې قانون د اووه څلو بينتمي مادي حکم تطبيقيږي.

دوه اويایمه ماده: د څارنوالي غړي کولي شي د هغه شي خاوند ته چه
اخستل يا پري ځان خبرول لازم وگڼي امر وکړي چه هغه
څارنوالي ته تقديم کړي.

ددې امر پر متخلفينو ته هغو کسانو پرته چه قانون ورته په
يوشان له شانونو د شاهدي ويلو نه د ډډې کولو حق ورکړي وي
د دې قانون ددوه سوه پنځه دیرشمې مادي مطابق جزا ورکوله
کيږي.

دري او يایمه ماده: اخستل شوي اصل مکتوبونه او تلگرامونه او يائي نقلونه
ډير ژر تورن يا د هغو مرسل اليه ته ليږل کيږي، مگر هله نه چه
د تحقيق جريان ته تري ضرر متصور وي.

دریم فصل

د تحقيق د شاهدانو اوریدنه

څلور اويایمه ماده: د څارنوالي غړي د هغو شاهدانو شاهدي چه خصوم ئي
داوریدو غوښتنه کوي که چېرې دغو اوریدنه مفیده و گڼي
اوري.

د څارنوالي غړي کولي شي چه د هغو شاهدانو شاهدي واوري
چه شهادت ئي د هغو پيښو په باب فايده من وي چه جرم ثابتوي
يا د جرم اثبات، يا په جرم پورې د مربوطو اوضاعو يا تورن ته د
جرم نسبت يا د جرم نه د هغه برائت ته منجر کيږي.

پنځه او يایمه ماده: د څارنوالي غړي کولي شي چه څوک په خپله رضا د
شاهدي ويلو د پاره حاضر کيږي د هغه شاهدي واوري.

دا اجراءات د تحقيق په محضر کښې درج کيږي.

شپږ او يایمه ماده: هغه شاهدان چه د څارنوالي غړي د هغو د شهادت اوریدلو
حکم کوي د امنیه افرادو په لاس جلب کيږي اور اوستل کيږي.

اووه او يا ييمه ماده: د څارنوالي غړي له هر نفر نه د نامه، لقب، عمر، کسب، هستوگن ځاي او له تورن سره د رابطې د بيانولو غوښتنه کوي، دا ټولي خبري د تحقيق په محضر کښې درج کيږي.

اته او يا ييمه ماده: په شاهدانو او شاهدي پورې مختص اظهارات ليکل کيږي او بي له زيات و کمه او د ټکو د وهلو او تورولو د تحقيق ته محضرونو کښې ثبتيږي او څو پورې چه د څارنوالي د غړي او د هغه د کاتب له خوا تصديق نه شي د اعتبار وړ نه گڼل کيږي.

د څارنوالي غړي او کاتب دواړه مکلف دي چه شاهدي امضاء کړي.

د غه شان شاهد پس له دي چه شاهدي دده په مخکښې ولوسته شوه او ده تائيد کړه نو امضاء به پري کوي.

که چېرې شاهد د شهادت د امضاء يا مهرولو نه انکار وکړي يائي امکان موجود نه وي موضوع د هغي د موجه اسبابو سره په محضر کښې ثبتيږي.

د څارنوالي غړي او کاتب د هر څه نه اول هره پاڼه د نښه کولو په غرض امضاء کوي

نه او يا ييمه ماده: د څارنوالي غړي د هر شاهدي شاهدي يواځي او په ځانگړي صورت د څارنوالي غړي کولي شي چه ځيني شاهدان د ځينو نورو سره او يا له تورن سره مخامخ کړي.

اتيايمه ماده: خصوم د شاهد د بياناتو د اوريدني په دوران کښې کولای شي چه په د غه باب خپل ملاحظات څرگند کړي دوي د څارنوالي له غړي غوښتنه کولای شي چه شاهدي له هغه بل نقطه نظره څخه چه د دوي له خوا پيشنهاد يږي واوري.

د څارنوالي غړي په ټولو حالاتو کښې صلاحيت لري چه د هري داسي پوښتني د مخکښې کولو مخه ونيسي چه په دعوي پورې تعلق نه لري او يائي الفاظ په بل چا پورې نښلي.

یوآتیایمه ماده: د شاهدانو په باب د دې قانون ددوه سوه څلوردیرشمي، دوه سو شپږ دیر شمې، دوه سوه اووه دیرشمي، دوه سواته دیر شمې او دوه سوه نه دیرشمي مادي حکمونه تطبیقېږي.

دوه آتیایمه ماده: هر څوک چه د شهادت د ویلو د پاره څارنوالي ته جلب شي، په کار دي چه دلیکلي جلب په اساس حاضر شي. که چېرې داسي ونه کړي نو په یوه نقدي جزا چه مبلغ ئي له زورو افغانیو زیات نه وي محکومیدلي شي، او یا د څارنوالي غړي کولای شي چه د هغه د جلب یا احضار امر دده په خپل لگښت صادر کړي اوبائی تحت الحفظ د را لیرلو امر صادر کړي.

دري آتیایمه ماده: کله چه شاهد څارنوالي ته حاضر شي او بې له هغو حالاتو چه قانون اجازه ورکړي وي د شهادی ویلونه انکار وکړي په جنایاتونو او جنحو کښې د حبس په یوه موده چه میعادئې له دوو میشاتو زیات نه وي او یاد نقدي جریمي په ور کولو چه مبلغ ئي له څلور وزرو افغانیو زیات نه وي محکومیدلي شي. څلورآتیایمه ماده: که چېرې شاهد د ناروغی له کبله یا د ب ل قانوني عدز له مخه دتحقیق ځاي ته حاضر نه شي شهادي ئي په هستوگن ځاي کښې اوریدل کیږي.

که چېرې د څارنوالي غړي پخپله د شهادی او ریډلو د پاره د شاهد ځاي ته لاړشي او د هغه د عذر غلطی څر گندي شي د غه شاهد د حبس په یوه داسي موده چه میعاد یې له یوي میاشتي زیات نه وي او یا په داسي نقدي جریمه چه مبلغ ئي له دوه زرو افغانیو زیات نه وي محکومیدلي شي.

پنځه آتیایمه ماده: د هغه شاهد د پاره چه څارنوالي ته د حاضریدلو نه ئي انکار کړي وي یا د هغه شاهد دپاره چه حاضر شوي وي خو د شهادي ویلونه ئي انکار کړي وي یا د هغه شاهد د پاره چه عذرئې څرگند کړي وي او بیائي غلطی ثابته شوي وي د حکم د

صادريدلو واکمنه مرجع د هغه قاضي قضائي ونډ دي چه د شاهد حاضر يدل ورته غوښتل شوي دي. په دي د عوي باندي د غور کولو، حل و فصل کولو او پري د اعتراض په باب هغه قواعد او شرايط تطبيقيري چه په قانون کښي ذکر شويدي.

شپړا تيايمه ماده: د هغو شاهدانو د سفر د لگښتونو او حق الزحمي اندازه چه د شهادت ويلو د پاره د هغو د حاضریدلو په سبب ئي مستحق کيري د څارنوالي د غړي له پلوه سنجش او ټاکل کيري

څلورم فصل

دپوهانو نه استفاده

اووه اتيايمه ماده: د څارنوالي غړي کولي شي چه د حالت د تشييت په لاره کښي د طبيب او بل هر اهل خبره او اهل تخصص نه استفاده وکړي. د اهل خبره نه د استفادي په وخت کښي بايد د څارنوالي غړي پخپله حاضر وي.

که چيري دا لازمه وي چه د ځينو تمهيدي چارو ي اد مکررو تجربو يا د کوم بل علت له مخه د حالت تشييت د څارنوالي د غړي په شا وشي د څارنوالي غړي مکلف دي چه د اهل خبره نه پخپله غوښتنه کښي د تحقيقاتو انواع او هر هغه څه چه د حالت تشييت تشييت ئي مطلوب وي په وضاحت بيان کړي. اهل خبره په هر حالت کښي دا کولي شي چه خپله وظيفه ددعوي د دواړو خوا وي شا سرته ورسوي.

اته اتيايمه ماده: که چيري اهل خبره د هغو کسانو له جملي څخه نه وي چه نوم ئي د اهل خبره وو په جدول کښي قيد وي او په وظيفه باندي دلاس پوري کولو په وخت کښي ئي سوگند کړي وي دوي مکلف دي چه په فعاليت باندي دلاس پوري کولوته اول د څارنوالي د

غږي په مخکښې سوگند وکړي چه خپله وظيفه به په پاکي او راستۍ سرته رسوي.

نه اتيايمه ماده: اهل خبره خپله رايه ليکلي وړاندې کوي.
د څارنوالي غږي هغه موده چه اهل خبره بايد خپله رايه په هغي کښې وړاندې کړي ټاکي.
که چېرې يو اهل خبره په هغه موده کښې چه ورته ټاکلي شوی ده خپله وظيفه سرته ونه رسولي شي د څارنوالي غږي کولي شي چه دده په ځاي يوبل څوک وټاکي او موظف ئي کړي.
نوي يمه ماده: تورن کولي شي چه د اهل خبره نه مشورتي کومک او په هغو پاڼو او نورو هغو شيونو باندې دده د اطلاع غوښتنه وکړي چه د څارنوالي د غږي له خوا اهل خبره ورته ورکړی شوی دي خو په دي شرط چه دغه کار دعوي په جريان کښې د ځند پيښيدو سبب نه وي.

يونوي يمه ماده: د دعوي دواړه خواوي حق لري چه د موجه اسبابو له مخي د اهل خبره رد وغواړي. په دي صورت کښې د طرف د رخواست له دلايلو سره د څارنوالي غږي ته وړاندې کيږي. د څارنوالي غږي مکلف دي چه د درخواست د وړاندې کيدو له نيتي څخه په دري ورځو کښې د ننه دننه د هغه په باب تصميم ونيسي او په هغه صورت گڼي چه د اهل خبره د رد موجه اسباب موجود وي د اهل خبره لاس له کاره ويستل کيږي مگر هله نه چه د عاجل حال له مخه د څارنوالي غږي د کار د جاري ساتلو مرور کړي.

پنځم فصل گږونه (استنطاق)

دوه نوي یمه ماده: مستنطق مکلف دي چه د تورن سره د مخامخ کیدو متصل د ده هويت ثبت کړي، بيا هغه تورچه ده ته ئي نسبت شوی دي ورته ابلاغوي او د ده اظهارات په محضر کښې قیدوي.

دري نوي یمه ماده: تورن مکلف دي چه که مدافع وکیل ئي نیولي وي د هغه نوم د څارنوالي غږي ته ووائي مدافع وکیل هم کولي شي چه خپل نوم د تورن د مدافع وکیل په حیث د څارنوالي غږي ته ابلاغ کړي.

څلورنوي یمه ماده: که چېرې جرم غیر مشهود وي او حالت د دلیلنو د ضایع کیدو د انیسېني له درکه معجل نه وي محقق نه شي کولي چه په جنایت کښې د تورن نه پوښتنه وکړي او یادي له نورو تورنو یا شهدانو سره مخامخ کړي، مر له هغه وروسته چه د ده له مدافع وکیل څخه غوښتل شوی وي چه د گروني او مخامخ کیدو په جریان کښې حاضر شي.

پنځه نوي یمه ماده: مدافع وکیل د څارنوالي د اجازي نه پرته په خبرو کښې نه شي داخلیدي.

که چېرې د څارنوالي له خوا د مدافع وکیل د خبرو کولو غوښتنه ونه منله شي دا موضوع په محضر کښې قیديږي.
مدافع وکیل کولي شي چه له مخامخ کیدو او استنطاقه مخکښې له پانو او د تحقیق له جریان ځان خبر کړي.

شپږم فصل

په حاضریدو مکلفول، د نیولو او حاضر ولوامر.

اووه هنوي یمه ماده: د څارنوالي غږي د جرائمو او قباحو نو په ټولو انواعو کښې د تورن د حاضرولو امر صادرولي شي.

اته نوي يمه ماده: د څارنوالي غړي کولې شي چه د دې قانون په دیرشمه ماده کښې د درج شوی حالت له مخه د تورن د نیولو او حاضرولو امر صادر کړي، دغه شان دي کولای شي چه که جرم جنحه وي پس له هغه چه تورن په حاضریدلو مکلف شي او بي له معقوله عذره د حاضریدلو نه ډډه وکړي دده د حاضرولو امر صادر کړي.

نه نوي يمه ماده: د څارنوالي غړي مکلف دي چه نیول شيو تورن ډیر ژر و گړوي، که چېرې د تورن فوري گړونه ممکنه نه وي تورن د نظارت لاندې نیول کيږي .

د نظارت لاندې د تورن ساتنه د اتو څلویښتو ساعتونو نه زیات دوام نه شي کولای.

د نظارت مامور مکلف دي چه د اتو څلویښتو ساعتونو له تېریدو وروسته تورن څارنوالي ته وسپاري او څارنوالي مکلفه ده چه ډیر ژر تورن و گړوي او یائي د خوشي کیدو امر صادر کړي.

سلمه ماده: د تورن نوم، کامل شهرت، کسب هستوگن ځاي او ده ته منسوب توره هغه امر کښې چه دده د حاضریدلو دپاره صادرېږي لیکل کيږي.

د حاضریدو امر باید تاریخ ولري د څارنوالي د غړي له خوا امضا شي او د څارنوالي د اداري رسمي مهر پري و لگيږي. د حاضریدلو په امر کښې باید هغه تاریخ چه د شخص حاضریدل پکښې په کار دي ذکر شي.

دغه شان د حاضریدلو په امر کښې څارنوالي ته د شخص د حاضرولو او د هغه د نیولو په باب که چېرې په حاضریدو باندې مکلف شوی شخص د امر له منلو ډډه وکړي د امنیه افرادو تکلیف څرگندیږي.

یوسل او یوه ماده: د نیولو او حاضرولو په باب امرونه د صادریدلو له نیتې
څخه ترشپرو میاشتو پورې چلیږي یا دا چه څارنوالي د یوي بلې
مودي د پاره اوږد کړي وي.
یوسل دوهمه ماده: هغه امرونه چه د څارنوالي له خوا صادرېږي د افغانستان
په ټوله سیمه کېنې چلیږي.
یوسل دریمه ماده: امرونه د امنیه افرادو په ذریعه تورن ته ابلاغیږي او یو نقل
ئې ورته سپارل کیږي.

اووم فصل

د توقیف امر

یوسل څلورمه ماده: که چېرې د گروني (استنطاق) نه وروسته یاد تورن د
تینبستي په صورت کېنې دده د الزام د پاره دلیلونه کافي و گڼل
شي او پېښه جنایت یا داسې جنحه وي چه جزائي د حبس یوه
داسې موده وي چه له ري میاشتو زیاته وي څارنوالي د احتیاط
د پاره د محاکمې نه مخکېنې د توره د توقیف غوښتنه کولي
شي.

یوسل پنځمه ماده: که چېرې جرم داسې جنحه وي چه مرتکب ئې ددري کاله
حبس په جزا محکومه یي او تورن په افغانستان کېنې یو ثابت
او معلوم هستوگن ځاي و نه لري څارنوالي کولي شي چه دده د
توقیف د امر غوښتنه وکړي.

یوسل شپږمه ماده - که چېرې څارنوالي ته د تورن توقیف ضروري ښکاره شي
موضوع د مربوطې ابتدائیه محکمې قاضي ته وړاندې کوي او
دده د توقیف غوښتنه کوي. قاضي د څارنوالي په دلیلونو
باندي د پوهې حاصلولو نه پس لارم امر صادروي او که ضرورت
وي نو د څارنوالي او تورن دوامو خبري.

اوریدلي شي. قاضي کولي شي چه د توقيف موده يو يا خو واري اوږده کړي خو په دي شرط چه د توقيف ټوله موده له دري مياشتو زياته نه شي.

يوسل اوومه ماده: که چېرې تحقيق د توظيف د هغي مودي د پوره کيدلو سره سره چه په پورتنۍ ماده کښې ذکر شوي ده سرته نه وي رسيدلي نو څارنوالي مکلفه ده چه د پېښې پانې د ولايت د محکمې رئيس ته وړاندې کړي او دي د ضرورت له مخه دا کولي شي چه توقيف اوږد کړي.

نوموړي رئيس کولي شي چه د توقيف موده يو يا خو واري او ږده کړي خو په دي شرط چه په هر وار کښې او ږدوالي د پنځو څلويښتو ورځو نه زيات نه وي.

که چېرې د ولايت د محکمې رئيس د توقيف جاري ساتنه لازمه ونه گڼي نو د کفالت بالمال يا بې له هغي دده د خوشي کيدو امر صادر وي.

يوسل اتمه ماده: د چا چه عمر له د يار لسو کلونو کم وي د هغه توقيف جواز نلري. که چېرې د حالاتو له مخه د صغير خلاف احتياطي اجراءات ضروري شي څارنوالي کولي شي چه د موضوع ترپريکون پورې يو امانت دار شخص يا يوي خيريه موسسي ته د صغير د سپارلو امر صادر کړي چه دي تر خپلي څارني لاندې ونيسي او د غوښتنې په وخت ئي څارنوالي ته وښيي او يائي وروسپاري.

د صغير د سپارښتنې موده بايد له يوي هفتې زياته نه شي او يا دا چه ابتدائيه قاضي د مودي په اوږدېدو موافقه وکړي.

يوسل و نهمه ماده: که چېرې د حالاتو له مخه د يو داسې صغير نيونه ضرور شي چه عمر ئي له دولسو اوښتي وي بايد اصلاحي ښوونځي يا يوي خيريه موسسي يا يو دولتي مقام ته وسپارل شي.

یوسل لسمه ماده: د توقیف د او امر و په ځای کول د هغو د صادریدلو راهیسي
د شپږ و میاشتو له تیریدو وروسته جواز نه لري او یا دا چه
څارنوالی یو بل ځل د هغو د اوږدیدو امر کړي وي.

یوسل یولسمه ماده: د توقیف مامور د توقیف په امر کښې د توقیف د امر په
منلو او د تورن په توقیف کولو مکلفول کيږي او د قانون هغه
ماده بیانېږي چه د تورن په باب تطبیق کيږي.

یوسل دولسمه ماده: بي له توقیف ځای نه په بل ځای کښې د هیچا توقیف
جواز نه لري.

د توقیف ځای هیڅ یو مامور د واکمنو مقاماتو د امضا شوي
امر نه پرته یو شخص په توقیف ځانه کښې نه شي منلي او نه ئي
د ټاکلي میعاد نه زیات په توقیف ځانه کښې ساتلي شي.

یوسل د یار لسمه ماده: د محبس مامورین نه شي کولی چه د امنیي عمومي
وظیفه دارانو ته د څارنوالی د لیکلی امر نه پرته د بندیانو سره
د لیدلو کتلو اجازه او موقع ورکړي.

د توقیف ځای مامور مکلف دي چه چاته د څارنوالی د امر له
مخه اجازه ورکړي شوي ده هغه نوم او ورسره د لیدني وخت او
نیټه او د څارنوالی د امر مضمون د محبس په دفتر کښې درج
کړي.

یوسل څوار لسمه ماده: څارنوالی کولی شي چه تورن پخپل امر د نورو بندیانو
سره د تماس او هم د هر چا سره چه څارنوالی لارم و گڼي د دلونه
منع کړي، دا وضع دده مدافع وکیل سره د لیدلو کتلو چه
یواځي کيږي مخه نه شي نیولي.

یوسل پنځه لسمه ماده: د څارنوالی غږي کولی شي چه د خپلي و ظیفی په هره
سیمه کښې د توقیف ځانو او محبسونو کتنی او د توقیفیانو او
بندیانو د دوسیي د صحت په باب د اطمینان حاصلولو اقدام

وکړي. په دې باب د هغو قیودو مراعات کیږي چه د څارنوالي د چارو د تنظیم په قانون کېنې درج شوي دي.

یوسل شپاړسمه ماده: هر توقیف شوي شخص حق لري هر کله چه وغواړي په خوله یا په قلم د محبس مامورته شکایت و کړي او څارنوالي ته د دغه شکایت د رسولو غوښتنه وکړي د محبس مامور د دې در خواست په منلو او په دفتر کېنې ئي له در جولو وروسته په ابلاغ مکلف دي.

یوسل او ولسمه ماده: د چا چه په دې خبره علم ورسپړي چه یو څوک غیر قانون توقیف دي یا دا چه دغه څوک په غیر مختص ځاي کېنې توقیف دي کولي شي چه د څارنوالي یو غړي ته خبر ورکړي، د څارنوالي غړي مکلف دي چه د خبریدو سره سم هغه ځاي ته لارشي چه توقیف شوي شخص پکېنې اوسي او د لزم تحقیق له اجرا کولو وروسته د هغه چا د خلاصیدو امر صادر کړي چه په غیر قانوني صورت توقیف دي او دا اجراءات ولیکي او محضر ته یې وخیژوي.

اتم فصل

موقتي خلاصون

یوسل اتلسمه ماده: څارنوالي هر وخت کولای شي چه د خپل قرار له مخه او یا د تورن د غوښتنې په اساس د کفالت بالمال په قید یایي له هغه د محل د آمر په موافقه د هغه د خلاصون امر صادر کړي.

یوسل نو لسمه ماده: د هغه مبلغ اندازه چه د توقیف شوي د موقت خلاصون د پاره د کفالي لاندې راوستل کیږي د ابتدائیه قاضي یا د ولایت د قاضي له خوا په خپل خپل قضایي ونډ کېنې ټاکل کیږي.

یوسل شلمه ماده: د کفالي په امر کېنې دا څرگندول کیږي چه که شخص د تحقیق یا دعوي اي د حکم د تنفیذ په وخت حاضر نه شي نو په

يو ټاکلي مبلغ ئي د ضبطۍ حکم صادرېږي او پاتي برخه ئي د
دې لاندنيو لگښتونو دپاره تخصیصیږي:
الف: هغه لگښتونه چه د دولت له خوا کيږي.
ب: هغه نقدي جزاوي چه تورن پري کله کله محکومېږي.
که چېرې مالي کفاله بي له تخصیصه اجرا شوي وي نو په هغه
صورت گڼبي د حاضریدو ضمانت او د نورو مماثلو واجباتو په
باب چه په ده باندې تحمیلېږي او هم د غه شان د تنفیذ نه د نه
تینبتي ضمانت اخستل کيږي.
یوسل یویشتمه ماده: څارنوالي د جنایتونو په باب کولي شي چه د ابتدائیه
قاضي له خوا د تورن د خلاصون د امر خلاف له صادريو
وروسته په څلیر ویشو ساعتونو کښې مرافعه و غواړي.
یوسل دوه ویشتمه ماده: د مرافعي در خواست د ولایت د محکمې د رئیس په
وړاندې دائرېږي او ډیر ژر د غور لاندې نیول کيږي.
د ولایت د محکمې رئیس کولي شي چه د دې قانون د یوسل
اوومي مادي د احکامو په اساس د توقیف د اوږدیدو امر صادر
کړي.
که چېرې د مرافعي غوښتنې د قرار صادريدو نه پس په دري
ورځو کښې موضوع د مرافعي غور لاندې ونه نیوله شي د
ابتدائیه قاضي حکم سمدستي عملي کيږي.
یوسل درویشتمه ماده: د کفالي پیسي د تورن له لاسه وي که د بل د لاسه وي
قبلېږي، د پیسو ورکړه د محکمې په خزانه د نقدي تحویلۍ او
یا د قیمت بها سندونو په شکل کيږي.
یوسل څلیرویشتمه ماده: که چېرې تورن بي له معقوله عذره د مفروضو
التزامونو څخه د کوم یوه په تنفیذ کښې اقدام و نه کړي دده د
نقدي کفالي لومړۍ برخه پخپله او بي د محکمې له حکمه د
حکومت په حساب معامله کيږي او دوهمه برخه ئي که چېرې

دعوي په عدم سمع يا د تورن په برائت فيصله شي تورن ته په ستنه ورکوله کيږي.

يوسل پنځويشتمه ماده: که چېرې د څارنوالي غړي ته دا ثابته شي چه تورن نقدي ضمانت ورکولي نه شي کولي شي چه دي د حالاتو د تقاضا د رعايت سره سره د موقت خلاصون په بدل کښې په دي مکلف کړي چه په ټاکلو وختونو به د پوليس دفتر ته پرله پسي حاضري ورکوي.

د څارنوالي غړي له تورن څخه دا غوښتنه کولي شي چه له هغه هستوگن ځاي څخه چه جرم پکښې شوي دي ووځي او په بل ځاي کښې هستوگنه غوره کړي يا دا چه تورن يو ښودلي ځاي ته له تلور اتلو څخه منع کړي.

يوسل شپږويشتمه ماده: که چېرې د تورن خلاف قوي د ليلونه پيداشي، يادي خپل منلي شرطونه مات کړي يابل څه علت منځ ته راشي نو دده د موقت خلاصون د امر صادریدل د قانون د احکامو مطابق دده د بيا گرفتاری يا د توقيف د امر د صادریدو مخه نه شي نيولاي.

يوسل اووه ويشتمه ماده: که چېرې تورن د ولايت د محکمې رئيس يا محکمې ته حواله کړي شي که دي د توقيف لاندې وي نو د خلاصون واک يي او که خلاص وي د توقيف اختيار ئي ددغه محکمې پلاس دي چه دي ورته حواله کړي شوي دي، که چيري حواله د جناياتو محکمې ته شوي وي نه صلاحيت ئي په هغه صورت کښې چه غونډو دوره ئي نه وي شروع شوي د ولايت د محکمې له قاضي سره دي. که چېرې فيصله په محکمه پورې د موضوع د تعلق نه لرلو په شکل صادره شي نو ترڅو چه دعوي مربوطي محکمې ته وړاندې نه کړي شي ترهغي پورې د موقت خلاصون په غوښتنه باندې غور کول د ولايت د محکمې د رئيس په صلاحيت کښې دي.

یوسل اتویستمه ماده: د تورن د توقیف په باب د مجني عليه یا د حق العبد د مدعي غوښتنه او دغه شان د تورن د خلاصون په باب پحثو نو کښې دده خبري اوریدل کیږي.

نهم فصل

د ضبط شویو شیونو په باب اقدامات

یوسل نهو یستمه ماده: د څارنوالي غړي یا د ولایت محکمې رئیس کولي شي چه کوم شپونه د تحقیق په دوران کښې اخستل شوي وي، د حکم نه مخکښې هم په ستنه د هغو دبیرته ورکولو امر صادر کړي خو په دي شرط چه یوبه ددعوي د چلند سره تعلق نه لري او بل دا چه د مصادري د حکم لاندې به نه وي راغلي. محکمه دا هم کولي شي چه په دعوي باندې دغور کولو په دوران کښې په ستنه د اخستل شویو شیونو د بیرته ورکړي امر وکړي.

یوسل دیرشمه ماده: په ستنه د اخستل شویو شیونو د بیرته ورکړي امر بي له غوښتنې هم صادریدی شي. څارنوال دا نه شي کولي چه د نزاع له موجودگی سره سره په ستنه د اخستل شویو شیونو د بیرته ورکړي امر وکړي.

که چېرې د نزاع یا د شیونو د اصل خاوند په باب شک شپه موجود وي نو موضوع ددواړو خواو د غوښتنې په اساس د پریکړې د پاره د ولایت د محکمې رئیس ته وړاندې کیږي.

یوسل یو دیرشمه ماده: هو څوک چه په اخستل شویو شیونو کښې د حق العبد مدعي وي د څارنوالي نه ددغو شیونو د ورکولو غوښتنه کولي شي، که چېرې څارنوالي دده غوښتنه ونه مني دي کولي شي چه د ولایت د محکمې قاضي ته شکایت و کړي او د خپلو دلیلونو د اوریدو غوښتنه تري وکړي.

یوسل دوه دیرشمه ماده: اخستل شوي شیونه هغه چا ته په ستنه ورکول کیږي
چه د اخستلو په وخت کېنې تري لاس ته راوستل شوي وي.
که چېرې اخستل شوي شیونه داسې وي چه د جرم موضوع یا د
جرم د پېښیدو سبب شوي وي نو دغه شیونه په ستنه هغه چاته
ورکول کیږي چه د جرم پېښدو په سبب له لاسه وتلي وي خو په
دي شرط چه هغه څوک يې د ستاتلو قانوني حق ونه لري چه دغه
شیونه تري اخستل شوي وي .

یوسل دري دیرشمه ماده: د ولایت محکمه او د هغې رئیس د اکولي شي چه
ددعوي دواړه خواوي د غور د پاره د حقوقو محکمې ته راجع
کړي، په دي صورت کېنې دا کيدي شي چه اخستل شوي شیونه
د څارني لاندې ونیلو شي او یایي د ساتني په باب نور لازم
اجراآت وکړي شي.

یوسل څلور دیر شمه ماده: د اخستل شویونو په باب په ستنه د بیرته ورکولو
امر په محکمه کېنې د دواړو خوا وو د غوښتنې مخه نه نیسي.
که چېرې دغسې امر د یوي خوا د غوښتنې په اساس د مقابل
لوري په مخکېنې د محکمې له پلوه صادر شوي وي تورن یا د
حق العبد مدعي بل ځل په دغه باب غوښنه نه شي کولي.

یوسل پنځه دیرشمه ماده: که چېرې ددعوي د سورولو د ضرورت نه لرلو یا د
پاڼو د ساتلو امر ورکړشي نو په کار دي چه په شیونو کېنې د
تصرف کولو د خبري پریکون وشي . که چېرې د دعوي په وخت
کېنې د ضبط شویو شیونو غوښتنه له محکمې شوي وي نو هم
دغسې اجراآت کیږي .

یوسل شپږ دیرشمه ماده: که چېرې د دعوي خاوندان د دعوي له ختییدو نه تر
دري کلونو پورې د اخستل شویو شیونو غوښتنه ونه کړي بي له

دي چه محکمه پري حکم صادر کړي پنخپله د دولت مال گنل
کيږي .

يوسل اووه ديرشمه ماده: که چېرې اخستل شوي شي دا سي وي چه د وخت په
اوبنتو خرابيږي يائي ساتنه د هغه د بي هومره تاوان غواړي نو
خرخون بي په دي شرط جواز لري چه دتحقيق دحالاتو له مخه
باک ونه لري. په دي صورت کښې دخرخ شوي شي خاوندپه هغه
موده کښې دننه دچه په پور تني ماده کښې ذکر شوه کولي شي
چه دهغه دخرخون نه د نقدو شويو پيسو غوښتنه وکړي .

لسم فصل

دتحقيق پاي او وريسي اجرات

يوسل اته ديرشمه ماده: که چېرې څارنوالي د تحقيق د سرته رسولو نه پس د
دعوي سوړولو د ضرورت احساس ونه کړي نو په دغه باب خپل
قرار صادروي او دت وقيف شوي تورن دخلاصون امر که هغه په
بل علت دتو قيف لاندې نه وي صادروي په هغه امر کښې چه په
دغه باب صادرېږي په کار دي چه موجه اسباب ذکر شي دا امر
مجني عليه او د حق العبد مدعي ته ابلاغيږي که چېرې د دوني
نه کوم يو مروي نو د اخبره ئي ورته وته د هغه په هستوگن ځاي
کښې ابلاغيږي.

يوسل نه ديرشمه ماده: مجني عليه او د حق العبد مدعي هريو دا کولي شي چه
د دعوي سوړولو د نه ضرورت په باب دڅارنوالي له خوا د
صادرشوي امر خلاف مرافعه وغواړي خريه دي شرط چه دغه
امر ديو داسي توريه باب نه وي صادرشوي چه نسبت ئي د دولت

يو مامور، يا مستخدم يا يو قضائي فرد ته دهغه جرم له كبله شوي وي چه ارتكاب يي د وظيفي د اجراء په سبب شوي وي. د مرافعي غوښتنه مجني عليه او د حق العبد مدعي ته ابلاغ له نيتې نه پس په سلو ورځو كښې دننه دننه د محكمې د تحرياتو دفترته د عريضې په واسطه كيږي. د مرافعي غوښتنې اعتراض د ولايت د محكمې رئيس ته وړاندې كيږي او ډير ژر د غور لاندې نيول كيږي.

يوسل څلويښتمه ماده: څارنوالي دا كولي شي چه په پورتنۍ ماده كښې ذكر شوي امر د صادرېدو نه دري مياشتې پس لغو كړي خو په دي شرط چه محكمې به دهغه اعتراض درد په باب چه د دغه امر خلاف ورته وړاندې شوي وي خپله فيصله نه وي صادره كړي.

يوسل يو څلويښتمه ماده: لوي څارنوالي، مجني عليه او د حق العبد مدعي داكولي شي چه ددعوي سورولو د نه ضرورت په باب د څارنوالي د امرخلاف د مجني عليه يا د حق العبد د مدعي د اعتراض متعلق د ولايت د محكمې د رئيس له لوه د صادر شوي امر په سر سترې محكمې ته خپل اعتراض وړاندې كړي.

په دي باب كښې د دې قانون د يوسل اووه شپيتمې او اته شپيتمې مادې حكمونه په ځاي كيږي.

يوسل دوه څلويښتمه ماده: كه چېرې څارنوالي د تحقيق نه پس د اجوته كړي چه پښه جنايت يا جناحه يا قباحت دي او د تورن خلاف كافي د ليلونه راغونډ شوي دي نو دده خلاف جزائي دعوي سوروي. كه چېرې پښه جناحه يا قباحت وي څارنوالي تورن ته امر كوي چه ابتدائيه محكمې ته حاضر شي. كه چېرې پښه جنايت وي د

عوي د هغي دا حالي د امر په اساس د څارنوال يا د هغه د قايم مقام له خوا د ولايت په محكمه كښې سوريږي.
يوسل دري څلويښتمه ماده: څارنوالي د جزائي دعوي له سورولو وروسته د تورن د توقيف يا خلاصون او دده رفتاري په باب كه پخوا گرفتار شوي او بيا خلاص شوي وي د قانون د حكم مطابق اقدام كوي.

يوسل څلور څلويښتمه ماده: هغه امرونه چي د څارنوالي له خواد دي قانون د يوسل اته ديرشمي او يوسل دوه څلويښتمې مادي د حكمونو مطابق صادرېږي په كاردي چه د تورن نوم، شهرت عمر، د زيږيد و ځاي، هستوگن ځاي، كسب او د هغي پيښي د قانوني وصف بيان چه تورن ته ئي نسبت شوي د ي پكښې وي .

يوسلسم فصل

داحالي قضاء

يوسل پنځه څلويښتمه ماده: احاله يوي محكمې ته دغور د پاره ديوي موضوع سپارتي ته وائي .

دا حالي قضاء د ولايت د محكمې په قضائي ونډكښې د محكمې د رئيس وظيفه ده.

د جناياتو د عوي د دې قانون ديوسل دوه څلويښتمې او يوسل اووه اتيايمې مادي د حكمونو مطابق ددغه رئيس په وړاندې تقديمېږي او دي په عام صورت د خپلو نورو هغو صلاحيتونو ته چه په قانون كښې ذكر شوي دي استفاده كوي.

د ولايت د محكمې رئيس كولي شي چه كه ضرورت پيښ شي خپلي غونډي د مهال ویش نه بهر او يا د محكمې له اصلي هستوگن ځاي څخه بيرون منعقدې كړي.

که چپرې ضرورت پېښ شي د ولايت په محکمه کېښې د ټولونه د زيات قدمدار قاضي موظفول ددغه محکمه د قضائي ونډ د احالي په قضيو باندې د غور او د نورو هغو صلاحيتونو نه د استفادي د پاره چه په قانون کېښې د ولايت د محکمه قاضي ته ورکړشوي دي جواز لري.

يوسل شپږ څلويښتمه ماده: د ولايت محکمه قاضي مکلف دي چه ورته د قضيه د دوسيې د رسيدلو سره سم هغه غونډه وټاکي چه قضيه پکښې د غور لاندې نيوله کيږي او امر صادر کړي چه د قضيه د غور ورځ تورن او د دعوي نور و خصوموته ابلاغ شي.

يوسل اووه څلويښتمه ماده: څارنوالي هغه غونډه چه قضيه پکښې د غور لاندې نيوله کيږي کم نه کم دري ورځي د غونډې له کيدو مخکښې تورن او ددعوي نورو خصوموته ابلاغوي.

يوسل اته څلويښتمه ماده: د ولايت د محکمه رئيس د محکمه غوندي پت په پته منعقد وي او د پاڼوله کتنې، د څارنوالي، تورن او نورو خصومو د اظهاراتوله او ريدو نه پس خپل اوامر صادروي .

د ولايت د محکمه قاضي کولي شي چه محقق محکمه ته دلازمو توضيحاتو دوړاندې کولو دپاره راوغواړي .

يوسل نه څلويښتمه ماده: د ولايت د محکمه قاضي په ټولو حالاتو کېښې داکولي شي چه د تکميلي تحقيقاتو د اجراء اقدام وکړي او پا څارنوالي په دغه کار موظفه کړي.

د ولايت د محکمه رئيس د تحقيق د اجراء په وخت کېښې عيناً د تحقيق د قاضي صلاحيت لري. کله چه تحقيق سرته ورسيد، خصومو ته خبر ورکول کيږي چه ځانونه پري پوه کړي، بيا د غونډې دکيدو نيته ټاکل کيږي او د اخبره کم نه کم دري ورځي دغونډې د کيدونه مخکښې خصوموته د هغوي د اظهاراتو د اوريدو د پاره ابلاغیږي. د محکمه رئيس پاني څارنوالي ته

لیږي چه خپلي غوښتني د تورن د توقیف په صورت کښې په دري ورځوي او د تورن د خلاصون په صورت کښې په لس ورو څو کښې دننه د محکمي رئیس ته لیکلي وړاندې کړي.

یوسل پنځوسمه ماده: که چېرې د ولایت د محکمي قاضي ته څرگنده شي چه پښه د قانون له مخه د جزا وړنه ده، یا د تورن خلاف د لیلونه کافی نه دی نود دعوی سورو لو دنه ضرورت امر صادروی او توقیف شوی تورن په دی شرط چه په بل علت توقیف نه وی خلاصوی.

یوسل یوینځوسمه ماده: که چیری د ولایت د محکمي رئیس و وینی چه پښه جنحه یا قباحت دی نو مربوطی ابتدائیه محکمی ته ئی د احالی امر صادروی. په دی صورت کښی څارنوالی مکلفه ده چه ټولی پانی محکمی ته ولیږی او خصوصوم په دی خبره محکمی ته ترټولو په نژدی غونډه کښی د حاضریدو دپاره دهغو میعادونو سره برابر چه ددی قانون په دوه سوه نهمه ماده کښی راغلی دی خبر کاندی.

یوسل دوه پنځوسمه ماده: که چیری د ولایت د محکمی رئیس ته دا ثابتہ شی چه پښه جنایت دی او د تور د لیلونه هم کافی دی نو د جنایاتو محکمی ته د موضوع د احالی امر صادروی.

د ولایت د محکمی رئیس د جنایاتو محکمی ته د موضوع د احالی امر د قضیې د وصف د ټالکو په غرض صادروی.

یوسل دری پنځو سمه ماده: که چیری پخوا د پښی په پاب د ابتدائیه محکمی له خوا د جنایت والی په اساس د نه صلاحیت نهائی حکم صادر شوی وی بی له دی چه وکتل شی چه پښه د څارنوالی یا د ولایت د محکمی د رئیس یا د تحقیق د قاضی له پلوه دغه ابتدائیه محکمی ته ارجاع شوی ده د ولایت د محکمی رئیس مکلف دی

که د نور دلیلونه کافی و گڼیښی چه دعوی د جنایاتو محکمی ته وسپاری. که چیری د ولایت د محکمی رئیس بیا هم پېښه جنحه یا قباحت وگڼیښی کولی شی چه قضیه دجنایاتو محکمی ته د لازم حکم د صادرولو دپاره حواله کاندی.

یوسل څلور پنځوسمه ماده: که چیری په تحقیق کښی دیوه نه زیات جرمنه شامل وی او ټول د صلاحیت له مخه یوه سویه ولری او ټول یو په بل پورې تړی وگڼل شی دغه ټول جرمنه یوی داسی محکمی ته چه په مکانی لحاظ واکمنه وی د احالی په یوه امر لیرل کیږی او که چیری جرمنه دسوئی په لحاظ د مختلفو محکمو په صلاحیت کښی داخل وی نو بیا تر ټولو او حتی محکمی ته لیرل کیږی.

یوسل پنځه پنځوسمه ماده: په هغه امر کښی چه د قضیې د احالی دپاره مربوطی محکمی ته صادرېږی تورن ته منسوب شوی جرم، د هغه ټول ارکان. د جزا د سختولو یا نرمولو موجبات او د قانون هغه ماده چه تطبیق ئی مطلوب وی ښودل کیږی.

یوسل اووه پنځوسمه ماده: د ولایت د محکمی رئیس هر کله چه و غواړی کولی شی چه مربوطی محکمی ته د قضیې د احالی په امر کښی تورن ته دنسبت شوی فعل قانونی وصف واروی او هغه سختوونکی حالات چه دی ئی وینی پکښی زیات کړی. دغه شان دی کولی شی چه په دعوی کښی نوری پېښی او نور نورن کشان هم داخل کاندی خو په دې شرط چه دغه پېښی په تحقیق کښی راغلی وی او دپېښو او تورنو کسانو په باب داسی حکم یا امر نه وی صادر شوی چه د (محکوم به) شی ارزښت ئی حاصل کړی وی.

یوسل اته پنځوسمه ماده: د ولایت د محکمی رئیس په هغه امر کښی چه مربوطی محکمی ته ئی د قضیې د احالی باب صادروی د تورن د توقیف د جاری پاتی کیدو یا خلاصون یا که چیری مخکښی

نه وی گرفتار شوی یا خلاص شوی وی دهغه د گرفتاری او توقیف خبره څرگندوی.

که چیری د خلاصون په صورت کښی لومړی د تورن نه د کفالی اخستن نه لږمه وگڼله شی په کفالی پوری مربوط حکمونه تطبیقیری.

یوسل نه پنځوسمه ماده: په هغه صورت کښی چه د ولایت د محکمی رئیس د جنایاتو محکمی ته دقضیې د احالی امر صادروی ورسره ورسره د هغو کسانو فهرست چه د شاهی اوریدنه ئی لږمه وی د هریوه د نامه او هستوگن ځای سره او د هغو پیښو خبر چه دهغو په باب د دوی د شاهی اوریدنه په کار ده محکمی ته لیږل کیږی.

یوسل شپیتمه ماده: څارنوالی د جنایاتو محکمی ته د موضوع د احالی د امر د صادریدو راهیسی په دری ورځو کښی د ننه د ننه په موضوع بانندی خصوم خبروی.

یوسل یو شپیتمه ماده: که چیری د جنایت ی تورن د هغه جنایت په قضیه کښی چه د جنایاتو محکمی ته ئی د احالی امر صادر شوی وی د دفاع وکیل نه وی نیولی د ولایت د محکمی رئیس دی په دی پوهوی چه د وکیل نیولو حق لری او که چیری د دی کار د پاره د مهلت ورکول لږم شی ده ته مهلت ورکوی.

یوسل دوه شپیتمه ماده: پایی د احالی نه پس سمدستی د جنایاتو محکمی ته لیږل کیږی خوچه کله دتورن مدافع وکیل د دوسی دکتنی دپاره د مهلت غوښتنه وکړی د ولایت د محکمی رئیس دیوی تاکی مودی پوری چه له لسو ورځونه زیاته به نه وی ده ته مهلت ورکوی. پایی په دغه موده کښی د تحریراتو په دفتر کښی ایښو دلې کیږی او مدافع ئی همدغلته په کتنه بوختیږی.

یوسل دری شپیتمه ماده: دغونډی د انتظام دپاره د ولایت د محکمی رئیس
تول هغه صلاحیتونه لری چه ابتدائیه قاضی ئی لری.
یوسل خلور شپیتمه ماده: که چیری په جنایت باندی دقضیی احاله د تورن نه
پشی شاشوی وی او دی بیاور وسته پخپله حاضر یا و نیول شی
په محکمه کنبی په دعوی باندی غور د ده په مخکنبی کیری.
یوسل پنځه شپیتمه ماده: که چیری محکمی ته دقضیی د احالی د امر د
صادریدونه پس د تکمیلی تحقیقاتو د اجراء ضرورت پینش شی
چارنوال مکلف دی چه هغه اجرا کړی او نتیجه ئی په محضر
کنبی درج او محکمی ته ئی وړاندی کړی.

دولسم فصل

د محکمی په صادرو شویو امرونو اعتراض
یوسل شپږ شپیتمه ماده: لوی چارنوال، مجنی علیه او د حق العبد مدعی کولی
شی چه د جزائی دعوی دسورولو دپاره د علت د نشتوالی په
باب د ولایت د محکمی د رئیس له خوا د صادر شوی امر خلاف
ستری محکمی ته خپل اعتراض وړاندی کړی.
یوسل اووه شپیتمه ماده: په پورتنی ماده کنبی ذکر شوی اعتراض هغه وخت
معتبر گنیل کیری چه د اعتراض لاندی راغلی امر د قانون نه په
مخالف اساس یا د قانون په تطبیق او تاویل کنبی د اشتباه
پینیدو په اساس باندی ولاړوی یا پکنبی بطلان پینبی شوی
وی او یا په اجراء اتو کنبی داسی بطلان پینش شوی وی چه په
حکم کنبی موثروی. اعتراض او په اعتراض باندی غور د هغو
قاعدو سره سم کیری چه د اعتراض د موضوع د تنظیم د پاره په
ستره محکمه کنبی تطبیقیری. د چارنوالی او نورو خصومو په
باب د اعتراض موده د امر د صادریدو له نیتی څخه شروع
کیری.

یوسل اټه شپیتمه ماده: محکمه د څارنوالی او نورو خصومو د اظهاراتو له اوريدو ورسته خپل حکم صادروی، که چیری اعتراض د محکمی په وړاندی ومنل شی نو قضیه یوځل بیا د ولایت د محکمی رئیس ته د هغه جرم له ټاکلو سره چه دیو فعل یا افعالیو له کولو جوړ شوی دی په ستنه لیری.

د یار لسم فصل

د نویو دلیلونو د را بر سیره کیدو له کبله د تحقیق جارو تنه یوسل نه شپیتمه ماده: که چیری د جزائی دعوی د سقوط د میعاد له ختمیدو مخکینی نوی دلیلونه را بر سیره شی هغه امر چه د دعوی سورولو د نه ضرورت په باب د څارنوالی یا د ولایت د محکمی له خوا صادر شوی وی د تحقیق د جاروتنی مخه نه نیسی. د شاهدانو شاهی، محضرونه او نوری پانی چه مخکینی څارنوالی یا د ولایت د محکمی رئیس ته نه وی وړاندی شوی خو ممکنه ده چه د هغو دلیلونو د تقوئی موجب شی چه پخوا نه کافی گنیل شوی وو او یا د داسی وضاحت سبب شی چه حقیقت تری څرگند شی د نویو دلیلونو له جملی گنیل کیږی.

څوار لسم فصل تحقيق د قاضي په لاس

يوسل اويايمه ماده: كه چېرې لوي څارنوالي د جنايت په فقر و كښې د قضيي تحقيق د يو قاضي په لاس بهتر و گڼي كولي شي چه د دعوي په هر حالت كښې د ولايت د محكمې له ريس نه غواړي چه د محكمې يو قاضي د دغه كار دپاره موظف كړي څارنوالي د تحقيق كار د قاضي تر ورتگه پورې جاري ساتي.

يوسل يو اويايمه ماده: د تحقيق قاضي يې د څارنوالي له غوښتنې يا د يو بل داسې مقام له احالي پر ته چه په قانون كښې بنو دل شوي وي د يو ټاكلي جرم په باب د تحقيق د كولو اقدام نه شي كولي.

يوسل دوه اويايمه ماده: كله چه دعوي د تحقيق قاضي ته وسپارله شوه بيا د تحقيق صلاحيت يواځې دي لري اوبې له ده بل هيڅوك د قضي د تحقيق اقدام نه شي كولي.

يوسل يو اويايمه ماده: د تحقيق قاضي بې د څارنوالي له غوښتنې يا د يو بل داسې مقام له احالي پرته چه په قانون كښې بنو دل شوي وي د يو ټاكلي جرم په باب د تحقيق د كولو اقدام نه شي كولي.

يوسل دوه اويايمه ماده: كله چه دعوي د تحقيق قاضي ته وسپارله شوه بيا د تحقيق صلاحيت يواځې دي لري او بې له ده بل هيڅوك د قضيي د تحقيق اقدام نه شي كولي.

يوسل درې اويايمه ماده: د تحقيق قاضي په هغه قضيه كښې چه تحقيق ئې ده ته سپارل شوي دي د تحقيق له مقرراتو سره سم د څارنوالي له لارې د دي فصل د احكامو له رعايت سره اقدام كوي.

یوسل څلور او یا ییمه ماده: د تحقیق قاضی کولی شی چه د څارنوالی یو غړی یا د قضائی ضبط یو مامور د خپل صلاحیت په کړنځی کېښی د ننه د ځینو چارو په اجرا موظف کړي.

یوسل پنځه او یا ییمه ماده: که چیري د تحقیق قاضی د ځایونو د حالت د تثبیت یا د تفتیش د اجراء د پاره پخپله تگگ لارم وگڼی نو د دی موضوع خبر څارنوالی ته ورکوی.

یوسل شپږ او یا ییمه ماده: هغه شاهد چه د شاهدی ویلو دپاره د تحقیق قاضی ته له تلوو څخه انکار وکړی او هغه شاهد چه د تحقیق د قاضی ته له تلوو څخه انکار وکړی او هغه شاهد چه د تحقیق د قاضی په وړاندی حاضریرې خو د سوگند کولونه په ده کوی یا هغه شاهد چه ځان معذور ښیې خو په نتیجه کېښی دده عذر صحیح نه څیژی د دی قانون د دوه اتیا یمی، دری اتیا یمی او څلور اتیا یمی مادی د حکمونو سره سم په جزا محکومیرې.

یوسل اووه او یا ییمه ماده: هغه حکمونه چه د پورتنی مادی د حکم سره سم د شاهدانو خلاف د تحقیق د قاضی له خوا صادریرې د قانون له حکمه سره سم د اعتراض لاندی راتلای شی.

یوسل اته او یا ییمه ماده: که چیري شاهد پخپله خوښه یا له هغه وروسته چه دوهم وار په حاضر یدو مکلف شی د تحقیق د قاضی په وړاندی حاضر شی او معقول عذرو ښیئی قاضی د څارنوالی د اظهاراتو له اوریدو وروسته دی له نقدی جزا معافولی شی او که چیري د تحقیق د خمتیدو نه مخکښی د شاهدی نه ویلو یا سوگند نه

کولونه واورپی د تحقیق قاضی کولی شی چه د ده ټوله یا څینی
جزا عفو کاندی.

یوسل نه او یایمه ماده: د تحقیق قاضی د توقیف د امر له صادرولو نه
مخکښی مکلف دی چه د څارنوالی اظهارات واوری.

څارنوالی په هره مرحله کښی د تورن د توقیف غوښتنه کولی شی.

یوسل اتیایمه ماده: د توقیف په باب چه د تحقیق قاضی کوم امر صادروی
هغه ترینځلسو ورځو پوری چلیږی. سره ددی هم دی کولی شی
چه د څارنوالی او تور د اظهاراتو له اوریدنی وروسته یوځل یا
څوواړی د توقیف امر اوږد کړی خو په دې شرط چه د توقیف
ټوله موده له دوومیاشتو وانه وړی.

یوسل یو اتیایمه ماده: که چیری د تحقیق جریان لپای ته نه وی رسیدلی او
قاضی د توقیف اوږدوالی په پورتنی ماده کښی د ذکر شوی
میعاد نه ترزیاتی مودی پورې لږم وبللی نو په کار دی چه ددغه
میعاد له ختمیدو نه مخکښی د موضوع پانی د ولایت د
محکمی رئیس ته وسپارلی شی چه دی کوم امر لږم گڼی هغه
ددی قانون دیوسل اوومی مادی د حکم سره سم صادر کړی.

یوسل دوه اتیایمه ماده: څارنوالی کولی شی چه په جنایاتو کښی د تحقیق د
قاضی له خوا د خلاصون د صادر شوی امر په باب استیناف
وغواړی په دی حالت کښی د دی قانون د یوسل یوویشتمی او
یوسل دوه ویشتمی مادی حکمونه تطبیقیری.

یوسل دری اتیایمه ماده: که چیری د ولایت د محکمی د قاضی له خوا د توقیف
امر د څارنوالی د استیناف په اثر صادر شوی وی له نوی سره د

تورن د خلاصون امر د ولایت د محکمی درئیس نه پرته بل هیڅوک نه شی صادر ولی.

یوسل څلور اتیایمه ماده: چه کله تحقیق پای ته ورسیرې نو د تحقیق قاضی پانی څارنوالی ته لیرې. څارنوالی مکلفه ده چه که غوښتنی لری هغه د تورن د توقیف په صورت کښی د دری ورځو دننه دننه او د تورن د خلاصون په صورت کښی د لسو ورځو دننه دننه لیکلی د تحقیق قاضی ته وړاندی کړی. د تحقیق قاضی مکلف دی چه د تحقیق رویداد ټولو خصومو ته ابلاغ کړی چه که په دغه باب څه نظریات لری چه هغه څرگند کړی.

یوسل پنځه اتیایمه ماده: که چیری د تحقیق قاضی ددی خبری احساس وکړی چه پښه دقانون له مخه دجزاوپنه ده، یا د تورن خلاف دلیلونه کافی نه دی نو د دعوی سورو لو دنه ضرورت امر صادروی او که تورن په بل علت توقیف نه وی هغه خوشی کوی. هغه امر چه په دی باب صادریږی په کاردی چه دموجبه اسبابو ذکر پکښی وی. دا امر مجنی علیه او دحق العبد مدعی ته ابلاغیږی، که چیری د هغوی نه کوم یومړوی نوامر ئی ورته وته دده په هستو گن ځای کښی رسول کیږی.

یوسل شپږ اتیایمه ماده: که چیری د تحقیق قاضی دا تثبیت کړی چه پښه جنحه یا قباحت دی نوتورن مربوطی ابتدایه محکمی ته حواله کوی او څارنوالی مکلفه ده چه ډیر ژر ټولی پانی هغی محکمی ته ولیږی او موضوع خصوموته ددی قانون دیوسل نهمی مادی د ذکر شویو میعادونو له مخه په خوار نژدی غونډه کښی دگډون په غرض محکمی ته د حاضریدو د پاره ابلاغ کړی.

یوسل اووه اتیایمه ماده: که چیری د تحقیق قاضی د اثبیت کړی چه پینه جنایت دی او د تورن خلاف دلیلونه کافی دی دعوی د ولایت د محکمی رئیس ته حواله کوی او خانونالی دغی محکمی ته د پانو ته سمدستی لیرلو مکلفوی.

یوسل اته اتیایمه ماده: خانونالی، مجنی علیه او د حق العبد مدعی کولی شی چه دهغو امرنو خلاف چه د تحقیق د قاضی له خوا د دعوی سورولو د نه ضرورت په باب صادریری اعتراض وکړی خو دا هله چه دغه امر یو دولتی مامور یا مستخدم یا دقضائی ضبط یو مامور ته د نسبت شوی تور په باب دهغه جرم په اساس چه دوظیفی د اجراء په وخت یا دوظیفی د اجراء په علت پینن شوی وی نه وی صادر شوی.

د اعتراض د میعاد او دهغه داجراآتو په باب د دی قانو د یوسل نه دیرشمی مادی حکمونه په خای کیری.

دخانونالی په باب د اعتراض میعاد د اعتراض لاندی راغلی امر د صادریدو له نیتی خخه حساییری.

یوسل نه اتیایمه ماده: خانونالی هر کله چه وغواړی د تحقیق پانی د تحقیق په جریان باندی دخان خبرولو دپاره کتلی شی خو په دی شرط چه دغه اجراآت د تحقیق په جریان کنبی خنډ رانه ولی.

یوسل نوی یمه ماده: خانونالی او نور خصوم کولی شی چه لارم دفع او طلبات د تحقیق قاضی ته وړاندی کړی، د تحقیق قاضی د دری ورځو دننه دننه د موجه اسبابو بیان سره د موضوع د پریکون اقدام کوی.

دوهم کتاب

محکمی

لمړی باب

صلاحیت

لومړی فصل

په جزائی مسئلو کېښی د جزائی محکمو صلاحیت

یوسل یو نوی یمه ماده: هر قضیه چه د قانون په مقتضی جنحه یا قباحت گڼل کیږی حل و فصل ئی د ابتدائیه محکمی په صلاحیت کېښی دی.

یوسل دوه نوی یمه ماده: هر ه قضیه چه د قانون په مقتضی جنایت گڼل کیږی حل و فصل بی د جنایاتو د محکمی په صلاحیت کېښی دی.

یوسل دری نوی یمه ماده: دغور د پاره مختصه محکمه د جرم دپېښیدو د ځای یا د تورن دهستوگن ځای او یا دتورن د نیونی د ځای محکمه

۵۵

یوسل څلور نوی یمه ماده: د جرم د شروع په حالت کېښی هر هغه ځای چه پکښی د جرم ارتکاب د شروع له چارو څخه یو چاره پېښه شوی وی د جرم دپېښیدو ځای گڼل کیږی.

د مستمر و جرمونو په باب هغه ځای چه پکښی داستمرار حالت جاری وی او د اعتیادی او متوالی جرمونو په باب هغه ځای چه پکښی ددغو جرمونو له چارو څخه دیوی جاری ارتکاب کیږی دجرم دپېښیدو ځای گڼل کیږی.

یوسل پنځه نوی دیمه ماده: که چیری د افغانستان نه بهریو داسی جرم پینښ شی چه د افغانی قانون احکام دهغه په باب تطبیقیری او مرتکب په افغانستان کښی یو ټاکلی هستوگن ځای ونه لری او نه به افغانستان کښی نیول شوی وی که جنایت وه نو دعوی یی د کابل د جنایاتو د محکمی او که جنحه وه نو دعوی ئی د کابل د ابتدائیه محکمی په وړاندی دائریږی.

دوهم فصل

په هغو حقوقی مسئلو کښی د جزائی محکمو صلاحیت چه د جزائی مسئلو

پریکړه ورپوری تړلی وی.

یوسل شپږ نوی یمه ماده: د جرم نه راوړی شوی د خساری د جبران په باب حقوقی دعواگانی په هره اندازه چه وی د جزائی محکمو په وړاندی د جزائی دعوو سره یوځای دغور دپاره دائریدلی شی. یوسل اووه نوی یمه ماده: جزائی محکمه د ټولو هغو قضایا و د پریکون صلاحیت لری چه پریکون ئی د جزائی دعوو سره تړون لری او ددغی محکمی په وړاندی دائری شوی وی خو په دی شرط چه دقانون حکمونو صریحا مستثنی کړی نه وی.

یوسل اته نوی یمه ماده: که چیری دیوی جزائی دعوی په باب د حکم صادرونه دیوی بلی جزائی دعوی د فیصلی په نتیجه پوری موقوفه وی نو دلمړی دعوی غور د دوهمی دعوی ترپایه پوری ځنډیږی.

یوسل نه نوی یمه ماده: که چیری دیوی جزائی دعوی فیصله د شخصیه احوالو د موضوعاتو له جملې څخه په یوه موضوع پورې موقوفه وی جزائی محکمه کولی شی چه جزائی دعوی وځنډوی او تورن، یا

د حق العبد مدعی یا مجنی علیه ته دیوی ټاکلی مودې مهلت ورکړې چه موضوع واکمنی مرجع ته وړاندی کړی. د دعو و ځنډونه د ضروری او عاجلو تحقیقاتو او اجراآتو مخه نه نیسی.

دوه سومه ماده: که چیري هغه میعاد چه په پورتنی ماده کښی ذکر شوی دی تیرشی او دعوی خپل واکمن مرجع ته نه وی وړاندی شوی محکمه کولی شی چه د دعوی له ځنډنه تیره شی او دهغی د پریکون اقدام و کړي. دغه شان محکمه کولی شی چه که لزمه ئی وگڼی دغه میعاد یو وار بیا اوږد کاندی.

دوه سوه یوه ماده: جزائی محکمی دغیر جزائی مسئلو په باب دجزائی ادعا سره دربط په لحاظ د حل و فصل په اقدام کښی د همدغو مسئلو په خاص قانون کښی د اثبات د لازو چارو پیروی کوی.

دریم فصل

د صلاحیت جگړه

دوه سوه دوهمه ماده: که چیري دعوی دداسی واحد جرم یا گڼو جرمونو له کیله وړاندی شوی وی چه دتحقیق یا حکم په لحاظ د ولایت دیوی محکمی په دوه مربوطو مرجعو پورې تعلق لری او دواړو مرجعو د صلاحیت لرلو یانه لرلوپه باب خپلی نهائی فیصلی صادری کړی وی او د غور صلاحیت په هماغو دوو مرجعو پورې منحصر وی د صلاحیت دار مرجع د تشخیص دپاره موضوع د جنحو داستیناف د دیوان په وړاندی چه د ولایت دمحکمی په چوکات کښی واقع دی وړاندی کیږی.

دوه سوه دريمه ماده: که چيري د صلاحيت لرلو يانه لرلو په باب د ولايت په دوه محکمو يا د جنایاتو په دوه محکمو پورې دوه مربوط مرجع نهائی فيصلی صادرې کړی د صلاحيت د ټاکلو موضوع ستري محکمی ته وړاندی کيږی.

دوه سوه څلورمه ماده: د دعوی د خصومو له جملې څخه هر يوکولی شی چه ديو درخواست په ضمن کښی خپل سندونه او دليلونه بيان او د مربوطی محکمی د ټاکلو غوښتنه و کاندی.

دوه سوه پنځمه ماده: محکمه په غوښتنه باندی د اطلاع حاصلولونه وروسته امر کوی چه د موضوع پانی دې د تحریراتو په دفتر کښی د نورو خصومو دخبر تیا د پاره کښېښودلی شی چه په لسو ورځو کښی دننه دننه هریو خپل خپل نظریات لیکلی وړاندی کړی. کله چه د موضوع پانی د تحریراتو په دفتر کښی کښېښودلی شی د دعوی دغور جریان ځنډول کيږی یا داچه محکمه د دی حکم په عکس باندی امر صادر کړی.

دوه سوه شپږمه ماده: ستره محکمه یا د ولايت محکمه په مربوطو پانیو باندی د اطلاع حاصلولو نه پس مربوطه محکمه یا هغه مرجع چه باید دعوی وړاندی بوځی ټاکي دغه شان محکمه دهغو نورو محکمو د اجراآتو و حکمونو په باب چه دهغو په صلاحيت لرلوئی حکم کړی دی تصمیم نیسی.

دوه سوه اوومه ماده: که چيري د محکمی کښی چه څارنوالی نه وی په یوه داسی نقدی جزا چه مبلغ ئی له پنځه سوه افغانیو نه زیات نه وی محکومیدي شی.

دوهم باب
د جنجی او قباحتح محکمی
لومړی فصل
د دواړو جگره والو خواو خبرونه

دوه سوه اتمه ماده: د جنجو او قباحتونو محکمو نه دعوی د خاړنوالی د غړو یا د حق العبد د مدعی په لاس محکمی ته د تورن د حاضریدلو د مکلفیت سره ددی قانون د نهمی مادی په احکامو برابر سپارلی کیږی.

دغه شان د ولایت د محکمی درئیس یا د تحقیق دقاضی د امر په اساس هم دعوی محکمی ته سپارل کیږی. که چیری تورن پخپله غونډی ته راغی او د خاړنوالی له پلوه ورته تور متوجه شو او ده محاکمی ته غاړه کنبېښو ده دا اجراء د حاضریدو د مکلفیت قایم قامه ده.

دوه سوه نهمه ماده: محکمی ته په حاضریدلو بانندی د دواړو جگره والو خوا و مکلفیت د قباحتونو په باب له غونډی نه یوه ورځ او د جنجو په باب له غونډی نه دری ورځی مخکښی کیږی. په دی میعاد کښی هغه وخت چه دلاری دمز له دو هلو دپاره په کار دی داخل نه دی. دا مکلفیت د خاړنوالی او حق العبد د مدعی له جملې څخه د هریوه دغوبښتنی له مخه کیدی شی. د مشهود جرم په حالت کښی محکمی ته د تورن د حاضریدلو مکلفیت بی له مهلته هم جواز لری. خو کله چه تورن محکمی ته حاضر شی او دخپلی دفاع د تیاری دپاره مهلت وغواړی د محکمی له خوا ورنه د پورتنی مادی مطابق مهلت ورکول کیږی.

دوه سوه لسمه ماده: تورن ته نسبت شوی تور او هغه مواد چه د جزا په ټاکلو تصریح کوی په احضار پابنه کښی درجیږی او پخپله تورن یا دهغه هستوگن ځای ته د قانون په حکمونو برابر ابلاغیږی. که چیري. د تورن دهستوگن ځای دلتیون کوشش تش لږشی احضار پانسه هغه اداری مرجع ته چه په افغانستان کښی د تورن وروستی هستوگن ځای ورپوری تړون لری سپارله کیږی او دجرم دپینیدو ځای دتورن تر ټولو وروستی هستوگن ځای گڼل کیږی خو په دی شرط چه خلاف ئی ثابت نه شی.

دوه سوه یوو لسمه ماده: د بندیانو ابلاغ د محبس آمریائی قایمقام او دهغو ضابطانو او افرادو ابلاغ چه په اردو کښی په خدمت بوخت وی او د ژاندارم د افرادو او ضابطانو ابلاغ د ژاندارم او اردو مربوطو ادارو ته کیږی.

دوه سوه دولسمه ماده: خصوم حق لری چه محکمی ته په حاضریدو باندی د مکلفیت سره سم دستی د دعوی په پانو باندی ځانو نه خبر کاندی.

دوهم فصل

د دواړو جگړه والو خواو حضور

دوه سوه دریار لسمه ماده: دهغی جنحی تورن چه جزائی حبس وی مکلف دی چه پخپله محکمی ته حاضر شی. د نورو جنحو او د قباحتونو په باب تورن کولی شی چه د دفاع دپاره خپل وکیل پخپله نمایندگی راولیږی خو محکمه په هر حالت کښی داکولی شی چه پخپله تورن ته د حاضریدو امر وکاندی.

سره د دی هم د تورن وکیل یائی قریب یائی یو خپلوان کولی شی چه محکمی ته حاضر شی او د تورن دنه راتلو عذر بیان کړی. که چیری دده عذر د محکمی له خوا و منل شی نو محکمی ته دتورن د حاضریدو د پاره یو میعاد ټاکی او څارنوالی مکلفه ده چه ددغه میعاد اطلاع تورن ته ورسوی.

دوه سوه څوار لسمه ماده: هر کله چه خصم د قانون مطابق په حاضرید لو باندی د مکلفیت نه پس په ټاکلی ورځ محکمی ته حاضر نه شی او خپل وکیل هم په هغو مواردو کښی چه اعتبار لری راونه لیږی نو که چیری احضار پاینه پخپله ده ته سپارل شوی وی او داسی عذر ئی هم نه وی وړاندی کړی چه دده دنه حاضریدو باک لری کوی محکمه د دعوی دپریکون اقدام کوی او دا محاکمه قانونا د حضوری محاکمی په حکم کښی گڼل کیږی.

که چیری احضار پاینه پخپله تورن ته نه وی سپارل شوی محکمه ابلاغ تکراروی او ده ته خبرداری (اخطار) ورکوی چه که هغی را تلونکی غوندی ته حاضر نه شی چه په موضوع د پریکون اقدام وکړی، دغه وخت محاکمه قانونا د حضوری محاکمی په حکم کښی گڼل کیږی.

دوه سوه پنځلسمه ماده: که چیری تورن ته پخپله د احضار پانی د رسیدو او د محکمی د خبرداری ورکولو سره سره دی حاضر نه شی محکمه مکلف ده چه په دعوی باندی دغور کولو په باب خپلو اجراتو ته په داسی شان دوام ورکړی چه گڼی تورن حاضر دی.

دوه سوه شپاړسمه ماده: محکمه هر وخت چه وغواړي کولی شي چه د تورن د توقیف او هغی غونډی ته ئی د حاضر و لو امر صادر کړي چه دځنډنه پس په دعوی باندی دغور دپاره ټاکل شوی ده.

دوه سوه اوولسمه ماده: که چیری تورن په دعوی باندی له غوره پس او دغونډی له پای ته رسیدلو نه مخکینی حاضر شی نو په دعوی باندی غور د ده په مخکینی بیرته جار ویستل کیږی.

دریم فصل

په دعوی باندی غور او د محاکمی په غونډه کینی د اجراآتو لازمی چارې.

دوه سوه اتلسمه ماده: د محاکمی غونډه باید ښکاره وی، سره ددی هم محکمه کولی شي چه د عمومی نظام یا د عمومی آدابو د ساتنی نه د را پورته شویو ملاحظاتو له مخه امر وکړي چه ټولو دعوی یا د دعوی یوه برخه دی په پټو غونډو کینی دغور لاندی ونیوله شی. دغه شان محکمه کولی شي چه د خلکو یوه ټاکلی ډله په غونډه کینی دگډون کولو نه منع کړی.

دوه سوه نولسمه ماده: دڅارنوالی یوغړی باید چه دجرائی محکمو په غونډو کینی گډون ولری او محکمی مکلفی دی چه د ده اظهارات واوروی او په غوښتنوئی غور وکړی.

دوه سوه شلمه ماده: تورن دڅارنی لاندی غونډی ته حاضر کیږی.

په دعوی باندی د غور په وخت کینی دڅارن ډډی ته کول جواز نه لری مگر هله جواز لری چه د غونډی انتظام داسی تس نس کړی چه ډډی ته کول یی لازم وگڼل شی.

په دغسی حالت کښې څو پوری چه غونډی ته د ده د حاضریدو په باب لاز اواره نه شی دمحاکمی اجراآت جاری ساتل کیږی. محکمه مکلفه ده چه د تورن پشی شائی کوم اجراآت کړی وی په هغو بانندی دی خبر کړی.

دو سوه یویشتمه ماده: په غونډه کښی غور په لور آواز دخصومو او شاهدانو په نومونو اخستلو شروع کیږی.

د تورن نه دده د نامه، لقب، عمر، کسب، د زیر یدو دځای او هستوگن ځای پوښتنه کیږی او هغه تور چه د دعوی د احوالی په امر یا احضار پاڼه کښی پ ده پورې تړل شوی دی لوستل کیږی. ورپسی څارنوالی او د حق العبد مدعی کومی غوښتنی چه لری ئی وړاندی کوی او بیاد تورن نه پوښتنه کیږی چه دکوم فعل د ارتکاب نسبت چه ده ته شوی دی دهغه په کولو اعتراف لری که نه؟

که چبری تورن د فعل په ارتکاب بانندی اعتراف وکړی محکمه کولی شی چه دغه اعتراف کافی وگڼی او بی شاهدانو د شاهدی له اوریدلو خپله فیصله صادره کاندی، که چیری تورن معترف نه وی نو د اثبات د شاهدانو د شاهدی د اوریدلو اقدام کوی.

د شاهدانو نه لومړی څارنوالی، وروستی مجنی علیه ورپسی د حق العبد مدعی بیا تورن او ښه وروسته د حق العبد مسئول پوښتنه کوی.

خارنوالی او مجنی علیه او حق العبد مدعی په دوهم وارهم د شاهدانو نه دهغو پېښو د توضیح دپاره چه دهغو په باب ئی په خپلو شاهدیو کښی جوابونه ویلی وی پوښتنه کولی شی.

دو سوه دوه ویشتمه ماده: د اثبات د شاهدانو د شاهدی له اوريدنی وروسته د نفی د شاهدانو شاهدی او رید له کیږی، تورن د حق العبد مسئول، خارنوالی او مجنی علیه په ترتیب سره او تر ټولو وروسته د حق العبد مدعی د نفی له شاهدانو پوښتنه کوی. تورن او د حق العبد مسئول په دوهم وارهم د شاهدانو ته دهغو پېښو توضیح دپاره چه دهغو په باب ئی په خپلو شاهدیو کښی جوابونه ویلی وی پوښتنه کولی شی.

د خصومو له جملی څخه هر یو کولی شی چه د هغو پېښو د توضیح یا تحقیق د پاره چه شاهدانو د هغو په باب شاهدی ویلی وی د شاهدانو د شاهدی د بیا اوريدو او یا د دغه مطلب دپاره د نورو شاهدانو د شاهدی اوريدلو غوښتنه وکړی.

دوه سوه درویشتمه ماده: دعوی په هر حالت کښی چه وی محکمه کولی شی هره پوښتنه چه وغواړی د حقیقت د څرگند تیاد پاره د شاهدانو نه وکړی یا خصومو ته د شاهدانو د پوښتنی کولو اجازه وکاندی. محکمه مکلفه ده چه شاهدانو ته د داسی پوښتنو د مخامخ کیدو مخه ونیسی چه یا په موضوع پوری ربط نه لری او یا ئی مخامخ کیدل جائز نه وی.

دغه شان محکمه مکلفه ده چه هر قسم داسی صریحه خبره یا اشاره او یا تملیح منع کړی چه د شاهد د ویرولو یا د افکارو د گلو ډی سبب کیږی. محکمه کولی شی چه د شاهدانو د

شاهدی د اوریدلو غوښتنه دهغو پینو په باب چه د محکمی په وړاندی په کافی اندازه روښانه شوی وی تردید کاندی.

دوه سوه څلیرو یستمه ماده: د تورن نه په زور جواب غوښتل جواز نه لری.

که چیری په دعوی باندی دغور کولو په وخت کښی داسی پینسی رابر سیره شی چه دهغو په باب د تورن له پلوه د توضیحاتو وړاندی کونه لږمه وگڼله شی قاضی د ده پام ورته اړوی او اجازه ورکوی چه لږم توضیحات وړاندی کړی. که چیری تورن پوښتنونه د جواب ورکولونه ځان وژغوری یا په غونډه کښی د ده اظهارات دهغو اظهاراتو سره چه دتور د دلیلونو دتولونی یا د تحقیق په وخت کښی ئی کړی دی مغایرت ولری محکمه کولی شی چه د تورن د لومړنو اظهاراتو د لوستلو امر وکړی.

دوه سوه پنځو یستمه ماده: د څارنوالی غړی، تورن او د دعوی نور خصوم کولی شی چه د اثبات او نفی د شاهدانو د شاهدی اوریدلونه پس په خبرو پیل وکړی. په هر حال تورن ته په آخر کښی یو ځل بیا دخبرو کولو موقع ورکوله کیږی.

که چیری تورن یا دهغه مدافع وکیل دغور په وخت د خپلو خبروپه دوران کښی د دعوی د موضوع نه ووځی، یا یو مطلب بیا وائی محکمه کولی شی چه دموضوع نه د وتلو یا د مطلب د تکرارو لو مخه ونیسی.

د دغو پورتنو اجراآتو د پای ته رسیدلو نه پس په دعوی باندی دغور کولو مرحله سرته رسیږی او محکمه دغور او مذاکری نه پس خپل حکم صادروی.

دوه سوه شپږ ويشتمه ماده: د محاکمې دغونډې جريان بايد وليکل شي او زيات نه زيات يوه ورځ پس بايد دهغه په هر مخ باندې د محکمی درئيس او محرر امضاء و اخستله شي. په دې رویداد کېنې دغونډې تاريخ، د غونډې پتوالی او ښکاره والی، د قاضيانو، محرر او د څارنوالی د هغه غړی نومونه چه په غونډه کېنې ئی گډون لاره، دخصومو او مدافعو وکیلانو نومونه، د شاهدانو شاهی او دخصومو اظهارات اخستل کېږی او په رویداد کېنې هغو پاڼو ته چه په غونډه کېنې لوستل شوی وی. او ټولو هغو اجرااتو ته چه په غونډه کېنې شوی دی هم اشاره کېږی.

دغه شان په دې رویداد کېنې هغه غوښتنی چه په دعوی باندې دغور کولو په وخت کېنې وړاندې شوی او هغه قرارونه چه په فرعی مسئلو کېنې اتخاذ شوی او دهغو حکمونو نص چه صادر شوی او دغونډې نور جریانات قیدېږی.

څلورم فصل

شاهدان او نور دلیلونه

دوه سوه اووه ويشتمه ماده: شاهدان د خصومو له جملی څخه دیوه د غوښتنی له مخه دیو خبروال په لاس دغونډې دکیدونه کم نه کم څلیرویشته ساعته مخکېنې دلاری دمزل له وهلو دپاره د لازم وخت د زیاتو لو سره محکمی ته په حاضر یدو مکلف کېږی. دمشهود جرم په حالت کېنې په حاضریدو باندې د شاهدانو

مکلفیت هر وخت او حتی د قضائی ضبط د یو نفر مامور یا د امنیې د یو فرد دخولی په خبر جواز لری. شاهد کولی شی چی د خصم دغوښتنی په اثر بی د پخوانی اعلان نه غوندی ته حاضر شی. محکمه کولی شی چه په دعوی بانندی دغور په وخت د ضرورت له مخی هر څوک ئی چه خوښ وی راو غواړی او دهغه اظهارات و اوری، همدغه شان محکمه کولی شی چه د دغه شخص د جلب او احضار امر صادر کړی محکمه دا هم کولی شی چه دی بلی غونډی ته په حاضریدو مکلف کړی. محکمه کولی شی چه د دعوی د حقیقت د څرگند تیا دپاره د هر چا شاهی چه پخپله خوښه د شاهی ورکولو د پاره تیاروی واورى.

دوه سوه اتویستمه ماده: د شاهدانو په نامه په لوړ آواز غږ کیرى او (دبلی) ویلو نه وروسته خپل مخصوص اطاق ته ننوځی او دمحکمی په وړاندی د شاهی ویلو دپاره وار په وار د دغه اطاق نه رواځی. هر شاهد چه د شاهی ویلونه وزگاریرى دغونډی په غولی کښی په دعوی بانندی دغور ترپای ته رسیدو پوری انتظار کوی یا داچه محکمه ورته دغونډی دغولی نه د وتلو اجازه ورکړی. که ضرورت پینس شی نوو د یو شاهد د شاهی د اوریدلو په وخت کښی دبل شاهد ډډی ته کول یا ځینی شاهدان دځینو نورو سره مخ کول جواز لری.

دوه سوه نه ویستمه ماده: که چیرى یو شاهد په حاضریدو بانندی د مکلفیت نه پس محکمی ته له حاضریدونه ډډه وکړی دڅارنوالی د اظهاراتو د اوریدونه پس په یوه داسی نقدی جزا چه مبلغ ئی په قباحتونو

کښی له سلو افغانیو او په جنحو کښی له زرو افغانیو زیات نه وی محکومیدی شی. که چیری محکمه د ده د شاهی اوریدنه لارمه وگڼی کولی شی چه دی په دوهم وار محکمی ته په حاضریدو مکلف کړی او په دعوی باندي غور تر بلې غونډی وځنډوی. دغه شان محکمه کولی شی چه د شاهد د گرفتاری او حاضرولو امر صادر کړی.

دوه سوه دیرشمه ماده: که چیری شاهد په خپله خوښه یا په دوهم وار په حاضریدو باندي د مکلف کیدونه پس حاضر شی او د منلو لایق عذر وړاندي کړی محکمه کولی شی چه د څارنوالی د اظهاراتو د اوریدو نه پس دی د نقدی جزا دور کولونه معاف کړی.

که چیری شاهد په دوهم وار په حاضریدو باندي د مکلف کیدوسره هم حاضر نه شی دهغه مبلغ په ورکولو باندي چه مقدار ئی په پورتنی ماده کښی د ذکر شوی جز د زیات نه زیات حدله دوه چنده څخه زیات نه وی جواز لری. او محکمه کولی شی چه دده د گرفتاری او حاضری امر همدغی غونډی یا بلی هغی غونډی ته صادر کړی چه په دعوی باندي غور د هغی ترکیدو پوری ځنډوی.

دوه سوه یو دیرشمه ماده: که چیری شاهد د دعوی په باب د حکم تر صادریدو پورې محکمی ته حاضر نه شی دی کولی شی چه د نقدی جزا ور کولو په حکم باندي په معمولو لارو چارو او په هغو حالاتو کښی چه قانونا جواز لری، اعتراض وکړی.

دوه سوه دوه دیرشمه ماده: که چیری شاهد دخپلی حاضری د امکان ته لرلو په باب دمنلو وړ عذر وړاندي کړی محکمه کولی شی چه په

موضوع باندی دڅارنوالی او نورو خصومو د خبرولونه پس د ده شاهدی دده په هستوگن ځای کښی واورى او په دى حالت کښی هم خصوم کولى شی چه پخپله یا دهغوى مدافع وکیلان یا دواړه حاضر شی او د شاهد نه لزمى پوښتنى وکړی.

دوه سوه درى دیرشمه ماده: که چیري محکمه د شاهد د شاهدی دپاره انتقال وکړی او د شاهد د عذر عدم صحت څرگند شی محکمه د څارنوالی د اظهاراتو له اوریدونه پس کولى شی چه دى دیوی داسی مودى په حبس چه میعاد ئې له درى میاشتو زیات نه وی او به یوه داسی نقدى جزا چه مبلغ بې له شپږو زرو افغانیو زیات نه وی محکوم کړی.

دوه سوه څلور دیرشمه ماده: هغه شاهدان چه دخپل عمر څوارلسم کال ئې پوره کړی وی مکلف دى چه د شاهدی ویلونه مخکښی په خدای سوگند وکړی چه شاهدى به په حقه وائی او د حق نه پرته په څه نه وائی. که چیري شاهد د (اشهد) په لفظ شاهدی ویله او پوهیده چه په دى تعبیر کښی پخپله سوگند پروت دى نویه پورتنى عبارت د سوگند کولو ضرورت نشته. د هغو شاهدانو شاهدی اوریدل چه لادعمر څوارلسم کال ئې نه وی پوره کړی یې له سوگنده د معلوماتو حاصلولو دپاره جواز لری.

دوه سوه پنځه دیرشمه ماده: که چیري شاهد د سوگند کولو نه ډډه وکړی او یا دپوښتنو د جواب ویلونه داسی ځان وژغوری چه په قانون کښی جواز نه لری د قباحتونو په باب د حبس په یو داسی موده چه میعاد ئې له یوی هفتی او یا په داسی نقدى جزا چه مبلغ ئې له سلو افغانیو زیات نه وی او د جنحو په باب د حبس به یوه داسی

موده چه میعاد ئې له دری میاشتو او یا په داسی نقدی جزا چه مبلغ ئې له شپږو زرو افغانیو زیات نه وی محکومیرې.
که چیرې شاهد په دعوی باندی دغور له ختمیدو نه مخکینی د ځان ژغورنی نه واورې د ټولی یا ځینی محکوم بها جزا نه معاف کیږی.

دوه سوه شپږ دیر شمه ماده: د شاهدانو رد د قاضیانو رد د دلیلونو د مبحث په اساس جواز نه لری.

دوه سوه اووه دیر شمه ماده: میره او بڼه که څه هم د دوی د ازدواج رابطه شلیدلی وی په ټولو حالاتو کینی کولی شی چه دیو بل خلاف د شهادی ویلو نه ځان وژغوری.

د تورن اصول او فروع او اقارب او تر دوهمی درجی پورې خپلوان کولی شی چه د تورن خلاف له شهادی ویلونه ځان وژغوری خو په دی شرط چه په تورن پوری تړل شوی جرم د شاهد ، یا یو قریب یا د ده د نژدی خپلوان په خلاف نه وی او یا د دوی له جملې څخه یو - د دغه - جرم د جزائی اطلاع مخبر نه وی او یا دا چه په قضیه کینی له سره نور هیڅ مثبت دلیلونه موجود نه وی.

دوه سوه اته دیر شمه ماده: په جزائی محکمو کینی د شهادی نه د شاهد د ځان ژغورنی او د شهادی ویلونه دهغه د معافولو په باب د حقوقی اجراءاتو قاعدی چلیږی.

دوه سوه نه دیر شمه ماده: که چیرې د حق العبد مدعی د خپلی دعوی دکربنی نه بهر د شاهد په حیث یو مطلب د محکمی غوږ ته رساوه د ده خبری اوریدلی کیږی.

دوه سوه څلويښتمه ماده: محکمه کولی شی چه دهغي شاهدی د لوستلو امر و
کړی چه په لومړنی تحقیق، یا دتور د دلیلونو د راټولونی په
وخت یا د اهل خبره په وړاندی ویلی شوی وی خوپه دی شرط چه
پخپله د شاهد د خولې نه د شاهدی اوریدنه دکوم سبب له مخه
مشکله وی او یاتورن او دهغه مدافع وکیل دده د شاهدی په
لوستلو سلاشی.

دوه سوه یو څلويښتمه ماده: که چیري شاهد د خپلی شاهدی د پېښو له جملې
خخه د یوی دریادولو په باب خپل عجز وښیئ نو د تور د دلیلو
نو د ټولونی په وخت کښی د ده د ورکړی شاهدی یا وینا هغه
خاصه برخه لوستل جواز لری.

که چیري د پخوانی شاهدی یا وینا سره د محکمی دغونډې په
وړاندی د شاهد د شاهدی تناقض څرگند شی د دی مادي د
پورتنی فقرې درج شوی اجراءات کیدی شی.

دوه سوه دوه څلويښتمه ماده: که محکمه مناسب وگڼی کولی شی چه په
دعوی باندی دغور کولو په دوران کښی د هر داسی دلیل د
وړاندی کولو امر وکړی چه د حقیقت د څره گنده تیا دپاره ئې
لازم و بولی.

دوه سوه دری څلويښتمه ماده: محکمه پخپله خوښه او یا د خصومو په
غوښتنه کولی شی چه په یوه دعوی کښی یو څو تنه اهل خبره
وټاکي.

دوه سوه څلور څلويښتمه ماده: محکمه پخپله خوښه او یا د خصومو به
غوښتنه کولی ښی چه اهل خبره محکمی ته دهغو نظریاتو په
توضیح وړاندې کولو موظف کاندی چه مخکښی ئې د لومړنی
تحقیق په وخت کښی یا محکمی ته څرگند کړی دی.
تحقیق د محکمی په وړاندی مشکل شی محکمه کولی شی چه
خپل یو غړی د هغه په تحقیق موظف کاندی.

پنځم فصل د حق العبد ادعاء

دوه سوه شپږ څلوېښتمه ماده: چاته چه ديو جرم نه ضرر واورې کولی شی چه دهغی محکمی په وړاندی چه په قضیه باندی غور کوی په هره مرحله کښی چه وغوارې اوله هغه مخکښی چه ددی قانون د دوه سوه پنځویشتمی مادی داحکامو مطابق په دعوی باندی غور ختم شی د حق العبد دعوی وړاندې کړی، خوکه چیری جزائی قضیه له ابتدائی محکمی نه تیره شی او دی خپله حق العبدی دعوی سوره نه کړي په استینافی محکمه کښی خپله حق العبدی دعوی نه شی سورولی.

د حق العبد ادعاء تورن ته د خبروال په ذریعه د ابلاغ یا په هغه غونډه کښی چه دعوی پکښی دغور لاندی وی او تورن پکښی حاضر وی دغوښتنی په اساس کیږی. که چیری تورن حاضرته وی د دعوی جریان ځنډیږی او مدعی په دی مکلفیږی چه خپلې غوښتنی تورن نه ابلاغ کړی. که چیری د تحقیق په دوران کښی پخوا مدعی په دی صفت پیژندل شوی وی نو محکمی ته د جزائی دعوی د حالی په امر کښی حق العبدی برخه هم داخله گڼل کیږی. که چیری په قضیه کښی د حق العبد د مدعی د اخلیدل د جزائی دعوی د جریان د ځنډ سبب شی محکمه کولی شی چه په دعوی باندی غورئې له حق العبدی برخې نه جاری وساتی او د حق العبد مدعی ته اجازه ورکړی چه خپله دعوی د جزائی حکم له صادريدو نه پس په حقوقی محکمه کښی سوره کړي.

دوه سوه اووه څلويښتمه ماده: که چيري هغه څوک چه د جرم نه ورته ضرر اوښتی دی د دعوی سورو لو د اهلیت فاقد وی او قانونی ممثل نی هم نه وی هغه محکمه چه جزائی دعوی دهغی د غور لاندی ده د څارنوالی دغوښتنی له مخه کولی شی چه د ده دپاره قیم ونیسی چه دده له خوا دحق العبدی د عوی سوره کړی.

د غسی څوک هیڅکله هم دمحاکی دلگښتونو په ورکولو نه مکلفیږی.

دوه سوه اته څلويښتمه ماده: د حق العبد دعوی په تورن باندی که بالغ وی او د ده په قانونی ممثل باندی که د قانونی صلاحیت فاقد وی سورول کیږی.

که چیری تورن قانونی ممثل ونه لری محکمه مکلفه ده چه د پورتنی مادی په احکامو برابر د ده د پاره قیم ونیسی.

دغه شان د حق العبد دعوی د حق العبد مسئولینو خلاف هم چه د تورن دافعالونه را پور ته شوی مادی ضررونه قانونا هغوی ته متوجه وی سورول کیدی شی.

څارنوالی کولی شی چه د حق العبد د مدعی د نشتوالی په صورت کښی د حق العبد مسئولین په دعوی کښی داخل کاندی چه د محاکی په لگښتونو باندی د دوی د محکومولو دپاره لارا واره شی. ددی مادی د حکم تطبیق په هیڅ صورت د جزائی محکمو په وړاندی د ضمان د دعوی سورولو او دغه شان په دعوی کښی دهغونه غیر چه د حق العبد د عوی پری سوره شوی وی او د حق العبد د مسئولینونه غیر دنور وځلکو د داخلو لو اجازه نه ورکوی.

دوه سوه نه څلويښتمه ماده: د حق العبد مسئول کولی شی چه پخپله خوبښه په جزائی دعوی کښی هری مرحلی ته چه رسیدلی وی ددی قانون د دوه سوه پنځويښتمی مادی د حکم مطابق په دعوی باندی

دغور دسرته رسيد لونه مخکښی داخل شی خو خارنوالی او
د حق العبد مدعی کولی شی چه په دعوی کښی د ده د داخلیدو
له قبولی سره مخالفت وکړی.

دوه سوه پنځوسمه ماده: د حق العبد مدعی د محکمی د محصول په ورکړه
مکلف دی او دغه شان په دی هم مکلف دی چه کومی پښی
د خارنوالی، یا د تحقیق د قاضی یا د محکمی له پلوه د اهل
خبره او شاهدانو د حق الزحمی او لگښت د پاره ټاکل کیږی په
پیشکی ډول امانت کیږدی.

دوه سوه یو پنځوسمه ماده: که چیری د حق العبد ادعا د قانون له مخی
دمنلوورپه وی تورن، د حق العبد مسؤل، او خارنوالی هر یو دا
کولی شی چه په غونډه کښی د حق العبد د مدعی له قبلیدو
سره مخالفت وکړی.

دوه سوه دوه پنځو سمه ماده: هغه قرار چه د حق العبد د نه قبلیدو په باب د
خارنوالی یا د تحقیق د قاضی له پلوه صادریری د جزائی
محکمی په وړاندی د حق العبد د ادعا او په حقوقی محکمه
کښی د ده له خوا د حق العبد د دعوی د سوریډو مخه نه نیسی.
د حق العبد د ادعا د قبلیدو په باب د محکمی قرار دهغو
اجراآتو د بطلان سبب کیږی چه په جزائی دعوی کښی د ده له
گدون نه مخکښی شوی دی. د حق العبد د مدعی د قبلیدو
په باب د خارنوالی یا د تحقیق د قاضی قرار هغه محکمه
ته مقیدوی چه په جزائی دعوی غور کوی.

دوه سوه دری پنځو سمه ماده: د حق العبد دعوی دهغه میعاد په تیریډو
ساقطیری چه د معاملاتو په احکامو کښی د حقوقی دعوی
د سقوط په باب د (وخت د تیریډو) د اساس په حیث قبول شوی
دی.

که چیري جزائی دعوی له سوړیدو نه پس د مختصو سببونو له جملې څخه دیوه له کبله ساقطه شی د حق العبد هغه دعوی چه له دغی دعوی سره سوره شوی ده ته ساقطیږی.

دوه سوه څلور پنځوسمه ماده: د حق العبد مدعی کولی شی چه دعوی په هره مرحله کښی پریردی، د حق العبد مدعی مکلف دی چه د دعوی له پرینودو نه مخکښی لگښتونه ورکړی دعوض غوښتنی په باب د تورن حق که چیري قانونی اساس ولری محفوظ پاتی کیږی.

په دی صورت د دعوی پرینو د نه په جزائی دعوی باندي هیڅ اثر نکوي.

دوه سوه پنځه پنځوسمه ماده: که چیري پخپله مدعی ته دحاضریدو مکلفیت ابلاغ شی او سره د دی هم محکمی ته حاضر نه شی یا خپل وکیل ورته راونه لیږی او خپلی غوښتنی غونډی ته وړاندي نه کړی په دی صفت د ده نه حاضریدل د دعوی پرینود نه گڼل کیږی.

دوه سوه شپږ پنځوسمه ماده: که چیري د حق العبد مدعی په جزائی محکمو کښی دعوی پریردی کولی شی چه خپله دعوی په حقوقی محکمو کښی سوره کړي خو په دی شرط چه د کوم حق د حاصلو لو دپاره ئې دعوی سوره کړی ده چه دهغه په پرینو دوئی تصریح نه وی کړی.

دوه سوه اووه پنځوسمه ماده: د حق العبد د مدعی له خوا د دعوی پرینو د نه ددعوی نه د حق العبد د مسئول د ډډی ته کییدلو سبب کیږی خو په دی شرط چه دحق العبد د مسئول په دعوی کښی د حق العبد د مدعی په غوښتنه داخل شوی وی.

دوه سوه اته پنځوسمه ماده: که چیري د جرم له کبله زیان من شوی شخص په حقوقی محکمه کښی دعوض غوښتنی دعوی وکړی او بیا د جزائی محکمی کښی د عوض غوښتنی دعوی و کړی او بیا د

جزائې محكمې په وړاندې دعوى سوره شى نو كه دى په حقوقى محكمه كښى دعوى برېردى كولى شى چه دغه دعوى په جزائى محكمه كښى د جزائى دعوى سره غبره گه سوره كاندى.

دوه سوه نه پنځوسمه ماده: كه چيرې د حق العبد دعوى په حقوقى محكمو كښى سوره كړى شى نو په كاردى چه پريكون ئې د هغى جزائى دعوى د فيصلې د نهائې نتيجې تر حاصليدو پورې وځنډول شى چه دهغى نه مخكښى يا دهغى د جريان په وخت په محكمه كښى سوره شوى ده. خو كه چيرې د جزائى دعوى پريكون د تورن دليوتوب له كبله وځنډول شى نو دحق العبد دعوى فيصله كيږى.

دوه سوه شپيتمه ماده: دهغو حق العبدى د عوو په پريكون كښى چه دجزائى محكمو په وړاندې دائريږى د دى قانون په احكامو عمل كيږى.
دوه سوه يوشپيتمه ماده: تورن كولى شى چه د حق العبد د مدعى نه دهغه تاوان گالنه چه د حق العبد د دعوى له كبله ورته او بنسى وى د قانون د احكامو مطابق و غواړى.

شپږم فصل

د تزوير فرعى دعوى

دوه سوه دوه شپيتمه ماده: څارنوالى او نور خصوم كولى شى چه د دعوى په هره مرحله كښى د قضيبى د پاڼو له جملې څخه په هره پاڼه چه په موضوع كښى وړاندې شوى وى دتزوير دعوى وكړى.
دوه سوه درى شپيتمه ماده: دتزوير دعوى دهغى دمدعى د ادعا له مخه كيږى چه دتحقيق په محضر يا د غونډى په محضر كښى قيديرې دغه شان د تزوير دعوى د مدعى له خوا د يو امضاء شوى غوښتن ليك له مخه چه د دعوى په دوسيه كښى ايښودل كيږى هم كيدى شى. د تزوير په دعوى كښى د هغى پاڼى ټاكنه چه پرى د

تزویر دعوی شوی وی د هغی د تزویر له دلیلونو له راوړلو سره
ضروری ده.

دوه سوه څلور شپیتمه ماده: که چیرې هغه مقام چه قضیه ئې د غور لاندی ده د
تزویر د ادعاء په باب د تحقیق کیدنه لازمه وگڼی نو پانی
څارنوالی ته سپاری. که چیرې دغور د لاندی دعوی پریکون په
هغه پا ڼه پوری موقوف وی چه دتزویر دعوی پری شوی ده دغه
مقام کولی شی چه څوپوری د تزویر د دعوی پریسکون د مربوط
مرجع له پلوه کیږی د دعوی جریان وځند وی.

دوه سوه پنځه شپیتمه ماده: که چیرې د دعوی جریان وځندولی شی او حکم یا
قرار په عدم تزویر باندی صادر شی نو ضروری ده چه په همدغه
حکم یا قرار کښی د تزویر مدعی تر دوه نیمو زرو افغانیو پورې
په نقدی جزا محکوم شی.

دوه سوه شپږ شپیتمه ماده: که چیرې حکم د ټولو یا ځینو رسمی پانو په تزویر
صادر شی نو هغه محکمه چه دغه حکم ئی کړی وی د دغو پانو
دلغو کولو یا سمولو حکم څنگه چه لازم وی هم صادر وی د
اخباره په یو یاد داشت کښی ثبتیږی او دغه پاڼه په نېته کیږی.

اووم فصل

په غونډه کښی د انتظام ساتنه

دوه سوه اووه شپیتمه ماده دغونډی اداره او انتظام د غونډی د رئیس په واک
کښی دی. د غونډی رئیس کولی شی چه څوک دغونډی انتظام
خرابوی هغه دغونډی دغولی نه وباسی، که چیرې دغه شخص
دده امر ونه منی محکمه کولی شی چه سمدستی تر اتو
څلویښتو ساعتو نو پورې د ده د بندی کولو یا تردری سوه
افغانیو پورې دده جریمه کولو حکم صادر کاندی. د محکمی د
احکم سمدستی په ځای کیږی او استیناف پری نه شی کیدی.

که چیري دغونډی وړان کاری د محکمی د کاروالو څخه وی
محکمه کولی شی چه دغونډی په وخت کښی دی دقضائی قوی
د کاروالو د تادیب د قاعدو سره سم تادیب کاندی. محکمه
دغونډی دختمیمدو نه مخکښی خپل صادر کړی حکم لغو کولی
شی.

دوه سوه اته شپیتمه ماده: که جری څوک په غونډه کشی د جنحی با قباحت
ارتکاب وکړی محکمه کولی شی چه په همدغه غونډه کښی د
تورن خلاف دعوی سوره کاندی او دڅارنوالی او تورن د
اظهاراتو اوریدلونه پس خپله فیصله صادره کړی په داسی حالت
کښی د دعوی سورول په هغه غوښتنه پورې چه ددی قانون په
دریمه او څلور مه ماده کښی ذکر شوی ده مربوط نه ده. که
چیري په غونډه کښی جنایت پښی شی د محکمی رئیس
څارنوالی ته د تورن د سپارلو امر کوی. د احکم ددی قانون
دائمی مادی د حکم په تطبیق کښی خلل نه اچوی.
د محکمی رئیس په ټولو حالاتو کښی دپښی محضر ترتیبوی او
که ضرورت پښی شی د تورن د گرفتاری امر صادروی.

دوه سوه نه شپیتمه ماده: که چیري د وظیفی په وخت یا د وظیفی په علت د
مدافع وکیل نه یوداسی حرکت وشی چه دغونډی په انتظام
کښی خلل اچول و گڼل شی او یا د جزا وړوی دغونډی رئیس
دپښی محضر ترتیبوی. که چیري د مدافع عمل د تادیب وړوی
دی د تادیب دپاره د محکمی رئیس ته حواله کوی او که د جزا
وړوی نوڅارنوالی ته یی د تحقیق د اجراء د پاره سپاری. په هر
حالت کښی په دعوی باندی دغور کولو دغونډی په هیئت کښی
دهغی غونډی د رئیس او غړو گدون جواز نه لری په کومه غونډه
کښی چه دغه حادثه پښه شوی وی.

دوه سوه اويا يمه ماده: په هغو جرمونو لاندې غور چه په غونډه كښې پېښېږي او محكمه دهغو په باب دغونډې د كيدو په وخت كښې دعوى نه سوړوي دعادې احكامو مطابق كيږي.

اتم فصل حكم

دوه سوه يو اويايمه ماده: هغه څه چه د لومړي تحقيق په پاڼو او د دليلونو د ټولوني په محضرونو كښې درج دي محكمه په هغو مقيده نه ده بې له هغه چه د قانون نص بالعكس تصريح كړي وي.

دوه سوه دوه اويايمه ماده: په قباحتونو كښې ليكلي محضرونه دهغو پېښو په باب چه د مربوطو مامورينو له پلوه پكښې ثبتيږي ترڅو پورې چه ددغو پېښو نفې ثابته شوي نه وي حجت گڼل كيږي.

دوه سوه درې او يايمه ماده: قاضي په دعوي كښې دهغي عقيدې سره سم چه ددليلونو له مخه ورته پيدا كيږي په پوره ازادې حكم صادروي خو سره د دي هم دي په داسې دليل باندې خپل حكم بناء كولي نه شي چه د ده په وړاندې راوړل شوي نه وي.

دوه سوه څلوراو يا يمه ماده: د حكم صادرونه په ښكاره غونډه كښې كيږي كه څه هم په دعوي باندې غور په پټه غونډه كښې شوي وي. د حكم علانيت دغونډې په محضر كښې ثبتيږي او د محكمې د رئيس او محرر له خوا امضاء كيږي.

محكمه داسې تدبير نيولي شي چه هغي غونډې ته د تورن حاضري تضمين كړي چه د حكم د نطق دپاره ټاكل شوي ده او تورن ونه كړي شي چه په حكم باندې د نطق نه مخكښي د غونډې له غولي ووځي.

په دغو تدبیرونو کښې د تورن د توقیف او گرفتاری امر هم شامل دی خو په دی شرط چه پښه له یو داسی قسمه وی چه د تورن د توقیف جواز ورکوی.

دوه سوه پنځه او یا یمه ماده: که چیرې پښه ثابته نه وی یا په قانون کښې د جزا وړ نه وی محکمه خپل حکم د تورن په برائت صادروی او دی په دی شرط چه په یواځې په همدی پښه کښې توقیف وی خلاصوی.

که چیرې پښه ثابته او فعل د جزا وړ وی محکمه د مقرری جزا په ټاکنه خپل حکم صادروی.

دوه سوه شپږ او یا یمه ماده: که چیرې ابتدائیه محکمی ته دا څرگنده شی چه پښه د جنایت له نوعی ده نو په موضوع کښې د پریکون د صلاحیت په نه لرلو باندی خپل حکم صادروی او قضیه د لارمو اجراءاتو دپاره څارنوالی ته ارجاع کوی.

دوه سوه اووه او یا یمه ماده: تورن ته په داسی پښه چه د تورن د احوالی په امر یا د احضار په پاڼه کښې داخله نه وی او دغه شان د تورن نه غیر بل داسی چاته چه دهغه خلاف دعوی نه وی سوره شوی جزا ورکول جواز نه لری.

دوه سوه اته او یا یمه ماده: محکمه کولی شی چه په خپله هغه فیصله کښې چه صادر وی ئی تورن ته دنسبیت شوی تور قانونی وصف وگرځوی، دغه شان محکمه کولی شی چه د تورن تور د جزا سختولو د موجباتو زیاتولو له لاری چه دغونډی په تحقیق یا غور کښې تشبیت شوی وی که څه هم د تورن د احوالی په امر یا د احضار په پاڼه کښې درج شوی نه وی تعدیل کاندی.

محکمه کولی شی چه دهری عادی خطاء د سمون او دهری داسی سهوی د راگرځولو اقدام وکړی چه د احوالی په امر یا احضار په پاڼه کښې د درج شوی اتهام په عبارت کښې موجود وی.

محکمه مکلفه ده چه په وارد کړې تغیر باندې تورن خبر کړې
او که تورن وغواړې نوورته مهلت ورکړې چه د جرم د وصف
گرځولو یا د اتهام د تعدیل په مقابل کښې خپله دفاع تیاره
کړې.

دوه سوه نه او یایمه ماده: د دی قانون د دوه سوه شپږ څلویښتمې مادې
دوروستې فقرې د حکم له رعایت سره سره د جزائی دعوی په
باب چه هر حکم صادرېږي باید چه د حق العبد د مدعی د
غوښتنو او د تورن له خوا د غوښتل شوی عوض په باب د
محکمې په تصمیم باندې مشتمل وی.

که چیرې د تورن له پلوه د عوض د غوښتنې په باب تصمیم
نیولو د جزائی دعوی په باب د حکم په صادرولو کښې ځنډ
پسیناوه محکمه کولی شی چه په دغه غوښتنه باندې د غور
کولو په دوران کښې د جزائی د عوی په باب خپل حکم صادر
کړې. په دی حالت کښې د عوض دعوی په حقوقی محکمو
کښې یې د محصول له ورکولو سرول کیدلی شی.

دوه سوه اتیایمه ماده: د حکم سره یو ځای باید موجه اسباب ذکر شی. که
چیرې حکم په الزام باندې بنا شوی وی نو دا ضروری ده چه
په دغه حکم کښې هغه پینه چه د جزا مستوجه ده او دهغې
کوایف او هغه قانونی نص بیان شی چه د حکم د صادریدلو
باعث شوی دی.

دوه سوه یو اتیایمه ماده: محکمه د هغو غوښتنو په پریکون چه د خصومو له
خوا وړاندې شوی دی د حکم د موجه اسبابو د بیان سره مکلفه
۵۵.

دوه سوه دوه اتیایمه ماده: حکم او اسباب ئې د صادریدو له نیتی نه لس ورځې
پس لیکل کیږي. د محکمې رئیس پری مهر لگوی او د

محکمی رئیس او محررئی امضا کوی. که چیری رئیس د یو عذر له مخې ونه کړی شی چه هغه مهر او امضاء کړی د هغو قاضیانو نه یو چه له ده سره ئی د حکم په صادرولو کښی گډون کړی دی هغه مهر او امضاء کوی. او که چیری د ابتدائیه محکمی له پلوه صادر شوی وی او ددغی محکمی قاضی د حکم اسباب پخپل خط لیکلی وی خو دیو عذر له مخه ئی دهغه امضاء کول له واکه نه وی پوره شوی د ولایت د محکمی رئیس کولی شی چه پخپله د اصل حکم نسخه مهر او امضاء کړی یا دمحکمی یوغړی دهغه په مهر او امضاء موظف کړی. که چیری ابتدائیه قاضی د حکم اسباب پخپل خط نه وی لیکلی حکم له دی کبله چه د اسبابو ذکر پکښی نشته باطلیری.

دلسو ورخود ټاکلی میعاد نه د حکم د امضاء کولو ځند د قوی موجباتو نه پرته جواز نه لری. خو په هر حال هغه حکم چه له صادریدونه پس په دیر شوور څو کښی دننه دننه مهر او امضاء نه شی باطل گڼل کیږی بی لی دی چه حکم په برارټ صادر شوی وی. د محکمی د تحریراتو دفتر مکلف دی چه د دعوی ذیدخل شخص ته دهغه د غوښتنی له مخه تصدیق ورکړی چه دغه حکم په ټاکلی میعاد کښی مهر او امضاء شوی نه دی.

دوه سوه دری اتیایمه ماده: که چیری محکمه په صغیر تورن باندی حکم صادر کړی او بیا ولیدل شی چه د جزا تطبیق له هری نوعی چه وی د محکوم علیه د حال سره مناسب نه دی محکمه هر وخت کولای شی چه د لوی څارنوال په غوښتنه په هغه باندی له نوی سره غور وکړی.

له نوی سره دغور کولو په وخت کښی په صغارو پوری د مختصی جزا نه پرته حکم کول جواز نه لری.

دوه سوه څلور اتیایمه ماده: که چیری محکمه په تورن باندی په دی خیال چه عمرئی له پنځلسو کلونوا و ښتی دی خپل حکم صادر کړی

او بیا د رسمی پانوله مخه د هغه خلاف څرگندشی څارنوالی کوی شی چه موضوع محکمی ته له نوی سره د غور کولو دپاره وړاندی کړی، په دی حالت کښی د محکمی د حکم چلونه څنډی پری خود دی قانون په یوسل اتمه ماده کښی ذکر شوی احتیاطی تدبیر کول جواز لری، که چیری د تورن خلاف د محکمی حکم په صغارو پوری د مختصو جزاگانو له جعلی څخه وی او بیا در سمی پانوله مخه څرگنده شی چه د محکوم علیه عمر له پنځسو کلونو او بښتی دی لوی څارنوالی کولی شی چه د حاکمی محکمی نه وغواړی چه په خپل صادر کړی حکم باندی له نوی سره غور وکړی او د قانون له احکامو سره سم حکم وکړی.

نهم فصل

د دعوی لگښت

دوه سوه پنځه اتیایمه ماده: هغه تورن چه د جرم د ارتکاب له کبله محکوم علیه واقع شی محکمه کولی شی چه هغه د محاکمی د ټول یا ځینی لگښت په ورکولو مکلف کړی.

دوه سوه شپږ اتیایمه ماده: که چیری د استیناف په مرحله کښی د ابتدائیه محکمی حکم تائید شی د مستانف تورن مکلفیت په ټول یا ځینی لگښت جواز لری.

دوه سوه اووه اتیایمه ماده: ستره محکمه کولی شی چه که اعتراض د قبلیدو یا اوریدلو وړ واقع نه شی معترض تورن دټول یا ځینی لگښت په ور کولو مکلف کانډی.

دوه سوه اته اتیایمه ماده: که چیری د تورنو یوه ډله د یو جرم له کبله د جرم د فاعلینو یا مشترکینو په حیث په یوه حکم کښی محکوم علیهم واقع شی د محکوم بها لگښتوو په ور کولو یوشان مکلفی پری خو

په دی شرط چه لگښت په اصل حکم کښی بل شان نه وی ویشل شوی او یا محکومین دهغه په تضامنی ورکړه نه وی مکلف شوی.

دوه سوه نه اتیایمه ماده: که چیری تورن د ټول لگښت په ورکولو نه وی محکوم شوی په کاردی چه هغه مقدار چه دی پری محکوم شوی دی په حکم کښی څرگند کړی شی. که چیری د محکمی په حکم کښی د محکوم علیه له طرفه دلگښتو نو د وکړی هیڅ ذکر نه وی شوی دی دلگښت په ورکړه مکلف گڼل کیږی.

دوه سوه نوی یمه ماده: د حق العبد مدعی هم د قانون مطابق مکلف کیدی شی چه د محکمی لگښت دولت ته ورکړی، د دی لگښت د اندازه کولو او د هغه د تحصیل دلازو چارو په باب د قضائی محصولاتو د قانون احکام او په هغه پوری مربوط مقررات تطبیقېږی.

دوه سوه یو نوی یمه ماده: که چیری د جرم د ارتکاب له مخه د تورن په الزام باندی حکم صادر شی نو په کار دی چه تورن دهغه لگښت په ورکړه هم مکلف کړی شی چه د حق العبد مدعی ورکړی دی. او محکمه صلاحیت لری چه د دغو لگښتو نو هغه برخه چه ورته د حق العبد د مدعی له خوا بی موجب لگیدلې ښکاره شی کمه کړی.

خوکه چیری محکمی د حق العبد مدعی د ادعا په یوه برخه کښی هم محکوم له نه کړ نو د محاکمی لگښت د مدعی له خوا ورکول کیږی او که چیری د حق العبد مدعی د دعوی په ځینو برخو کښی محکوم له شی محکمه کولی شی چه دی د محاکمی په ځینو لگښتونو محکوم کړی.

دوه سوه دوه نوی یمه ماده: هغه مقررات چه د حق العبد د دعوی دلگښتونو په باب په تورن تطبیقېری هماغه مقررات د حق العبد په مسئول باندی هم تطبیقېری.

دوه سوه دری نوی یمه ماده: که چیري تورن د جزائی دعوی په ټول یا ځینی لگښت محکوم شی د حق العبد مسئول هم له ده سره د محکوم بها لگشت په ورکړه مکلفېری. محکوم بها لگښت په دی صورت گڼبی له دوی څخه په تضامنی ډول تحصیلېری.

لسم فصل

د قاضی اجتناب او رد یی

دوه سوه څلور نوی یمه ماده: که چیری جرم پخپله د قاضی په مقابل کښی شوی وی، یا قاضی د دعوی په باب د قضائی ضبط د مامور، دڅارنوالی با دخصومو له جعلې څخه دیوه د دفاع وظیفه اجرا کړی وی، یا ئی په دغه باب شاهدی ویلی یائی د اهل خبره وظیفه په ځای کړی وی د دعوی په غور کښی گډون نه شی کولی.

که چیري قاضی د دعوی تحقیق کړی وی د حکم په صادرولو کښی گډون نه شی کولی. هغه قاضی چه د اعتراض لاندی راغلی حکم ئی صادر کړی وی په استینافی غور کښی گډون نه شی کولی.

دوه سوه پنځه نوی یمه ماده: خصوم د پورتنی مادی په ذکر شو یو حالاتو کښی او د ردپه نورو حالاتو کښی چه د حقوقی اجراءاتو په باب احکامو کښی ذکر کیږی د قاضیانو د رد حق لری. د څارنوالی د غړو او د قضائی ضبط د مامورینو رد جواز نه لری.

دوه سوه شپږ نوي يمه ماده: کله چه د ابتدائيه قاضي د رد له اسبابو څخه يو سبب منځ ته را پرېوځي دی ددی خبری نه د ولایت د محکمی رئیس خبروی او که چیری رد د ولایت د محکمی کوم غړی ته متوجه و موضوع همدغی محکمه ته وړاندی کیږی. که چیری د قاضي په وړاندی په قانون کښی د رد د ذکر شویو حالتونه غیر داسی اسباب را بر سیره شی چه قاضي د هغو له مخه په دعوی باندی غور کول د ځان د پاره مناسب نه گڼی، دی کولی شی چه په دعوی باندی له غور کولو څخه د ځان د ژغورنې موضوع د ولایت د محکمی رئیس یا دغی محکمی ته وړاندې کړی.

دوه سوه اووه نوي يمه ماده: د قاضي د رد غوښتنه هغی محکمه ته وړاندې کیږی چه دعوی ئی دغور لاندی ده او دهغی په باب حقوقی او تجارتي احکام تطبیقیري. د تحقیق د قاضي یا د ابتدائيه قاضي د رد غوښتنه د ولایت محکمی ته وړاندی کیږی. په غوښتنه باندی د غور کولو په وخت د قاضي، استنطاق یا ورته سوگند ورکول جواز نه لری.

که چیری د تحقیق قاضي یا د ولایت د محکمی غړی د رد له غوښتنی سره موافقه وکړی او یا بې له غوښتنی پخپله د غور نه ځان ژغورنه مناسب وگڼی او د رد غوښتنه یا د ځان ژغورنی تصمیم د ولایت د محکمی د رئیس له پلوه او که د ولایت د محکمی غړی وی د ولایت د محکمی له پلوه تائید شی نو قاضي د غور نه ځان ډډی ته کوی. ددی حالت نه غیر د رد په غوښتنه قانون سره سم غور کیږی.

یوو لسم فصل
د بطلان مواد

دوه سوه اته نوی یمه ماده: په اساسی اجراآتو کښی د قانون د احکامو مراعات نکول د اجراآتو د بطلان موجب دی.

دوه سوه نه نوی یمه ماده: که چیري د محکمی د تشکیل په باب یائی د حکم په صادرونه کښی د ولایت په باب یا دهغه جرم د نوعیت له حیثه چه د محکمی د غور لاندی دی د محکمی د صلاحیت په باب یا د نظام عامه په نورو مربوطو مواردو کښی د قانون د حکمونو د نه رعایت له کبله بطلان پېښ شوی وی د دعوی په هر حالت کښی پری تمسک کیدی شی. په د غسی حالت نو کښی محکمه مکلفه ده چه په دغه باب کښی بی له غوښتنی هم په بطلان باندی حکم صادر کړی.

دری سومه ماده: په پورتنی ماده کښی د درج شو حالاتونه پرته که چیري د جنایاتو او جنحو په باب د دلیلونو د ټولونی یا لومړی تحقیق، یا په غونډه کښی د تحقیق مختص اجراآت د تورن د مدافع وکیل په مخکښی شوی وی او ده پری اعتراض نه وی کړی د اجراآتو د بطلان په اساس د تورن د دفع ویلو حق سوخی. په قباحتونو کښی که چیري اجراآت د تورن په مخکښی وشي او دی پری اعتراض ونه کړی که مدافع وکیل ورسره هم نه وو د بطلان په اساس د دفع ویلو حق ئی سوخی. دغه شان که چیري څارنوالی د اجراآتو د کیدو په وخت کښی اعتراض ونه کړی د بطلان په اساس د دفع ویلو حق ئی سوخی.

دری سوه یوه ماده: که چیري پخپله تورن یا دهغه وکیل په غونډی کښی حاضر شی د احضار پاتی په بطلان تمسک نه شی کولی خودا کوی شی

چه د احضار پاتی په بطلان تمسك نه شی کولی خو دا کولی شه
چه د احضار پانی د سمونې غوښتنه وکړي او یا په غور باندی
دلاس پوری کولونه لومړی دفاع ته دځان تیارولو د پاره وخت
وغواړی، محکمه دده دا غوښتنی منی .

دری سوه دوهمه ماده: قاضی کولی شی چه د اجراءاتو دهری هغه برخې دسمولو
اقدام وکړی دکومی بطلان چه ده ته څرگند شی، که څه هم دا
کار یواځی ده مناسب گڼلی وی.

دری سوه دریمه ماده: کله چه د اجراءاتو دیوی برخې بطلان تشیت شی څومره
آثار چه پری مرتب شوی وی هغه هم باطل گڼل کیږی. باطل
اجراءات چه څه وخت ممکن شی باید بیرته وگرځول شی.

دری سوه څلورمه ماده: که چیري په هغه حکم یا امر کښی چه د تحقیق د
قاضی یا د ولایت د محکمی د رئیس له پلوه صادر شوی وی
مادی خطاء پښه شوی وی او بطلان ته نه وی رسیدلی هماغه
مقام چه دغه حکم یا امرئی صادر کړی دی دخپله ځانه یا له
خصوصو څخه د یوه دغوښتنی له مخه په حاضری باندی د دوی
د مکلفولونه پس د هغی د سمولو اقدام کوی. د سمونی اجراءات
د خصوصو دویناء داوریدلونه پس کیږی او د صادر شوی حکم یا
امر په حاشیه کښی د هغه امر یا دونه کیږی چه ددغو اجراءاتو نه
وروسته صادر یږی.

د تورن د نامه او لقب د سمونی په باب هم دغی اجراءات کیږی.

دولسم فصل

ليونی تورن

دری سوه پنځمه ما ده: که چیري د توقیف شوی تورن د عقلی حالت تشبیت لازم وگڼل شی د تحقیق قاضی یا ابتدائیه قاضی او دغه شان هغه محکمه چه دعوی ئی دغور لاندی ده کولی شی چه د څارنوالی د غوښتنی له مخه دڅارنوالی د اظهاراتو د اوریدو نه پس امر و کاندی چه تورن دې د دی مقصد د پاره په یو رسمی مختص محل کښی یو یا څو واری معاینه کړی شی. د دی قسم معاینو ټوله موده له پنځه څلویښتو ورځونه زیاتیدی نه شی. که چیري تورن توقیف نه وی په هر بل مناسب ځای کښی معاینه کیدی شی.

دری سوه شپږمه ماده: که چیري ثابته شی چه تورن دهغه عقلی گډوډی له کبله چه د جرم د پېښیدونه پس ورته پېښه شوی ده دخپل ځان د دفاع قدرت نه لری په محکمه کښی د ده خلاف د دعوی سورونه د ده تر په سد کیدو پوری ځنډیږی. که چیري پېښه داسی جنایت یا جناحه وی چه جزائی حبس وی نو د تحقیق قاضی یا ابتدائیه قاضی او یا د ولایت هغه محکمه چه دعوی ئی دغور لاندی ده کولی شی چه د عقلی ناروغیو د علاج په یوه مرجع کښی تر په سد کیدو پوری د ده نظر بندی امر وکاندی.

دری سوه اوومه ماده: د ضروری او عاجلو اجراآتو له کولونه مخکښی د دعوی ځنډول جواز نه لری.

دری سوه اتمه ماده: ددی قانون د دری سوه پنځمی او دری سوه شپږمی مادی په مندرجو حالاتو کښی هغه موده چه تورن ئی د معاینی یا نظر بندی لاندی تیروی د محکوم بها جزاله جملې څخه حسابیږی.

دری سوه نهمه ماده: که چیري د دعوی سورولو په نه ضرورت امر یا د تورن په برائت حکم صادر شی او د حکم د صادریدو باعث د تورن د عقل گډوډی وی نو که چیري پېښه داسی جنایت یا جناحه وه چه جزائی حبس وی هغه مقام چه دغه امر یا حکم صادر وی د عقلی ناروغیو د علاج په یوه مرجع کښی دده د نظر بندی او په هغه

وخت کښې چه مربوط مقامات ئې لارم وگڼې دده د آزادو پریښودلو حکم صادر وی.

دریم باب د جنایاتو محکمی لومړی فصل

د جنایاتو د محکمه جوړونه او دغونډو دورې ئې
دری سوه لسمه ماده: په هره ولایت محکمه کښې د جنایاتو یوه یا څو محکمی
جوړېږی چه په هره یوه کښې ئې د ولایت د محکمی دری تنه
قاضیان وی.

دری سوه یوولسمه ماده: د ولایت د محکمی لویه غونډه د هرکال په لومړی
میاشت کښې د محکمی د رئیس په غوښتنه د خپلو غړوله
منځه د جنایاتو د محکمو قاضیان ټاکي. که چیري یو قاضی ته
چه د جنایاتو د محکمی په غړیتوب ټاکل شوی دی دکال په
دوران کښې کوم مانع را برسیره شی د ولایت د محکمی رئیس د
ده په ځای بل شخص ټاکي.
په عاجلو حالاتو کښې د ولایت د محکمی رئیس کولی شی چه
دده وظیفه اجرا کړي.

دری سوه دولسمه ماده: قاضی القضاة د ضرورت په وخت کښې د ولایت د
محکمی د رئیس د پیشنهاد له مخه کولی شی چه د ابتدائیه
محکمو له قاضیانو څخه یو په خدمتی طور د جنایاتو د
محکمی په غړیتوب وټاکي. دا ټاکنه دیوی دوری یا د هغی نه د
زیاتی مودی د پاره کیدی شی.

دری سوه دیار لسمه ماده: د جنایاتو محکمه د هری ابتدائې محکمی په
قضائی ونډ کښې غونډېږی او د هغی قضائی ونډ د ابتدائیه
محکمی قضائی ونډ دی.

که ضرورت پېښ شی د جنایاتو محکمه د ولایت د محکمی د رئیس په غوښتنه او د قاضی القضاة په منظوری په بل ځای کښی هم خپله غونډه کولای شی.

دری سوه څوار لسمه ماده: د جنایاتو محکمی په میاشت کښی یو ځل غونډه کوی بی له دی چه قاضی القضاة ورته د دی خلاف امر وکړی. په هره میاشت کښی د جنایاتو د محکمی د غونډی موده د انعقاد د دوری په نامه یادېږی.

دری سوه پنځلسمه ماده: د جنایاتو د محکمی د انعقاد د دوری د افتتاح نیټه کم نه کم یوه میاشت مخکښی د قاضی القضاة نیټه کم نه کم یوه میاشت مخکښی د قاضی القضاة د قرار او د ولایت د محکمی د رئیس د غوښتنی له مخی ټاکل کیږی او په رسمی جریده کښی خپریږی.

دری سوه شپاړسمه ماده: د هری دوری قضا یا چه د غور د پاره د جنایاتو محکمی ته رسیږی د را رسیدلو په ترتیب په فهرست کښی نیولی کیږی او په فهرست کښی د داخلو قضایا وو د غور ترختمیدو یورې خپلی غونډی جاری ساتی.

عاجلی قضیې د هغو د خاصو مقرراتو مطابق د غور لاندی نیولی کیږی.

دری سوه اوو لسمه ماده: د جنایاتو محکمی ته د دعوی احواله د ولایت د محکمی د رئیس د امر له مخی کیږی.

دوهم فصل

د جنایاتو د محکمو په وړاندی اجراءات

دری سوه اتلسمه ماده: د جنایاتو د محکمی رئیس مکلف دی چه د دوسیې له را رسیدلو نه پس هغه غونډه وټاکی چه دغه قضیه پکښی د غور لاندی نیوله کیږی. دغه شان د جنایاتو د محکمی رئیس مکلف دی چه د انعقاد له دورو څخه د هری دوری د قضیو په فهرست باندی نظر واچوی، د قضیو پا بی د محکمی غږوته ولیږی او امر صادر کړی چه په قضیه باندی دغور کولو ورځ دې

تورن او نورو خصومو او شاهدانو د حاضریدو مکلف د غوندی د کیدو نه باید کم نه کم اته ورځی مخکښی وشی.
دری سوه شلمه ماده: د جنایاتو په محکمو کښی د جنحو او قباحتونو د قضیو په غور پورې ټول مربوط احکام تطبیقیږی بی له دی چه قانون ئی په خلاف تصریح کړی وی.

دری سوه یو ویشتمه ماده: د جنایاتو محکمه کولی شی چه کوم شاهد بی د معقوله عذره محکمی ته له راتللو ډډه وکړی او دغه شان هغه شاهد چه د سوگند کولو نه ئی ځان ژغور لی او یائی د محکمی پوښتنو ته دهغو حالاتو نه بهر چه قانون ورته اجازه ورکړی ده د جواب ویلو نه انکار کړی وی د یوی داسی مودی په حبس چه میعاد ئی له شپږو میاشتو زیات نه وی او یا په نقدی جریمه ورکولو چه مبلغ ئی له لسو زرو افغانیو زیات نه وی محکوم کړی. په دی حالت کښی هم د دی قانون د دوه سوه نه ویشتمی مادی د احکامو مطابق د شاهد د گرفتاری او حاضر ولو په باب د محکمی حق خوندی دی.

دری سوه دوه ویشتمه ماده: هر خصم دا کولی شی چه هغه شاهدان چه نومونه ئی د جنایاتو د محکمې د رئیس په ترتیب کړی فهرست کښی نه وی درج شوی پخپل مصرف د محکمی د تحریراتو دفتر ته د هغو د نک راتگک دلگښتونو په مخکښی ورکولو جلب کړی، خوپه دی شرط چه د دوی د اظهاراتو اوریدنه مفیده وگڼله شی.

د نورو وخصومو له جملی نه هریو دا کوی شی چه دهغوی د شاهدی له اوریدنی سره که بیځایه وی مخالفت وکاندی.
دری سوه درویشتمه ماده: که چیری د موجهه اسبابو له مخه په قضیه باندي د غور ټالول ضروری شی نو باید چه د ټالولو دوره که هغه روانه

دوره وی او که راتلونکی دوره وی تر اتو کاملو ورشو پوری وټاکله شی.

دری سوه څلیر ویشتمه ماده: یواځی هغه مدافع وکیلان دجنایاتو د محکمی په وړاندی وظیفه اجرا کولی شی چه د ستری محکمی یا د استیناف یا د ولایت محکمو په وړاندی د دفاع د وکالت کولو اهلیت لری.

دری سوه پنځویشتمه ماده: مدافع مکلف دی چه د تصدیق شوی عذر یا مانع لرلو د حالت نه پرته غونډی ته حاضر شی او د تورن دفاع ورکړی او یا ددی وظیفی د پاره خپل قایمقام وټاکي که داسی نه وی نو دی د جنایاتو د محکمی له پلوه د یوی داسی نقدی جزا په ورکولو محکومیري چه مبلغ ئی له پنځو زرو افغانیو نه زیات نه وی. دا حکم د ضرورت په وخت کینی مدافع ته د تادیب ورکولو مخه نه نیسی او محکمه کولی شی چه دی د نقدی جزا د ورکړی نه معاف کړی.

دری سوه شپږ ویشتمه ماده: که چیري مدافع وکیل د قانون په احکامو برابر د محکمی له خوا د فقیر تورن په دفاع کولو موظف شوی وی دی کولی شی چه د دولت نه د اجرت غوښتنه وکړی، محکمه د اجرت په اندازه کولو کینی خپلواکه ده او په دغه باب دهغی په قرار باندی اعتراض نه شی کیدی.

دری سوه اووه ویشتمه ماده: که چیري محکمی ته داخبره جوته شی چی لکه د حالی په امر او په غونډه کینی دغورنه اول ویل شوی دی قضیه جنحه ده کولی شی چه د صلاحیت نه لرلو په باب خپل حکم صادر او قضیه ابتدائیه محکمی ته حواله کاندی. که چیري دا خبره په غونډه کینی دغور لاندی د قضیې دراوستلونه پس جوته شی نو محکمه د هغی دپریکړې اقدام کوی.

دری سوه اتویشتمه ماده: که چیري هغه جنحه چه د جنایت سره تړون لری د جنایاتو محکمی ته حواله کړی شی او محکمه په قضیه باندی د

غور کولونه مخکېنی دا جوتته کړی چه دغه تړون بیخایه دی نو
جنحه د جنایت نه بیلوی او مربوطی ابتدائییه محکمی ته ئی
سپاری.

دری سوه نه ویشتمه ماده: د جنایاتو محکمه د اعدام حکم د رایو د اتفاق نه
پرته نه شی صادرولی.

دریم فصل

هغه اجراآت چه د جنایاتو په مسئلو کبسی دغایب تورن په باب

عملی کیږی.

دری سوه دیرشمه ماده: که چیري په جنایت باندی د تورن د احالی امر د
جنایاتو محکمی ته صادر شی او دی دغونډی په ورځ سره له دی
چه د احالی د امر او احضار پانی له مخه موضوع پخپله ده ته
ابلاغ شوی وی حاضر نه شی حکما حاضر گنل کیږی او محکمه
کولی شی چه دده پشی شا خپل حکم صادر کاندی. محکمه دا
هم کولی شی چه دعوی وپالوی او دوهم وار په حاضریدو باندی
د ده د مکلفیت امر او یائی د گرفتاری او حاضر ولو امر صادر
کړی.

دری سوه یوه دیر شمه ماده: که چیري تورن د افغانستان نه بهر هستور نه لری
نو دده د احضار پانی دسپارلو امر دده پخپل هستوگنځی کبسی
که چیري معلوم وی دهغه میعاد نه چه په دعوی باندی دغور
کولو د غونډی د پاره ټاکل شوی دی کم نه کم یو میاشت
مخکېنی د مزل د وهلو د پاره د مناسب وخت د زیاتو لو سره
سره سپارل کیږی. که چیري تورن غونډی ته حاضر نه شی او دا
خبره ثابتته شی چه احضار پانه او د احالی امر پخپله ده ته ابلاغ
شوی دی حکما حاضر گنل کیږی او محکمه کولی شی چه خپل
حکم د ده پشی شا صادر کړی.

دری سوه دوه دیرشمه ماده: ددی قانون د دوه سوه دیار لسمی مادی د وروستی
فقری د حکم د رعایت سره سره هیڅوک دا نه شی کولی چه د
قانونی صلاحیت نه پرته محکمی ته حاضر شی او دغایب تورن
دفاع یا نیابت و کاندی.

دری سوه دری دیرشمه ماده: په غونډه کښی لومړی د احوالی امر او بیا تورن ته
د ابلاغ دا ثبات پانی لوستل کیږی.

څارنوالی او د حق العبد مدعی که څه اظهارات او غوښتنی لری
په خبر ولاس پوری کوی او بیا که لازمه وی محکمه د شاهدانو
شاهدی اوری او ورپسی د دعوی د پریکړی اقدام کوی.

دری سوه څلور دیرشمه ماده: هرڅوک چه د محکمی حضور له مخی په جزا
محکوم شی پخپل مال کښی د تصرف کولو، دهغه د اداره کولو
او په خپل نامه باندی د دعوی سورولو د اهلیت نه بالتبع منع
کیږی.

دغه شان د قانون د حکم له مخه د ده هر قسم تصرف او التزام
باطل دی.

د ولایت هغه محکمه چه د محکوم علیه مال دهغی په قضائی
ونډ کښی دننه دی دڅارنوالی یا دیو بل ذیعلاقه مقام په
غوښتنه د دغو مالونو دڅار دپاره یو شخص ټاکی. محکمه هغه
څوک د ضمانت په ورکولو مکلفولی شی چه د محکوم علیه د
مال دڅارنی دپاره ئې ټاکی. د اشخص د مال

د څارنی او د حساب وړاندی کولو د ټولو چاروو په باب د محکمی په وړاندی
جوابده دی. مثبت مالی و جایب د قانون د احکامو مطابق د
محکوم علیه د مال څخه ادا کیږی.

دری سوه پنځه دیرشمه ماده: که چیری د تورن د حاضرید لونه پس په موضوع
کښی حکم صادر شی او یا تورن د شخصیه احوالو د قاعدو
مطابق حقیقتا یا حکما مې ثابت شی د محکوم علیه د مال

خارنه ختمیږي، خاړونې د خاړنې د پای ته رسیدونه پس د حساب په وړاندې کولو مکلف دی.

درې سوه شپږ دیر شمه ماده: هغه جزا چه د حکمی حضور له مخه په صادر شوی حکم کښی درج ده د امکان تر حده پوری تطبیقیري.

درې سوه اووه دیر شمه ماده: د تضمیناتو په باب دشوی حکم تطبیق د هغه د صادریدو له وخته جواز لری.

د حق العبد مدعی د کفالی په ورکولو مکلفیږي او یا دا چه قانون د دی په خلاف تصریح کړی وی او یا د ولایت د محکمی له خوا دهغی د ورکړی خخه معاف شوی وی.

کفاله د حکم د صادریدو راهیسی د پنځو کلونو په تیریدو ختمیږي.

درې سوه اته دیر شمه ماده: په جنایاتو کښی چه د جنایاتو د محکمی له پلوه د تورن پشی شا کوم حکم صادر شوی وی هغه د زمانی په اوبنتو نه ساقطیږي، محکوم بها جزا د زمانی په مرور ساقطیږي او دهغی د سقوط له مخه حکم قطعی کیږي او هر وخت چه تورن حاضر شی محاکمه ئی جار ویستل کیږي.

درې سوه نه دیر شمه ماده: که چیری پشی شا محکوم علیه د زمانی په اوبنتو باندی د جزا له ساقطیدو نه مخکښی حاضر او یا گرفتار شی نو په خواجه چه د جزا یا تضمیناتو په باب کوم حکم صادر شوی دی باطلیږي او په دعوی بانندی غور د محکمی په وړاندی له نوی سره جار ویستل کیږي.

که چیری د تضمیناتو په باب مخکښی صادر شوی حکم نافذ شوی وی محکمه د ټول یاخینی مبلغ په بیرته ور کولو حکم کوی. که چیری غیابی محکوم علیه ومری د تضمیناتو حکم د ورته و په وړاندی جار ویستل کیږي.

درې سوه څلوېښتمه ماده: دیو نفر تورن غیاب په دعوی کښی د نورو ورنو په باب د حکم د صادریدو د ځنډیدلونه باعث کیږي.

دری سوه یوخلوینبتمه ماده: که چیری دهغی جنجی تورن غایب شی چه د جنایاتو محکمی ته وړاندی شوی د ده په باب د جنحو په باب دغور د واکمنی محکمی معمول اجراآت تطبیقیری.

دریم کتاب
په حکم باندی د اعتراض لاری چاری
لومړی باب
استنیاف

دری سوه دوه څلوینبتمه ماده: تورن او څارنوالی هر یو دا کولی شی چه د هغو احکامو د استنیاف اقدام و کړی چه د ابتدائیه محکمی له پلوه د جنجی د جرایمو په باب په جزائی د عوو کبسی صادر شوی وی.

هغه احکام چه د ابتدائیه محکمی له پلوه د قباحتونو په باب صادریری استنیاف ئی په دی شرط جواز لری چه:
الف: مستانف تورن د لگښتونو د ورکړی یا د نقدی جزا نه پرته په بله جزا محکوم شوی وی.

ب: څارنوالی چه د استنیاف غوښتنه ئی کړی ده د ابتدائیه محکمی نه ئی د نقدی جزا یا دلگښتونو دور کړی د جزانه پرته د بلې جزا غوښتنه کړی وی خو دمحکمی حکم د تورن په برائت صادر شوی وی او یائی په هغه څه حکم نه وی صادر کړی چه څارنوالی ئی غوښتنه کړی وی.

د دی دوو حالتونو نه پرته تورن یا څارنوالی د استنیاف غوښتنه نه شی کولی بی له دی چه د اعتراض لاندی راغلی حکم د قانون په مخالفت کولی ئی له دی چه د اعتراض لاندی راغلی حکم د قانون په مخالفت او یائی تاویل او تطبیق په خطا باندی بنا شوی وی او یا په حکم کبسی بطلان پینن شوی وی او یا په اجراآتو کبسی بطلان راغلی وی او په حکم ئی تاثیر اچولی وی.

دری سوه دری څلویښتمه ماده: د حق العبد مسئول چه محکمی د ده تدخل د دی قانون د دو سوه نه څلویښتمی مادی د حکم مطابق منلی وی کولی شی چه د تورن په نفع دهغه حکم استیناف و غواړی چه په جزائی دعوی کښی دده خلاف صادر شوی وی.

دری سوه څلور څلویښتمه ماده: په هغو جرائمو کښی د صادر شوی حکم استیناف چه یوله بله د نه بیلیدونکو جرائمو په باب صادر شوی وی که څه هم مستانف یواځی د دی جرایمو د یوی برخی په باب د استیناف حق لری جواز لری.

دری سوه پنځه څلویښتمه ماده: هغه حکمونه چه د عدم صلاحیت په باب صادر شوی وی استیناف پری کیدی شی.

د صلاحیت په باب د صادر شوی یو حکمونو استیناف په دی شرط جواز لری چه حاکمه محکمه په دعوی کښی د حکم کولو ولایت ونه لری.

دری سوه شپږ څلویښتمه ماده: د دری سوه پنځه څلویښتمی ماده د حکم د رعایت سره سره د تحضیر او تمهیدی احکامو استیناف او دهغو حکمونو استیناف چه په لومړنیو مسایلو کښی صادر شوی دی د موضوع د دعوی د پریکون نه مخکښی جواز نه لری. هر کله چه په اصل موضوع کښی د صادر شوی حکم استیناف وشی د دی قسم احکامو استیناف ورسره پخپله کیږی.

دری سوه اووه څلویښتمه ماده: د صغیر تورن دهغه حکم استیناف نه قبلیری چه د ده خلاف د توییح یا پلارو مور یا ولی ته دده د سپارلو په باب صادر شوی.

دری سوه اته څلویښتمه ماده: دهغو حکمونو استیناف چه د حقوقی دعوی په باب د جنحې یا قباحث په قضیو کښی د ابتدایه محکمی له پلوه صادر شوی وی د حق العبد مدعی، د حق العبد مسئول یا تورن له پلوه یواځی د قضیې د حق العبد په باب په دی شرط

جواز لری چه غوښتل شوی عوضونه د هغه نصاب نه زیات وی
چه د ابتدائیه محکمی د نهائی حکمونو دپاره ټاکل شوی دی.
دری سوه نه څلویښتمه ماده: د حکم استیناف د حکم د اعلام نه وروسته په
لسوور څو کښی د ننه دننه دهغی محکمی د تحریراتو دفتر ته
چه حکم ئی صادر کړی دی دغوښتن لیک په وړاندی کولو
کیږی.

لوی څارنوال کولی شی چه د حکم د صادریدونه پس په دیر شوو
رځو کښی دننه دننه دهغه د استیناف اقدام وکړی. دی داهم
کولی شی چه داستیناف غوښتنه دهغی محکمی د تحریراتو
دفترته وړاندی کړی چه داستیناف په غوښتن لیک باندی دغور
کولو واک لری.

دری سوه پنځو سمه ماده: دهغو حکمونو د استیناف نیټه چه دمحکوم علیه د
حکمی حضور له مخه صادریری د هغه وخت نه حسابیری چه
حکم ده ته اعلام شوی وی.

دری سوه یو پنځو سمه ماده: که چیری یو خصم دلسورو څو په موده کښی د ننه
دننه چه داستیناف دپاره ټاکل شوی ده د حکم داستیناف اقدام
وکړی نو دده دداسی مقابل لوری د استیناف نیټه چه داستیناف
حق لری د دغولسو ورځو د ختیمدونه پس پنځه ورځی اوږدیری

دری سوه دوه پنځو سمه ماده: استیناف هغه ولایت محکمی ته لیږل کیږی چه
حاکمه محکمه ئی په قضائی ونډ کښی واقع وی. د محکمی د
تحریراتو دفتر مستانف ته د استیناف په غوښتن لیک باندی د
غور کولو نیټه شپې. دا نیټه د دری کاملو ورځو تیریدونه
مخکښی نه شی کیدی. څارنوال د دعوی ټول خصوم ټاکلی
شوی غوندی ته په حاضریدو باندی مکلفوی.

دری سوه دری پنځوسمه ماده: د دی قانون ددوه سوه دیارلسمی مادی نه د دوه
سوه اووه لسمی مادی تر آخره پورې احکام هغی محکمی ته د

خصوصو د حاضریدلو په باب چه په استیناف غور کوی هم تطبیقیری.

دری سوه څلور پنځوسمه ماده: که چیري تورن بندی وی څارنوال مکلف دی چه دی په یو مناسب وخت کښی د هغی سیمې محبس ته ولیږدوی چه د ولایت محکمه پکښی واقع ده په دی صورت کښی د استیناف غوښتن لیک په عاجل صورت د غور لاندی نیول کیږی.

دری سوه پنځه پنځوسمه ماده: دهغه دیوان یو غړی چه په استیناف کښی حکم صادر وی د استیناف د غوښتن لیک په باب راپور جوړوی او دا لاندی ټکی پکښی شاملوی:

الف - د دعوی د پېښو لنډیز.

ب - د اثبات او نفی دلیلونه.

ج: ټولی هغه مسئلی چه په ضمنی صورت په قضیه کښی د بحث لاندی راغلی دی.

د - هغه اجراءات چه تر دغه وخته په قضیه کښی شوی دی.

دارپوت د تیاروونکی له خوا امضاء کیږی او په ټاکلی غونډه کښی دهغه دلوستل کیدونه پس لومړی د مستانف خبری او دلیلونه اوریدل کیږی، ورپسی پاتی خصوم خبری کوی او په آخر کښی تورن ته دویناوار ورکول کیږی. دینه پس د رپوت تیاروونکی او یا د دیوان نور غړی خپلی رائی څرگندوی او په پای کښی محکمه د قضی د پانو دلوستلو او په موضوع باندی د لازم غور نه وروسته خپل حکم صادروی.

دری سوه شپږ پنځوسمه ماده: استینافه محکمه پخپله یا دهغه یو قاضی په واسطه چه ددی مقصد دپاره ټاکل کیږی دهغو شاهدانو شاهی اوری چه د لومړی محکمی په وړاندی ئی اوریدل په کارو دغه

شان دا محکمه د بلې هری هغی نیمگرتیا دپوره کولو اقدام کوی چه د تحقیق په اجراآتو کښی پښه شوی وی. استینافیه محکمه په ټولو حالاتو کښی د دی خبری واک لری چه د تحقیق دپوره کولو او د شاهدانو د شاهدهی اوریدو د پاره چه کوم امر لازم وگڼی صادرئی کړی. بی د محکمی له امره هیخ شاهد په حاضر یدلو نه شی مکلفیدلی.

دری سوه اوو پنځو سمه ماده: که چیری د استیناف غوښتن لیک د څارنوال له پلوه وړاندی شوی وی بی له دی چه وکتی شی چه حکم د تورن په ښه صادر شوی که په بده محکمه کولی شی چه هغه تائید کړی یائی لغو یا تعدیل کړی. د محکوم به جزا سختول یا د برائت د حکم لغو کول بی له دی چه د محکمی د ټولو قاضیانو د رایو په اتفاق صادر شی اعتبار نه لری.

که چیری د استیناف غوښتن لیک د څارنوال نه غیر له بله پلوه وړاندی شوی وی نو د محکمی واک اختیار د حکم په تائید یا د مستانف په گټه دهغه په تعدیل پورې منحصر دی. دری سوه اته پنځوسمه ماده: که چیری لومړی محکمی په اصل موضوع حکم صادر کړی وی او استینافی محکمی ته جوته شی چه په حکم یا اجراآتو کښی بطلان و جود لری نو بطلان سموی او په اصل دعوی کښی حکم کوی.

خو که چیری لومړی محکمی خپل حکم په نه صلاحیت یا دیوی داسی فرعی دفعی په منلو صادر کړی وی چه د هغی په نتیجه کښی ددعوی روان تگ ځنډیږی او استینافی محکمه خپل حکم د محکمی د حکم په الغاء او صلاحیت یا د فرعی دفعی په رد او په دعوی بانندی د غور کولو په باب صادروی نو په کار دی

چه دغه محکمه قضیه لومړۍ محکمه ته په اصل موضوع کښی
د حکم صادرولو د پاره جار باسی.

دری سوه نه پنځوسمه ماده: که چیري استینافی محکمی ته جوته شی چه پښه
جنایت دی نو په نه صلاحیت حکم کوی او دعوی د لا زمو
تدبیرونو د کولو د پاره څارنوالی ته لیرۍ.

دری سوه شپیتمه ماده: که چیري مستانف دا سی تورن وی چه دآزادی په
تحدید وونکی حکم باندي محکوم شوی وی او جزاء د قانون له
مخه واجب التنفیذ وی اودی د حکم د تطبیق د پاره مربوط مقام
ته دعونهی د شروع کیدونه مخکښی حاضر نه شونو د استیناف
غوبنتن لیک ئی ساقطیرۍ.

دری سوه یوشپیتمه ماده: که چیري د عوض ورکولو په باب حکم لغو شی خو د
لغو کیدو نه مخکښی په موقت صورت نافذ شوی وی عوض په
ستنه جارویستل کیرۍ.

دوهم باب

په حکم باندي دستری محکمی په وړاندي اعتراض
دری سوه دوه شپیتمه ماده: څارنوالی، محکوم علیه، د حق العبد مدعی او د
حق العبد مسؤل هر یو په لاندنیو حالاتو کښی د جنایت او
جنحی په باب د وروستی محکمی له خوا د صادر شوو نهائی
احکامو خلاف د ستری محکمی په وړاندي اعتراض کولی شی:
الف: په هغه حالت کښی چه د اعتراض لاندی راغلی حکم د
قانون په مخالفت، یا د قانون په تطبیق یا تاویل کښی په خطاء
باندي بنای شوی وی.

ب: په هغه حالت کښی چه په حکم کښی بطلان پښی شوی وی.

ج: په هغه حالت کښی چه په اجراآتو کښی یو داسی بطلان پښی
شوی وی چه په حکم ئی تاثیر اچولی وی.

د: په هغه حالت کښی چه حکم د چا په مرگ صادر شوی وی.

که چیري د چا په مرگ باندی صادر شوی حکم دپورتو فقرو له جملې څخه د یوی په اساس هم د غور د پاره ستري محکمی ته وړاندی نه کړی شونو څارنوالی د قانون د حکم له مخه مکلفه ده چه دغه حکم د غور د پاره ستري محکمی ته وړاندی کړی. د حق العبد د مدعی او د حق العبد د مسئول له پلوه اعتراض یواځی د قضیې د حق العبد په باب کیدی شی.

محکمه د احالت چه اجراءات د دعوی په جریان کښی د قانون مطابق شوی دی اصلی حالت پیژنی خوسره د دی هم ذیدخل شخص دا کولی شی چه دا ثابتنه کړي چه دا اجراءات یا اهمال شوی او یا د قانون خلاف شوی دي، خو په دی شرط چه په محضر کښی داسی یو تذکر موجود وی د دغو اجراءاتو د خلاف اثبات یوازی د تزویر د اعتراض په لار کیدی شی.

دری سوه دری شپیتمه ماده: څارنوالی، د حق العبد مدعی او د حق العبد مسئول هریو کولی شی چه د خپل اختصاص په برخه کښی په هغه حکم باندی د ستري محکمی په وړاندی اعتراض وکړی چه د جنایاتو د محکمی نه د جنایت په تورن باندی پشی شا صادر شوی وی.

دری سوه څلور شپیتمه ماده: هغه حکمونه چه د موضوع دپریکړی نه مخکښی صادرپړی دستري محکمی په وړاندی د اعتراض لاندی نه راځی بې له دی چه ددغو حکمونو په نتیجه کښی د دعوی روان تگ وځنډپړی.

دری سوه پنځه شپیتمه ماده: که چیري صغیر تورن په توبیخ، یا پلار و مور یا ولی او یا یو امانتگرو شخص ته په سپارلو محکوم شوی وی په دی حکم باندی د ستري محکمی په وړاندی دده اعتراض نه اوریدل کیږی.

دری سوه شپږ شپیتمه ماده: په حکم باندی اعتراض د حاکمی محکمی د تحریراتو دفتر ته په غوښتن لیک وړاندی کولو کیږی، دا

غوبستن ليك بايد د حضوری حکم له نيتی یا محکوم عليه ته د غیابی حکم د اعلام له نيتی نه پس په څلویښتو ورځو کښی دننه دننه وړاندی کړی شی هغه دلیلونه چه اعتراض پری بنا شوی دی هم باید په دغه موده کښی دننه وړاندی کړی شی سره د دی هم که چیري حکم په برائت صادر شوی وی او معترض د حکم له صادريدو څخه پس په دیر شو ورځو کښی د ننه دننه د تحریراتو دفتر ته هغه د نه سپارل کیدو تصدیق حاصل کړی اعتراض له دلیلونو سره دهغه نيتی نه پس چه دتحریراتو په دفتر کښی د حکم سپارل کید نه ده ته اعلان شوی ده په لسو ورځو کښی د ننه دننه منل کیږی. په دی حالت کښی معترض مکلف دی چه د دغه تصدیق حاصلو لو دپاره کوم غوبستن ليک ورکوی په هغه کښی د محکمی په هستوگنځی کښی پر ځای د دی دپاره و ټاکی چه ده ته پکښی د حکم سپارل ابلاغ شی که داسی نوی نو ده ته د تحریراتو په دفتر کښی د حکم ابلاغ معتبر گڼل کیږی.

دری سوه اووه شپيتمه ماده: که چیري په پورتنی ماده کښی درج شوی اعتراض د څارنوالی له خوا شوی وی نو په کار دی چه دلیلونه ئی کم نه کم د څارنوال له خوا امضاء شوی وی.

دری سوه اته شپيتمه ماده: د ستری محکمی په وړاندی دهغو دلیلونو غیر چه د دری سوه اووه شپيتمی مادې په درج شوی موده کښی دننه دننه ئی ذکر شوی دی په نورو دلیلونو تکیه نشی کیدی سره د دی هم ستره محکمه د خپل قناعت له مخه دا کولی شی چه یو حکم د تورن په بنیگره مات کړي خو په دی شرط چه دا جوته کړی چه حکم د قانون په مخالفت یا دهغه په تطبیق او تاویل کښی په خطاء باندی بنا شوی دی یا دا چه حاکمه محکمه د قانون د احکامو مطابق تشکیل شوی نه ده یا د دعوی دپریکړی

ولایت نه لری او یا دا چه د حکم نه پس د داسی قانونی اعتراض
مورد پینښ شوی دی چه د دعوی په پینښه کښی تطبیق کیږی.
دری سوه نه شپیتمه ماده: محکمه د اعتراض په باب خپل حکم په هغه رپوت
باندی د قناعت نه وروسته صادروی چه د اعضا وو له جملی
څخه د یوه له خوا په دغه باب تیار شوی دی. محکمه کولی شی
چه که لازمه وی د څارنوالی، خصومو یا د هغوی د مدافعینو
ویناوی واورى.

دری سوه او یایمه ماده: که چیری اعتراض یا دلیلونه د خپلی مقرری نیتی نه
وروسته وړاندی کړی شول محکمه دهغو په نه منلو حکم کوی.

که چیری اعتراض ومنل شی او د دری سوه دوه شپیتمی مادی
دمندرج لومړی حالت په اساس بناوی نو محکمه خطاء سموی
او د قانون مطابق خپل حکم صادروی، او که چیری اعتراض
د دغی مادی د مندرج دوهم، دریم یا څلورم حالت په اساس
بناوی نو محکمه حکم ماتوی او دعوی حاکمی محکمی ته
جار باسی چه پکښی د داسی قاضیانو له پلوه حکم صادر شی
چه اکثریت ئی د لومړنو قاضیانو نه غیروی. سره د دی هم ستره
محکمه کولی شی چه که لازمه وگڼی دعوی بلی محکمی ته
وسپاری.

که چیری مات شوی حکم د استینافی محکمی یا د جنایاتو د
محکمی له پلوه د داسی جنحی په باب صادر شوی وی چه د
محکمی په غونډه کښی پینښه شوی وی نو دعوی هغی محکمی
ته لیږل کیږل چه اساساً په هغی باندی د غور کولو صلاحیت
لری او دغه محکمه دعادی قواعدو مطابق په دعوی باندی غور
کوی.

دری سوه یو او یایمه ماده: که چیری د حکم اسباب په قانون کښی په خطاء
باندی مشتمل وی او یا د قانونی متن په ذکر کښی خطاء پینښه

شوی وی په هغه حالت کښی چه محکوم به جزا د جرم د جزا د قانون مطابقه وی نو د حکم ماتول جواز نه لری بلکه ستره محکمه پښنه شوی خطاء سموی.

د حکم ماتول یوازی په هغه برخه کښی کیږی چه په هغو دلیلونو پوری مربوط وی چه معترض پری استناد کوی بی له دی چه د حکم ویش ناممکن ښکاره شی.

دری سوه دوه او یا یمه ماده: که چیری اعتراض د څارنوالی له پلوه نه وی وړاندې شوی حکم یواځی د معترض په باب ماتیرې بی له دی چه د اعتراض دلیلونه د نورو تورنو سره هم تړون ولری، په دغه حالت کښی که څه هم ددوی له خوا اعتراض نه وی وړاندی شوی محکمه د دغو تورنو په باب هم د حکم د ماتولو حکم صادروی.

دری سوه دری او یا یمه ماده: که چیری د حکم ماتو نه د څارنوالی نه غیر د جگړه والو خواو له جملی څخه دیوه د غوښتن لیک له مخه شوی وی د اماتونه دده په اعتراض باندی تاثیرنه کوی.

دری سوه څلور او یایمه ماده: که چیری د هغی محکمی په حکم باندی چه دعوی ورسپارل شوی ده په دوهم وار اعتراض وشی ستره محکمه په اصل موضوع کښی حکم صادروی او په دی حالت کښی دهغو قاعدو پیروی کیږی چه د ارتکاب شوی جرم په محاکمه کښی تطبیقیری.

دری سوه پنځه او یایمه ماده: که چیری د اعتراض لاندی راغلی حکم د یوی داسی قانونی دفعی په قبول باندې شوی وی چه د دعوی دروان تگک مخه نیسی او ستری محکمی دا حکم مات کړی او دعوی ئی حاکمی محکمی ته د غور د پاره وسپارله نو حاکمه محکمه د ستری محکمی د حکم په عکس باندی حکم نه شی صادرولی. دغه شان هغه محکمه چه په اصل موضوع کښی حکم صادروی په هیڅ حالت کښی دانه شی کولی چه دهغه څه په عکس چه د

جزائی دیوانو عمومی هیئت په ستره محکمه کښی مقرر کړی دی
حکم صادر کړی.

دری سوه شپږ او یا ییمه ماده: که چیري اعتراض د موضوع په لحاظ رد کړی
شی معترض په هیڅ حالت کښی دا نه شی کولی چه په عین
حکم باندی بل اعتراض د هر دلیل سره چه وی وړاندی کړی.

دری سوه اووه او یایمه ماده: که چیري معترض د آزادی په تحدیدوونکی جزا
باندی محکوم وی او د غوندی د شروع نه مخکښی د حکم د
تنفیذ د پاره مربوط مقام ته حاضر نه شی اعتراض
ساقطیږی. که چیري معترض دا شرط په ځای کړی او
اعتراض د محکمی د غور لاندی وی محکمه کولی شی چه
معترض په کفاله خوشی کړی.

دری سوه اته او یایمه ماده: د دی باب د پورتنو مادو د احکامو د رعایت
سره سره که چیري حکم په حضوری صورت د اعدام په جزا
صادر شوی وی څارنوالی مکلفه ده چه قضیه ستری محکمی ته
د حکم په باب د خپلو لیکلو نظر یا تو سره د دری سوه اووه
ویشتمی مادی په درج شوی موده کښی د ننه د ننه ستری
محکمی ته وړاندی کړی. محکمه د دی قانون د دری سوه اته
شپیتمی مادی د دوهمی فقری او د دری سوه او یایمی مادی د
دوهمی او دریمی فقری مطابق خپل حکم صادروی.

دریم باب

نوی نظر

دری سوه نه او یایمه ماده: په لاندینو حالاتو کښی د جنایت او جنجی په قضیو

کښی د جزا په باب صادر وشو یو حکمونو باندی د نوی نظر

غوښتنه کیدی شی:

الف: په هغه حالت کښی چه تورن د قتل په جرم کښی محکوم

علیه شی او بیا هغه څوک ژوندی و موندل شی چه د وژلو

ادعائی شوی ده.

ب: په هغه حالت کښی چه په یو چا باندی دیوی پیښی له در که

حکم صادر شی او بیا د همدغی پیښی له در که په بل چا باندی

حکم صادر شی او د دواړو حکمونو تر منځه داسی تناقض

موجود وی چه ترینه د دواړو محکوم علیه له جملې څخه دیوه

برائت معلوم وی.

ج: په هغه حالت کښی چه شاهدان یا اهل خبره د دروغو د

شهادت ویلو له در که د قانون مطابق په جزا محکوم شی یا په

هغه مستند تزویر باندی حکم صادر شی چه په دعوی باندی

دغور کولو په وخت وړاندی شوی وی، په دغو دواړو حالتونو

کښی دا شرط ده چه د شاهدانو شاهدی یا د اهل خبره و رپوت

یا ذکر شوی مستند تزویر په حکم کښی موثر واقع شوی وی.

د: په هغه حالت کښی چه جزائی حکم د یوی حقوقی محکمی نه

په صادر شوی حکم باندی بنا شوی وی او د دغی حقوقی

محکمی نه په صادر شوی حکم باندی بنا شوی وی او د دغی

حقوقی محکمی حکم لغو کړی شی.

ه: په هغه حالت کښی چه د حکم نه وروسته د اسی پیښی حادثی

یا څرگندی شی یا داسی پانې وړاندی کړی شی چه د محاکمی

په وخت كښې معلومی نه وی او امکان لری چه دغه پیښې یا پانې د محكوم علیه براءت ثابت كاندې.

دری سوه اتیایمه ماده: د دری سوه نه او یایمی مادی په مندرجو لومړنو څلورو حالتونو كښې لوی څارنوال او محكوم علیه او كه دی پخپله مفقود یا د اهلیت فاقد وی نو دده قانونی نماینده او كه مړوی نود ده اقارب یا زوج كولی شی چه دنوی نظر غوښتنه وكاندې . كه چیري د نوی نظر غوښتنوال د څارنوالی نه غیر بل څوك وی نو په كاردی چه غوښتن لیک لوی څارنوال ته وړاندې كړی، په دی غوښتن لیک كښې هغه حكم چه پری د نوی نظر غوښتنه شوی د نوی نظر د لیلونو سره ذكر كیرې او هغه مستندات چه نوی نظر تائید وی ورسره یوځای كیرې.

لوی څارنوال د نوی نظر غوښتن لیک بی له دی چه وگوری چه پخپله د ده له خوا وړاندې شوی یا دبل چاله پلوه دشویو تحقیقاتو سره یو ځای د رپوت په ملتیا ستړی محكمی ته وړاندې كوی او پكښې خپله نظر یه او دلیلونه څرگند وی. څارنوالی مكلفه ده چه د نوی نظر غوښتن لیک د رسیدو د نیټې نه پس په دری میاشتنو كښې د ننه دننه ستړی محكمی ته وړاندې كړی.

دری سوه یو اتیایمه ماده: د دری سوه نه او یا یمی مادی په درج شوی پنځم حالت كښې د نوی نظر غوښتنه كول كه دا غوښتنه ځانله د ده له خوا شوی وی كه د ذیدخلو اشخاصو د مراجعی له مخه، یواځی د لوی څارنوال په صلاحیت كښې دی. كه چیري لوی څارنوال د نوی نظر غوښتنه لارمه وگڼی نو د نوی نظر غوښتن لیک د هغو تحقیقاتو سره چه كړی ئی دی هغی ټولنی ته وړاندې كوی چه د ستړی محكمی د یو غړی او د استیناف محكمی له دوو غړو څخه جوړه ده او د مربوطو محكمو د عمومی ټولنی له خوا ټاكل كیرې. لو څارنوال پخپل غوښتن لیک كښې هغه پیښه

یا هغه لیکلی مستند چه تکیه پری شوی ده بیانوی. دغه ټولنه د پانو له کتنی او که لازم ئی وگنې د تحقیق له پوره کولو ورسته دغوبستن لیک په باب تصمیم نیسی او که هغه و منی نوغوبستن لیک ستری محکمی ته سپاری.

په هغه تصمیم باندی چه د لوی څارنوال یا د ذکر شوی ټولنی له خوا د نوی نظر دغوبستن لیک د منلو یا نه منلو په باب نیول کیږی اعتراض نه شی کیدی.

دری سوه دوه اتیایمه ماده: څارنوالی مکلفه ده چه د جگری دواړه خواوې هغې غونډی ته د حاضریدو د پاره چه د نوی نظر په غوبستن لیک باندی د ستری محکمی په وړاندی د غور په باب ټاکل شوی ده کم نه کم دری ورځی دغونډی دکیدونه مخکښی خبری کړی.

دری سوه دری اتیایمه ماده: ستره محکمه د څارنوالی او دواړو جگره والو خواو د ویناو له اوریدو او د هغه تحقیق د کیدو نه پس چه اجرائی پخپله یا د نورو کسانو په لاس لارمه وگڼسی دغوبستن لیک په باب خپل تصمیم نیسی. که چیري محکمه غوبستن لیک و منی نو حکم لغو کوی او که چیري د تورن برائت په ډاگه وی نو دی بری الذمه کوی او که چیري دده برائت په ډاگه نه وی نو دعوی حاکمی محکمی ته سپاری چه دغه محکمه د نورو قاضیانو په واسطه په موضوع کښی حکم صادر کړی.

ستره محکمه پدی حالت کښی هم کولی شی چه پخپله په اصل موضوع کښی حکم صادر کړی.

که چیري د محاکمی جارویستنه له دی کبله ممکنه نه وی چه یا محکوم علیه مړوی یا معتوه وی یا جزائی دعوی د زمانی په اوښتو ساقطه شوی وی یا نور داسی څه وی نو ستره محکمه د دعوی په موضوع غور کوی او یوازې هغه حکم لغو کوی چه خطا ئی د محکمی په وړاندی څرگنده وی.

دری سوه څلور اتیایمه ماده: که چیري محکوم علیه ومړی او د نوی نظر غوښتن لیک د ده د اقاربو یا زوج له خوا وړاندی کړی شوی نه وی محکمه دعوی دهغه شخص په مخکښی چه دمړه د حیثیت د دفاع دپاره ئی ټاکی د غور لاندی نیسی او که لازمه شی نو د هغه څه په لری کولو باندی حکم کوی چه د مړه حیثیت ئی خړپر کړی دی.

دری سوه پنځه اتیایمه ماده: د نوی نظر د غوښتن لیک په نتیجه کښی د حکم تنفیذ نه ځنډول کیږی بی له دی چه حکم د چاپه مرگک صادر شوی وی.

دری سوه شپږ اتیایمه ماده: هر حکم چه د نوی نظر دغوښتن لیک په نتیجه کښی د تورن په برائت صادر شی د دولت په لگښت په رسمی جریده او یوه بله هغه جریده کښی چه دیدخل شخص یې و ټاکی نشریږی.

دری سوه اووه اتیایمه ماده: که چیري د اعتراض لاندی راغلی حکم لغو کړی شی نو د عوض هغه مقدار چه ادا شوی دی اعاده کیږی. دا حکم د زمانی په اوښتو د حق په ساقطیدو پوری د مربوطو قاعدو درعایت سره سره عملی کیږی.

دری سوه اته اتیایمه ماده: که چیري د نوی نظر غوښتن لیک و نه منل شی نو له نوی سر د هغه بیا وړاندی کول د عین هغو پېښو له مخه چه مخکښی پری استناد شوی دی نه شی کیدی.

دری سوه نه اتیایمه ماده: هغه حکمونه چه دنوی نظر د غوښتن لیک له مخه د دعوی په موضوع کښی د ستری محکمی نه غیر صادرېږی په ټولو قانونی لارو د اعتراض لاندی راتلای شی. د نوی نظر د غوښتن لیک له مخه تورن په هیڅ صورت دهغی جزا نه چه مخکښی ورته ټاکل شوی ده په زیاته سخته جزا نه شی محکومیدلی.

څلورم باب

د قطعی حکمونو ارزښت

دری سوه نوی یمه ماده: جزائی د عوی دهغه تورن په باب چه پری سوره شوی او دهغو پینښو په باب چه ده ته ئی نسبت شوی دی دبرائت یا الزام د قطعی حکم په صادر یدلو پای ته رسیږی. کله چه دیوی جزائی دعوی په موضوع کښی حکم صادر شی په هغی باندی له نوی سره غور کول بی د اعتراض د هغو لارونه چه په قانون کښی ټاکلی شوی دی جواز نلری.

دری سوه یو نوی یمه ماده: د یوی جزائی دعوی په باب د قطعی حکم د صادر یدو نه پس بیا دنویو دلیلونو یا حالاتو د راڅرگندیدو یا د جرم د قانونی وصف د تغییر په اساس هغه د غور لاندی نه شی نیول کیدی.

هغه جزائی حکم چه د جزائی دعوی په موضوع کښی د جزائی محکمی له پلوه به برائت یا الزام صادریری د حقوقی محکمو په وړاندی په هغه دعوی کښی چه لخوا په قطعی صورت حل و فصل شوی نه ده د جرم دپینښی، د جرم د قانونی وصف او مرتکب ته دهغه د نسبت په لحاظ د محکوم به شی ارزښت لری. په دې باب د برائت په حکم کښی دا دواړه اړخونه شامل دی چه د تور د نفی په اساس او که د دلیلونو د نه کفایت له مخه صادر شوی وی خوکه چیری حکم په دی اساس صادر شوی وی چه د تور لاندی راغلی فعل د جزا مستوجب نه دی نو بیا جزائی حکم د محکوم به شی ارزښت نه حاصلوی.

دری سوه دری نوه یمه ماده: هغه حکمونه چه د حقوقی محکمو له پلوه د مالی معاملو په مسئلو کښی صادریری د جزائی محکمو په وړاندی د جرم د پینښی او مرتکب ته د نسبت په لحاظ د محکوم به شی ارزښت نه لری.

دری سوه څلور نوی یمه ماده: هغه حکمونه چه د شخصیه احوالو په باب د حقوقی محکمو له پلوه صادرېږي د جزائی محکمو په وړاندی په هغو مسئلو کښی چه د دعوی پریکون ورپورې مربوط دی د محکوم به شی ارزښت لری.

څلورم کتاب

لومړی باب

واجب التنفیذ حکمونه

دری سوه پنځه نوی یمه ماده: هغه جزا چه په قانون کښی ټاکل شوی ده بی له هغه حکمه چه دیوی واکمنی محکمی له پلوه صادر شوی وی د هیڅ جرم په باب تطبیقیدلی نه شی.

دری سوه شپږ نوی یمه ماده: د جزائی محکمو له خوا صادر شوی حکمونه چه څوپوری قطعیت ونه مومی نه تطبیق کیږی بی له هغو مواردو چه قانون ئی صریحا اجازه ورکاندی.

دری سوه اوونوی یمه ماده: په جزائی دعوو کښی د صادر شویو حکمونو تطبیق ددی قانون په حکمونو برابر دڅارنوالی دغوښتنی له مخه کیږی. دری سوه اته نوی یمه ماده: د حق العبد په دعوی کښی د صادر شوی حکم تطبیق د حقوقی اجراءتو د قاعدو مطابق د حق العبد د مدعی د غوښتنی له مخه کیږی.

دری سوه نه نوی یمه ماده: څارنوالی مکلفه ده چه د جزائی دعوو په باب د صادر شویو واجب التنفیذ حکمونو د په ځای کولو دپاره اقدام وکړی، څارنوالی په دی لاره کښی د امنیه قواو نه کومک غوښتنی شی.

څلور سومه ماده: د نقدی جزا او لگښتو نو په باب صادر شوی حکمونه که څه هم استیناف ئی شوی وی بی له څنډه واجب التنفیذ دی. دغه شان دغلا یا د غلا په ارتکاب باندی د شروع کولو له مخه د حبس په باب صادر شوی حکمونه او هم د متکرر تورن یا دهغه

چا په خلاف صادر شوی حکم چه په افغانستان کښی یو ټاکلی هستوگنځی نه لری بی له ځنډه واجب التنفیذ دی او دغه شان د تورن د حبس په باب د محکمی حکم په ټولو حالاتو کښی واجب التنفیذ دی او دغه شان د تورن د حبس په باب د محکمی حکم په ټولو حالاتو کښی واجب لټنفیذ دی او یا دا چه تورن کفاله ورکړی چه د حکم د استیناف او د هغه د میعاد تیریدو په صورت کښی به د حکم د تنفیذ نه غاړه نه غړوی او چه کله د حکم استیناف وشی دی به غونډی ته حاضریری او د صادر شوی حکم نه به مخ نه اړوی. هغه مبلغ چه په داسی حالاتو کښی ئی د کفالی په حیث وړاندی کونه واجب ده د حبس د جزا په حکم کښی ټاکل کیږی.

که چیري تورن په توقیف کښی وی محکمه کولی شی چه د حکم د موقت تنفیذ امر صادر کړي.

څلور سوه یوه ماده: هر کله چه ددی قانون د څلور سومی مادی د حکم مطابق د حبس جزا نافذه شوه د آزادی تحدیدوونکی جزاوی هم چه د حبس له جزا سره یوځای د محکمی په حکم کښی شاملی شوی دی تنفیذ کیږی.

څلورسوه دوهمه ماده: دارالتادیب یا بل ځای ته د تورن دلیرلو یا د پلار یا ولی نه غیر بل چاته دهغه دسپارلو حکم که استیناف ئی هم شوی وی واجب التنفیذ دی.

څلور سوه دریمه ماده: که چیري تورن په توقیف کښی وی او حکم د تورن په برائت یا په داسی جزا شوی وی چه تطبیق حبس ئی نه غواړی او یا په صادر شوی حکم کښی د تنفیذ د ځنډولو امر شوی یا تورن په توقیف کښی محکوم بها موده پوره کړی وی تورن سمدستی خوشی کیږی.

څلور سوه څلورمه ماده: ددی فصل په پورتنو مادو کښی د درج شویو حالاتونه پرته ددی قانون په دری سوه نه څلویښتمه ماده کښی د درج

شوی استیناف غوبنتنی په میعاد او په دغه موده کښی د ننه په
غوبنتل شوی استیناف باندی دغور په دوران کښی د حکمونو
تطبیق ځنډیری.

څلور سوه پنځمه ماده: محکمه په هغه وخت کښی چه د حق العبد مدعی ته د
تضمیناتو وروکولو په باب خپل حکم صادروی که څه هم
استیناف ئی شوی وی کولی شی چه د ټول محکوم بها یا
دکفالی له ورکړی سره د ځینی محکوم بها مبلغ د موقت تنفیذ
امر وکړی او محکمه کولی شی چه محکوم له دکفالی د ورکړی
نه معاف کړی.

دوهم باب

د اعدام د جزا تنفیذ

د شخص د مرگ د حکم د قطعیت د پاره د تمیز د مربوط د
یوان د غرو د رایو اتفاق شرط دی.

څلور سوه شپږمه ماده: کله چه د شخص د مرگ حکم ددی قانون د احکامو
مطابق قطعیت و مومی د قضیئی پانی له فیصلی سره د هغی
له صادریدو نه پس په یوه هفته کښی دننه دننه د قاضی
القضات په واسطه با چاته وړاندی کیږی، په هغه صورت کښی
چه با چا د محکوم علیه د بښنې یا دده د جزا د تبدیل امر صادر
نه کړی او فیصله امضا کړی حکم په ځای کیږی.

څلور سوه اوومه ماده: په مرگ محکوم علیه د څارنوالی په امر د عدل د وزیر د
لاړښودنې لاندی د حکم تر تطبیقه پوری په محبس کښی ساتل
کیږی.

څلور سوه اتمه ماده: په مرگ باندی د محکوم علیه اقارب کولی شی چه د
حکم د تطبیق نه تریوی ورځی پخوا پوری له ده سره لیدل کتل
وکړی. دمحبس اداره مکلفه ده چه په موضوع باندی د محکوم
علیه اقارب خبر کړی.

خلورسوه نهمه ماده: که چیري د محکوم علیه دین د مذهبی و اجباتو د اجرا ایجاب کاوه نو لژمی اسانتیاوی ورته برابر ولی شی.

خلورسوه لسمه ماده: د مرگ جزا په محبس کښی دننه یا په یو بل پت ځای کښی د څارنوالی دلیکلی غوښتنی له مخه چه ددی قانون د خلورسوه اوومی مادی د مندرجو اجراآتو په کولو مشتمله وی تطبیقیری.

خلورسوه یوو لسمه ماده: د مرگ جزا دڅارنوالی دیو غړی، د محبس د آمر، د محبس د ډاکتر یا دیو بل داسی ډاکتر په مخکښی چه دڅارنوالی له خوا موظف شوی وی تطبیقیری.

د مرگ دحکم د تنفیذ په وخت کښی دحق العبد مدعی او د محکوم علیه مدافع وکیل ته هم د حاضریدو اجازه ورکول کیږی د تنفیذ په وخت کښی باید چه د مرگ په باب د صادر شوی حکم متن او هغه تور چه په محکوم علیه باندی د مرگ د حکم د صادریدو باعث شوی دی د حکم د تطبیق په ځای کښی حاضرینو ته ولوستل شی.

که چیري محکوم علیه څه ویل غواړی نو د څارنوالی غړی هغه لیکي او په محضر کښی ئی درجوی.

کله چه تنفیذ پای ته ورسیږی د څارنوالی غړی موضوع په محضر کښی قیدوی او د محکوم علیه د وفات او د وفات د پېښیدو د ساعت په باب د ډاکتر تصدیق اخلی.

خلورسوه دولسمه ماده: د مرگ د جزا تنفیذ د عامی رخصتی په ورځو کښی جواز نه لری.

خلورسوه دیار لسمه ماده: که چیري په مرگ محکوم علیه یوه حامله ښځه وی دهغی د جزا تطبیق د حمل د زیږیدو نه تر دوه میاشتی وروسته مودی پوری ځنډیږی.

خلورسوه څوار لسمه ماده: که چیري په مرگ محکوم علیه داسی اقارب ونه لری چه دده د کالبوت د سپارلو غوښتنه وکړی نو کالبوت د

دولت په لگښت د شریعت په احکامو برابر څښیری. څښول باید
چه بې له احتفاله پای ته ورسیری.

دریم باب

د آزادی د تحدید وونکو جزاگانو تنفیذ

څلور سوه پنځلسمه ماده: د آزادی د تحدید وونکو جزاگانو احکام د څارنوال د
امر له مخه د عدل د وزیر په لارښو نه تنفیذیری.

څلور سوه شپاړسمه ماده: هغه څوک چه دمحکوم بها حبس موده ئی له دری
میاشتو زیاته نه وی کولی شی چه ددی قانون د څلور سوه اته
پنځوسمی مادی او ورپسی موادو په احکامو برابر غوښتنه
وکړی چه له ده څخه دی د زندان نه بهر کار و اخستل شی خو په
دی شرط چه د قانون احکامو دی د داسی غوښتنی کولو نه
محروم کړی نه وی.

څلورسوه اوو لسمه ماده: هغه ورځ چه تنفیذ پکښی شروع کیږی د محکوم
علیه د جزا په موده کښی حسابیری. محکوم علیه د جزا د
مودی د ختم د ورځی په سباله د بندیانو د خلاصون په تاکلی
ساعت خوشی کیږی.

څلور سوه اتلسمه ماده: که چیری د تورن د محکوم بها حبس موده څلیرویش
ساعته وی د هغی تنفیذ د ده د گرفتاری په دوهمه ورځ د
بندیانو د خلاصون په تاکلی ساعت پای ته رسیږی.

څلور سه نولسمه ماده: د آزادی د تحدید وونکی جزا د مودی شروع د واجب
التنفیذ حکم له مخه دتوقیف د مودی او گرفتاری د مودی د
مجرا کولو د رعایت سره سره د گرفتاری د ورځی نه شروع
کیږی.

څلور سوه شلمه ماده: که چیری تورن د هغه جرم ته دکوم له کبله چه توقیف
شوی دی برائت حاصل کړی دده توقیف موده دهغه بل جرم په
محکوم بها موده کښی چه ده ئی د توقیف په دوران کښی

ارتکاب کړې دی یا په دغه دوران کېنې د هغه په باب له ده نه تحقیق شوی دی مجری کیدی شی.

خلورسوه یویشتمه ماده: که چیرې د آزادی تحدیدوونکی جزا دگڼو جرمونو له کبله وی نو دتوقیف د مودی طرح لومړی له جزاگانو کیږی.

خلورسوه دوه ویشتمه ماده: که چیرې د آزادی په تحدید وونکی جزا باندی محکوم شوی شخص یوه داسی ښځه وی چه د شپږمی میاشتی یا دهغی نه دزیاتی مودی حمل یې په گیده وی نو د حمل د زیړولونه تر دوو میاشتو وروستو مودی پورې دهغی د جزا د تنفیذ ټالول جواز لری او په دی صورت کېنې د محکوم علیه سره ددغې مودی ترتیریدو پوری د توقیف شوی شخص په څیر معامله کیږی.

خلورسوه درویشتمه ماده: که چیرې د آزادی په تحدید وونکی جزا یاندی محکوم شوی شخص په داسی ناروغی اخته وی چه پخپله دغه ناروغی یا د جزا د تنفیذ له کبله دهغه ژوند په خطر کېنې اچوی نو دجزا دتنفیذ ټا لول جواز لری.

خلور سوه څلیرویشتمه ماده: که چیرې د آزادی په تحدید وونکی جزا باندی محکوم شوی شخص لیونی شی د جزا تنفیذ دده تر په سد کیدو پوری ځنډول کیږی او څارنوالی کولای شی چه د عقلی ناروغیو د علاج یو مرجع ته دده دلیردولو امر صادر کړی. په دی حالت کېنې دکتنی او علاج موده له محکوم بها موده څخه طرح کیږی.

خلور سوه پنځو یشتمه ماده: که چیرې ښځه او میره دداسی مودی په حبس محکوم شی چه له یوه کاله زیاته نه وی که څه هم دغه حکم د مختلفو جرمونو په اثر صادر شوی وی که چیرې مخکېنې نه وی محبوس شوی او که څه هم د دواړو جرمونه یو له بله مختلف وی د دوی دواړو له جملې څخه د یوه د جزا د تنفیذ ټالول دبل ترخلاصون پوری جواز لری خو په دی شرط چه دوی د یو داسی

صغیر متکفل وی چه عمر ئی له پوره پنحلسو کلونونه اوبنتی نه وی او په افغانستان کبسی د هستوگنی یو خرگند ځای ولری.

څلورسوه شپږ ویشتمه ماده: په هغو حالاتو کبسی چه د محکوم علیه د جزا د تنفیذ تالول جائز وی څارنوالی کولی شی چه د محکوم علیه نه دداسی نغدی کفالی غوښتنه وکړی چه دتالولو د سبب دپورته کیدونه وروسته له تنفیذ څخه ونه تښتی، دنقدی کفالی مبلغ د تالولو په امر کبسی ټاکل کیږی. څارنوالی د محکوم علیه د تښتی دمخ نیوی دپاره د احتیاط له مخه نور هغه شرایط چه لازم ئی وگنی په محکوم علیه باندي اینبودی شی.

څلور سوه اووه ویشتمه ماده: په قانون کبسی د درج شویو حالاتونه پرته دجزا دمحکوم بها مودی له تیرو لونه اول د محکوم علیه خلاصون جواز نه لری.

څلور سوه اتویشتمه ماده: د هغو محکوم علیه صغیرانو خلاصون چه د څارنوالی د غوښتنی له مخه دارالتادیب یا بل ځای ته سپارل شوی دی د دارالتادیب یا بل ځای د آمر د رائی له اخستلو پس کیږی.

څلور سوه نه ویښتمه ماده: په هغو کسانو باندي دازادی د تحدیدوونکی جزا تنفیذ چه د خپل عمر اوولسم کال ته نه دی رسیدلی په خاصو ځایونو کبسی او د نورو محکوم علیه نه بیل کیږی.

څلورم باب

مشروط خلاصون

څلور سوه دیرشمه ماده: کله چه د آزادی د تحدیدوونکی جزا په قطعی حکم محکوم شوی شخص د خپلی جزا دری ربعې په محبس کبسی تیرې کړی او په محبس کبسی دده گوزاره دهستوگنی په موده کبسی دده دنفس د اصلاح کیدو ډاډ ورکوی نو د ده مشروط خلاصون جواز لری بی له دی چه دده خلاصون عامه امنیت ته

خطرہ راولاڑہ کاندی. ہغہ مودہ چہ محکوم علیہ ئی باید پہ زندان کنبی تیرہ کپی پہ ہیخ صورت باید له نہو میاشتو کمہ نہ وی.

کہ چیری جزا عمری بندوی نو د محکوم علیہ مشروط خلاصون پہ زندان کنبی له پنخلسو کلونو تیروولونہ مخکنبی جواز نہ لری.

خلورسوه یو دیرشمہ مادہ: کہ چیری ہغہ جزاگانئ گنبی وی چہ شخص پری دہغو جرمونو له کبلہ محکوم شوی دی چہ زندان ته له ننو تلو مخکنبی یی د ہغو ارتکاب کپی وی نو مشروط خلاصون ئی د جزا د پاتی ټول وخت او د ہغی جزا د مودی خخہ حسابیری چہ د دغہ جرم کولوله کبلہ پری محکوم شوی دی.

خلور سوه دوه دیرشمہ مادہ: کہ چیری د آزادی پہ تحدیدوونکی جزا باندی محکوم علیہ پہ توقیف کنبی داسی مودہ تیرہ کپی وی چہ د محکوم بہا مودی نہ د طرح کولو قابلہ وی نو پہ دی صورت کنبی، مشروط خلاصون د ټولی محکوم بہا مودی له مخہ کیږی. د عفوی دصادریدو له مخہ د جزا تخفیف دہغی مودی پہ حساب کنبی نہ شی نیول کیدی چہ تیروول ئی د مشروط خلاصون د پاره ضروری دی.

خلور سوه دری دیرشمہ مادہ: مشروط خلاصون تر ہغہ وخته پوری جواز نہ لری چہ خو محکوم علیہ ټول ہغہ محکوم بہا مالی التزامونہ تحویل کپی نہ وی چہ د ابتدائیه محکمی له خوا پری د جرم له کبلہ محکوم شوی دی. خو پہ دی شرط چہ د محکوم علیہ له وا کہ د دغو مالی التزامونو تحویلی محالہ ونہ کبلہ شی.

خلور سوه خلور دیرشمہ مادہ: مشروط خلاصون د داخلہ وزارت د محبسونو د لوی آمر پہ پیشنهاد او د عدل دوزیر پہ موافقہ کیږی.

څلور سوه پنځه دیرشمه ماده: هغه شرطونه چه مشروط خلاصیدونکی باید د هغو مراعات وکړی د عدل د وزیر له خوا ټاکل کیږی.

د غه شان هغه شرطونه هم چه لکه په ټاکلی ځای کښی د اوسیدو، د معیشت د طرز، د ښې گوزاری د ضمانت ورکولو په باب په ده اینسودل کیږی د عدل د وزیر په امر کښی څرگند ښودل کیږی.

څلورسوه شپږ دیرشمه ماده: بندی د مشروط خلاصون د امر سره مربوطی اداری ته سپارل کیږی چه د دغه امر د اجرا کولو او هم د یوی داسی تصدیق پانی د ورکولو په باب چه د محکوم بها جزا نوم، د هغی موده، د هغی د تیریدو ټاکلی نیټه او د مشروط خلاصون نیټه پکښی درج شوی وی اقدام وکړی، هغه شرطونه چه باید مشروط خلاصیدونکی ئی رعایت وکړی او هغه واجبات چه په ده باندی اینسودل شوی دی هغه هم په تصدیق پانه کښی درج کیږی او په هغی کښی ده ته اخطار ورکول کیږی چه که د دغو شرطونو لوواجباتو رعایت ونه کړی یا داسی څه وکړی چه دده په بده گوزاره دلالت وکړی مشروط خلاصون لغو کیږی او دی د لاندینی مادی د حکم سره سم زندان ته په ستنه پیول کیږی.

څلور سوه اووه دیرشمه ماده: که مشروط خلاص شوی د خلاصون د شرطونو رعایت ونه کړی او خپل واجبات په ځای نه کړی، مشروط خلاصون لغو کیږی، او شخص بیرته زندان ته بیول کیږی چه خپله پاتی موده پکښی تیره کړی په دې حالت کښی د خلاصون لغو کول د څارنوالی په پیشنهاد او د عدل د وزیر په امر کیږی. په دې باب چه کوم پیشنهاد د کیږی باید موجه اسباب پکښی ذکر شی.

خلور سوه اته دیرشمه ماده: که چیری د مشروط خلاصون لغو کول لازم وگنیل شی خارنوالی کولی شی چه په خپل تشخیص یا د مربوط مقام په پیشنهاد د خلاص شوی شخص د گرفتاری او توقیف امر د عدل د وزیر ترقراره پوری صادر کړي. په دی صورت کښی دا په کاردی چه دتورن د بند موده له پنځلسو ورځو زیاته نه شی او یا دا چه د لوی خارنوال امر حاصل کړی شی او هر کله چه د مشروط خلاصون امر لغو کړی شی نو هغه موده چه تورن په دی صورت زندان ته د بیرته راوستلونه پس تیره کړی ده د واجب التنفیذ مودی نه تخفیفیږی.

خلور سوه نه دیرشمه ماده: که چیری مشروط خلاصون د محکوم بها جزا د مودی تر اخره پوری لغو نه کړی شی نو پسی قطعی کیږی

که چیری محکوم بها جزا عمری بند وی نو د مشروط خلاصون د دری کاله تیریدونه پس دخلاصون امر قطعی کیږی.

سره ددی هم که چه مشروط خلاص شوی دیو داسی جنایت یا جنحی د ارتکاب له کبله چه دده پخوانی جرم ته ورته وی دپورتنی فقری په موده کښی د ننه دننه یوځل بیا محکوم علیه شی نوکه چیری په دوهم حکم دری کاله نه وی تیر شوی د مشروط خلاصون لغو کول جواز لری.

خلورسوه څلویښتمه ماده: که چیری د مشروط خلاصون قانونی شرطونه موجود وی، د بندی مشروط خلاصون په دوهم وارهم کیدی شی، په دی حالت کښی د محکوم بها جزاء پاتی موده د محکوم بها جزا ټوله موده گنیل کیږی:

که چیری محکوم بها جزا عمری بند وی نو مشروط خلاصون د دری کالو د تیروولو نه مخکښی جواز نه لری.

خلور سوه یوخلوینبستمه ماده: څارنوالی د مشروط خلاصون په باب شکایتونه دغور لاندی نیسی او د هغو د لری کولو د پاره لازم اجراءات کوی.

پنځم باب

دنقدی تادیاتو د احکامو تنظیم

خلور سوه دوه څلوینبستمه ماده: د هغو مبلغو نو چه دنقدی جزا له درکه ئی دولت مستحق دی او دهغو مبلغو نو چه باید بیرته ورکړل شی او د دعوی د لگښت او تعویضاتو د تسوئی له کیدلو وروسته څارنوالی مکلفه ده چه مقدار ئی له تنفیذه مخکښی محکوم علیه ته ابلاغ کړی خو په دی شرط چه دغه مقدار په حکم کښی نه وی څرگند شوی.

خلور سوه دری څلوینبستمه ماده: حکومت ته د قابل تادیه مبلغ تحصیل د هغو حقوقی اجراءاتو قاعدو مطابق چه په حقوقی مسایلو تطبیقیری او د دولتی مالونو د تحصیل په اداری لرو چارو جواز لری.

خلور سوه څلورو څلوینبستمه ماده: که چیری تورن قابل تادیه مبلغ دولت ته ور نه کړی څارنوالی د دې قانون د څلور سوه نه څلوینبستمی مادی اوورپسی موادو د احکامو مطابق د تورن د توقیف امر صادروی.

خلور سوه پنځه څلوینبستمه ماده: که چیری دنقدی جزاء او د هغه څه چه اعاده ئی لازمه ده او د تعویض او د دعوی د لگښتونو په ورکړه یوځای حکم صادر شی او د محکوم علیه مال د هغو ټول د پوره کولو د پاره کافی نه وی هغه مبلغ چه لاس ته راشی په دی ترتیب په مستحقینو ویشل کیری:

اول: هغه لگښتونه چه باید دولت ته ورکړل شی.

دوهم: هغه مبلغ چه باید دحق العبد مدعی ته ورکړل شی.

درېم: د نقدی جزا مبلغ او هغه څه چه د تعویض په نامه یا د اعادی له لاری باید دولت ته ورکړل شی.
څلور سوه شپږ څلوېښتمه ماده: که چیري شخص توقیف شی او په نتیجه کښی یواځی په نقدی جزا محکوم شی نو محکوم علیه ته د هری ورځی توقیف په سرکښی پنځوس افغانی مجری ورکول کیږی. که چیري په حکم کښی نڅه جزا او حبس دواړه وی او توقیف موده ئی د محکوم بها حبس له مودی زیاته وی نو محکوم علیه ته د زیاتو ورځو په سرکښی د پورتنی فقری مطابق د دغه مبلغ نه مجری ورکول کیږی.

څلور سوه اووه څلوېښتمه ماده: ابتدائی قاضي په استثنائی حالاتو کښی د تورن د غوښتنی او د څارنوالی د موافقی له مخه کولی شی چه محکوم علیه ته د دولت مستحقه مبلغ د ورکولو په باب مهلت ورکړی او یائی د ورکړی د پاره قسطونه وټاکي خوپه دی شرط چه دمهلت یا قسطونو ټوله موده له نهو میاشتو زیاته نه شی.

د دغسی غوښتنی د منلو یا نه منلو په باب صادر شوی امر د استیناف وړنه دی. که چیري تورن د یو قسط تحویل وځنډوی نو قسطونه له منځه ځی او قاضي که لارمه وگڼی د قسط د لغو کولو امر صادر ولی شی.

شپږم باب

د حکم د تنفیذ په غرض توقیف

څلور سوه اته څلوېښتمه ماده: دهغه مبلغ د تحصیل د پاره دمجرم توقیف جواز لری چه د جرم د ارتکاب له کبله د هغه په ورکړه محکوم شوی دی.
توقیف یوه ورځ د پنځو سو محکوم په افغانیو په مقابل کښی تطبیق کیږی.

د قباحنو نو په باب د توقیف موده د نقدی جزا د تحصیل د پاره له اوو ورځو او د دعوی د لگښت او دهغه څه چه اعاده ئی لارمه ده او د تعویض دپاره له اوو ورځو زیاتیدلی نه شی. د جنحو او جنایتونو په باب د توقیف موده د نقدی جزا د تحصیل دپاره له درو میاشتو او د دعوی د لگښت او هغه څه چه اعاده ئی لارمه او د تعویض د پاره له درو میاشتو زیاتیدلی نه شی.

څلور سوه نه څلوېښتمه ماده: په هغو محکوم علیه باندی د توقیف په شکل تنفیذ نه شی کیدی چه د جرم د ارتکاب په وخت کښی یی عمر له پنځلسو پوره کلونو اوښتی نه وی او یا د حبس په جزا باندی د جزا د ځنډ سره محکوم شوی وی.

څلور سوه پنځو سمه ماده: ددی قانون دڅلور سوه یوویشتمی او څلور سوه څلیرو ویشتمی مادی حکمونه د تنفیذ په برخه کښی د توقیف په وسیله تطبیقیری.

څلور سوه یوینځوسمه ماده: که چیری احکام متعدد وی او ټول د قباحتونو، یا جنحو یا جنایتونو په باب صادر شوی وی تنفیذ د ټول محکوم بها مبلغ له مخه کیږی.

په دی حالت کښی باید چه د توقیف موده د جنحو او جنایتونو د جزا د اخیښت حد نه او د قباحتونو په باب له یوینستو ورځو زیاته نه شی، خو که چیری جرائم مختلف النوع وی نو دهر جرم د جزا حدا کتر په نظر کښی نیول کیږی خو البته د توقیف موده په هیڅ حالت کښی د نقدی جزا د تحصیل دپاره له شپږو میاشتو او د لگښتونو، او دهغه څه چه اعاده ئی لارمه وی او دعوض د تحصیل دپاره له شپږو میاشتو نه زیاتیدلی نه شی.

څلور سوه دوه پنځوسمه ماده: که چیری محکوم فیها جرائم مختلف وی نوهغه مبلغ چه ورکړ شوی دی یا د محکوم علیه په شتمنی باندی د حکم د تطبیق په لاره تحصیل شوی دی نولو مړی په جنایتونو

کښې بيا په چنحو او ورپسې په قباحتونو کښې د محکوم بها مبلغ نه طرح کيږي.

څلور سوه درې پنځو سمه ماده: د توقيف په لار تنفيذ د څارنوالی د امر له مخه د عدل د وزير دلارښودنی مطابق کيږي. اوله هغه وروسته چه دا خبره تورن ته ددی قانون د څلور سوه درې څلويشتمی مادی مطابق ابلاغ کړی شوه او د آزادی تحدیدوونکی موده هم تيره شوی وه شروع کيدای شی.

څلور سوه څلور پنځو سمه ماده: څه وخت هغه چه مبلغ چه تحصیل بی مطلوب دی د هغه دطرحی نه پس چه یا محکوم علیه ورکړی او یا دده په شتمنی باندی دحکم د تطبیق له لاری تحصیل شوی دی په پورتنو موادو کښې دراغلی سنجش له مخه د هغه مودی سره مساوی شی چه محکوم علیه په توقيف کښې تيره کړی ده، نو توقيف پای ته رسيږي.

څلورسوه پنځوسمه ماده: محکوم علیه دلگښتونو دعوض او دهغه څه له ورکړی څخه چه اعاده ئی لږمه ده او دغه شان د توقيف په لار د نقدی جزا له ورکړی څخه یواځی په هغه صورت معايدلی شی چه دهر و پنځوسو افغانیو په سر یوه ورځ په توقيف کښې تيره کړی. که چيري د جنحو هغی محکمی ته چه دمحکوم علیه دهستوگنی ځای دهغی په قضائی ونډکښې دننه وی دا جوته شی چه محکوم علیه په ورکړه قادر دی او محکمی پری دور کړی حکم هم کړی د خو تعلل کوی کولی شی چه په ده باندی د توقيف په لار د تنفيذ امر صادر کاندی، په دغسی حالت کښې دتوقيف موده له درو میاشتو زیاتیدلی نشی او په دغه حالت کښې د توقيف په بدل کښې د عوض د مبلغ نه هیڅ مقدار نه طرح کيږي. د محکوم له پلوه په معموله طریقه دعوی اقامه کيږي.

خلورسوه شپږ پنځو سمه ماده: محکوم علیه کولی شی چه د توقیف د امر له صادریدو نه مخکښی هر وخت د څارنوالی نه غواړي چه دکوم مبلغ حکم په ده شوی دی هغه دی په یوداسی لای او یا صنعتی کار باندی چه دی ئی اجرا کړی بدل کړي.

خلور سوه اووه پنځوسمه ماده: محکوم علیه دپورتنی مادی ذکر شوی کار د یوی دولتی اداری د پاره بی مزدوری دهغی مودی په اندازه برابر چه دتوقیف له لاری دتنفیذ له مخه په ده باندی راتله اجرا کوی.

خلور سوه اته پنځوسمه ماده: دهغه قسم کار ونو دانو اعو ټاکنه چه ددې قانون دخلور سوه شپږ پنځوسمی مادی مطابق پری دی محکوم علیه بوختیدنه جواز لری او دغه شان هغه اداری مربوط مراجع ټاکل چه دغه انواع تشبیتوی د مربوطه وزارت د وزیر د قرار له مخه کیږی.

خلور سوه نه پنځو سمه ماده: په کار باندی د خلور سوه شپږ پنځوسمی ماده د حکم مطابق د محکوم علیه بوختیدنه دهغه بنار یا ولسوالی نه بهر چه دی پکښی او سی جواز نه لری.

خلور سوه شپیتمه ماده: هغه محکوم علیهم چه دخلور سوه شپږ پنځوسمی مادی د حکم مطابق ئی په کار باندی بوختیدنه ټاکل شوی وی خو هغه ځای ته چه د دوی د کار د پاره په گونه شوی دی بی دکم معقوله عذره نه ورځی یا د کار د کولو ته پتیري یا د یوی ورځی د ټاکلی اندازی کار نه پوره کوی توقیف ځای ته لیږل کیږی چه دقانون مطابق د توقیف په لار د تنفیذ امر پری تطبیق شی. محکوم علیه نه دهغو ورځو مجرا و رکوله کیږی په کومو کښی چه ده مطلوب کار اجرا کړی دی.

خلور سوه یوشپیتمه ماده: همدغه شان د توقیف د لاری نه دتنفیذ حکم په هغو محکوم علیهم باندی هم تطبیق کیږی چه کار په توقیف غوره وگڼی خو داسی کار پیدانه شی چه په هغه باندی د دوی په بوختیدنه څه بنیگره په لاس راغلی شی.

څلور سوه دوه شپيتمه ماده: د هري ورځي دکار په سر دهغه مبلغ له جملې نه
چه ورکړه ئی دولت ته لارمه ده لکه د تعویض جزا، هغه څه چه
اعاده ئی لارمه ده او د دعوی لگښت پنځوس افغانی طرح
کیري.

اووم باب د تنفيذ اشکال

څلور سوه دری شپيتمه ماده - هر قسم اشکال چه د محکوم علیه له پلوه د
تنفيذ په مقابل کښي را ولاړشي هغې محکمې ته وړاندې کیري
چه د تنفيذ محل د هغې په قضائي ونډ کښي د ننه وي
څلور سوه څلور شپيتمه ماده: نزاع بي له ځنډه دڅارنو نوالی په لاس محکمې ته
وړاندې کیري، ذي علاقه کسان مکلف کیري چه د نزاع د
پریکړي دپاره کمه غونډه ټاکل کیري چه هغې ته حاضر شي.
محکمه چه د څارنوالی او ذي علاقه اشخاصو بیان اووری نو د
موضوع د پریکون اقدام کوي. په دغه باب د محکمې قرار
نهائی دی.
محکمه که لارمه وگڼي کولای شي چه لازم تحقیقات وکړي او د
دي خبری واک لري چه د نزاع د پریکړي تر نتیجې پورې د تنفيذ
د ځنډولو امر صادر کړي.
دغه شان څارنوالی کولای شي چه که لارمه وگڼي محکمې ته د
نزاع له وړاندې کیدونه مخکښي په موقت صورت د حکم تنفيذ
ځنډوي.
څلور سوه پنځمه شپيتمه ماده: که چېرې د محکوم علیه د شخصیت په سر نزاع
پېښه شي نو پریکړه ئی د دوو پورتنو مادو د احکامو مطابق
کیري.

خلورسوه شپږ شپيتمه ماده: که چېرې د محکوم عليه په شتمنی باندې د مالي احکامو د تنفيذ په حالت کېنې د تنفيذ لاندې راغلو مالونو په باب د محکوم عليه نه پرته د بل چاله پلوه نزاع را ولاړه شي نو دا موضوع د حقوقو محکمی ته د حقوقي اجرائتو د قاعدو مطابق وړاندې کېږي .

اتم باب

د محکوم عليه د مړینې له کبله د حکم سقوط
خلورسوه اووه شپيتمه ماده: که چېرې محکوم عليه د حکم د قطعیت نه وروسته ومړی نو حکم ساقطېږي .
خلورسوه اته شپيتمه ماده: د محکوم عليه د مړینې له کبله د حکم سقوط د ده په متروکه باندې د عوض دور کړی، د هغه چه څخه دور کړی چه اعاده ئې لارمه ده او د دعوی د لگښت په باب د مالي جزا د حکم د نافذ کېدو مخه نه نیسي .

نهم باب

د حیثیت جارویستنه

خلورسوه نه شپيتمه ماده: هر څوک چه په جنایت یا جنجه کېنې محکوم عليه واقع شي هغه ته د حیثیت جارویستنه جواز لري .
خلورسوه اوایمه ماده: د حیثیت د جارویستنی حکم د محکوم عليه د غوښتنې له خه د جنایاتو د مربوطي محکمی له پلوه د صادرېږي .

خلورسوه یو اوایمه ماده: حیثیت د جارویستنی په باب ددې شرطونو رعایت کېږي .

۱: جزا باید یه مکمل صورت نافذه شوی یا یی عغو صادره شوی وي .

۲: که چېرې جزا د جنایت له کبله وي نو د تنفيذ له تاریخه په ئی شپږ کاله او که د جنحی له کبله وي د تنفيذ له تاریخه به یی

درې کاله تیر شوي وي. او که چېرې دغه حکم د جرم د تکرار په اثر صادر شوی وي نو پورتنی موده یو په دوه کیږي .

خلورسوه دوه او یایمه ماده: که چېرې محکوم علیه د اصلي جزا د زغملو نه پس د پولیس د څارنې لاندې نیول شوی وي نو د حیثیت د جارویستني موده پولیس د څارنې د ختمیدو له وروستی ورځې نه حسابیږي .

خلورسوه درې او یایمه ماه: که چېرې محکوم علیه په مشروط ډول خلاص شوی وي د حیثیت د جارویستلو موده د جزا د ختمیدو د ټاکلي تاریخ او یا له هغه تاریخ چه مشروط خلاصون نهائی شکل غوره کوي حسابیږي .

خلورسوه څلور او یایمه ماده: د حیثیت د جارویستنی حکم هغه وخت صادریدلی شي چه محکوم علیه نقدي جزاء هغه خڅه چه اعاده ئی لارمه ده او عوض او د دعوی لگښت پوره پوره ورکړی وي .

که چېرې محکوم علیه خپله نشتمنی ثابته کړي نو محکمه کولای شي چه د حیثیت د جارویستلو په باب د محکوم بها مبلغ دور کړي د شرط نه تیر شي .

که چېرې د عوض، د هغه څه چه اعاده ئی لارمه ده او د لگښت محکوم له پیدا نه شي او یا د محکوم به اخیستلو نه ځان وژغوري نو محکوم علیه مکلف دی چه د حقوقي اجزاتو د قاعدو مطابق هغه امانت کیږدی .

که چېرې محکوم له ئې په پنځو کالو د ننه غوښتنه و نه کی نو د محکوم علیه له خوا د هغه بیرته اخستنه جواز لري .

که چېرې په محکوم علیه باندې د تضامن په اساس حکم صادر شوی وي نو یواځې د پور د هغې برخې پریکون چه په ده پورې تعلق لري کافي دی او که لارمه شي هغه برخه چه دی ئې باید پریکړی د محکمې له خوا ټاکل کیږي .

څلورسوه پنځه اويایمه ماده: که چېرې د حیثیت د جارویستنی د غوښتنوال په باب گڼ حکمونه صادر شوي وي نو ترڅو پورې چه ده د هر حکم په باب په پورتنو مادو کښې درج شوی شرطونه پوره کړي نه وي تر هغې پورې د ده د حیثیت جارویستنه جواز نه لري او په دي حالت کښې د مودی د سنجش په باب د وروستی حکم تاریخ اعتبار لري.

څلورسوه شپږ اويایمه ماده: د حیثیت د چارویستنی غوښتنه په یوه عریضه کښې څارنوالی ته وړاندې کيږي، په دي غوښتن لیک کښې باید د غوښتنوال د هویت په باب، د هغه حکم تاریخ په باب چه دده خلاف صادر شوی او د هغو ځایونو په باب چه د حکم نه وروسته پکښې اوسیدلی دی لازم بیان درج وي.

څلورسوه اووه اويایمه ماده: څارنوالی د غوښتنوال په باب دخپل اطمینان حاصلولو دپاره د حکم د صادریدو نه پس په هر ځای کښې دده د اوسیدنی د مودی او نښې، د ده دگوزاری او معیشت دوسیلو په حقله او د نورو لازمو معلوماتو د لاس ته راوستلو دپاره خپل تحقیقات کوي، څارنوالی دغه تحقیقات د حیثیت د جارویستنی د غوښتن لیک په ملتیا د خپلی نظر یې او د هغې د موجه اسبابو د ذکر سره د غوښتن لیک د وړاندې کیدو نه پس په درو میاشتنو کې دننه دننه محکمې ته وړاندې کوي او دا پانی هم ورسره یو ځای کوي:

۱: د هغه حکم یو نقل چه د غوښتنوال خلاف صادر شوی دی .

۲: د ده دسوابقورپوټ .

۳: په محبس کښې د غوښتنوال د گوزاری رپوټ .

څلورسوه اته اويایمه ماده: د حیثیت د جارویستنی غوښتن لیک د محکمې له پلوه د غور لاندې نیول کيږي، محکمه د څارنوالی او غوښتنوال بیان اوریدلی شي او هم په دغه باب هر قسم معلومات حاصلولی شي .

غوبنتنوال کم نه کم د غونډی د کیدونه اته ورځې مخکې
 محکمې ته په حاضریدو مکلف کیږي .

هغه حکم چه محکمه یې په دغه باب صادر وي یو اځې د ستری
 محکمې له خوا د قانون په تطبیق یا تاویل کښې د خطاء د
 پېښیدو په اساس پرې له نوی سره غور کیدی شي .

څلورسوه نه او یایمه ماده: که چېرې محکمې ته څرگنده شي چه د غوبنتنوال
 گوزاره د حکم د صادریدو له وخته راهیسی دده د ځان د اصلاح
 په باب د ډاډ وړ ده او د دې قانون د څلور سوه څلور او یایمی
 مادي دوه شرطونه هم موجود وی نو محکمه د حیثیت د
 جارویستنی په باب خپل حکم صادر وي .

څلورسوه اتیایمه ماده: د حیثیت د جارویستنی د حکم یونقل د څارنوالی له پلوه
 هغې محکمې ته چه د جزا حکم ئې صادر کړی دی د اصلي حکم
 په حاشیه د قید کولو د پاره لیرل کیږی .

دغه شان د سوابقو په دفتر کې د حیثیت د جارویستنی د حکم
 د قیدولو امر صادر وي .

څلورسوه یو اتیایمه ماده: محکوم علیه ته د حیثیت د جارویستنی په باب د
 حکم صادرونه فقط یو ځل جواز لري .

څلورسوه دوه اتیایمه ماده: که چېرې د حیثیت د جارویستنی غوبنتن لیک د
 محکوم علیه د گوزاری له مخه قبول نه کړي شي نو د غه
 غوبنتن لیک د دوه کاله تیریدونه مخکې تازه کیدی نه شي .

په نورو حالاتو کښې که چېرې لارمه شرطونه راجمع شي نو
 غوبنتن لیک تازه کیدی شي .

څلور سوه دری اتیایمه ماده: که چېرې دا څرگنده شي چه د محکوم علیه
 خلاف نور داسې حکمونه صادرشوی دي چه محکمه ئی له
 صادریدو نه خبره نه وه پس د یو داسې جرم دار تکاب له کبله په
 جزا محکوم شي چه د دغه حکم د صادریدونه مخکې پېښ
 شوی وي نو محکمه کولای شي چه د حیثیت د جارویستنی

حکم لغو کړی . د الغاء حکم د څارنوالي د غوښتنې له مخه د هغې محکمې له خوا صادرېږي چه د حیثیت د جارویستنی حکم ئی صادر کړی وي .

څلورسوه څلور اتیایمه ماده: که چېرې په دې لاندنیو مودو کښې په محکوم علیه باندې د جنایت یا جنحې له کبله داسې جزائی حکم صادر نه شي چه دده په سوابقو کښې باید قید شي نو دده حیثیت د قانون په حکم جار وځي:

اول - د جنایت یا جنحې له کبله په جزا باندې د محکوم علیه په باب پدې لاندنیو جرمونو کښې د جزا په تنفیذ باندې د دولسو کلونه پس:

الف - غلایا د غلا کړو شیو نو پټ ساتل .

ب - حیلله جوړول یا په امانت کښې خیانت کول .

ج - تزویر .

د - په دغو پورتنو جرمونو باندې یا د زراعتي پیداوار یا زراعتي کروندې یا د ونو په تلفولو پورې مربوطو جرایمو او یا د حیواناتو په تلفولو پورې مربوطو جرایمو باندې شروع .

دوهم - په پورتنۍ فقره کښې د ذکر شوي جنحې نه پرته جنحې له کبله په جزا باندې د محکوم علیه په باب د جزا په تنفیذ یا عفو باندې د اتو کلونو له تیریدونه پس . که چېرې محکوم علیه په صادر شوی حکم کښې متکرر پیژندل شوی وي دا موده یو په دوه کیږي .

څلورسوه شپږ اتیایمه ماده: د حیثیت د جارویستنی د حکم صادریدو نه د آینده په باب د محکوم علیه د الزام د حکم د محوه کیدو موجب کیږي او ددې حکم ټول آثار لکه د اهلیت زوال، د مدني حقونو نه محرومیدل او نور له منځه باندې د بل چا خلاف د هغو حقونو په باب چه د الزام د حکم په نتیجه کښې ئی حاصل کړی دی مخصوصاً د هغه په باب چه اعاده یی لژمه ده او د عوض په باب تکیه نه شي کیدی .

عمومي احكام

لومړۍ برخه هغه اجراءات چه د پانوا او حکمونو دور کيدو په صورت کښې کيږي

څلور سوه اته اتيايمه ماده: که چېرې اصل حکم د تنفيذنه مخکښې او يا د تحقيق اوراق د قرار د صادریدو نه مخکښې ټول يا ځينې ورك شي د دې برخې د لاندې مادو حکمونه تطبيقيږي .
څلور سوه نه اتيايمه ماده: که چېرې د حکم مثنی و موندله شي د اصل قايمقامه گڼل کيږي .

که چېرې مثنی د يو شخص يا يو مقام تصرف کښې څارنوالي د هغې محکمې نه د هغه شخص يا مقام دپاره چه د مثنی د سپارلو امر ئی ورته کړی دی د بلی مثنی ليکلی امر حاصلوي او هغه څوک چه مخکښې ترې اخستل شوی ده بی د محصول له وركړې د يو نقل مستحق دی .

څلور سوه نوی يمه ماده: د حکم د اصلي نسخي وركيدل په هغه صورت کښې چه د اعتراض قانونی مراحل پرې تير شوی وي د محاکمي د جارويستنی موجب کيدی نه شي .

څلور سوه يو نو يمه ماده: که چېرې قضيه د ستری محکمې د غور لاندې وي او د حکم د مثنی لاس ته راوستل ناشونی وي نوکه چېرې په حکم باندې د اعتراض ټول مراحل تير شوي وي نو ستره محکمه د محاکمي د جارويستنی امر کوي .

څلورسوه دوه نوی يمه ماده: که چېرې د تحقيق پانې د تحقيق په باب دقرار له صادریدو نه مخکښې ټولی يا ځينې وركی شي د تحقيق هغه برخه بيا نوی کيږي چه وركی شوی پانې ورپورې تعلق لري . که چېرې فضيه د محکمې دغور لاندې نوي نو لازمه تحقيق د محکمې له پلوه کيږي .

څلورسوه دري نوى يمه ماده: كه چېرې د تحقيق پانې ټولې يا ځينې وركي شي او د محكمې حكم موجود وي او قضيه په ستره محكمه كښې دغور لاندې وي نو د اجراآتو هېڅ يوه برخه هم نه نوى كيږي بى له دې چه ستره محكمه ئى لازمه و گڼي .

څلورسوه څلور نوى يمه ماده: په دې قانون كښې د ټولو درج شويو ميعادونو سنجش په افغانستان كښې د رواج شمسى هجري تقويم له مخه كيږي .

څلورسوه پنځه نوي يمه ماده: د جنايت، جنحى او قباحت د اصطلاحاتو تعريف د مامورينو د جرمونو او د عامه امنيت او منفعت خلاف د جرمونو د جزا د اصولونامي د مشمولو جرمونو په باب په اتلسمه، نولسمه، شلمه او دوه ويستمه ماده كښې شوى دي. د سايرو جرمونو په باب ددې قانون د مقاصدو دپاره دغه اصطلاحات دا معناوي لري:

الف: هغه جرمونه چه د اسلامي شريعت د حنفي فقهي د احكامو مطابق د حد يا د قصاص يا د نفس د دبت يا د اعدام د تعزير موجب وي جنايت گڼل كيږي .

ب: نور هغه اعمال چه د ذكر شوى فقهي د احكامو مطابق جرم گڼل شوى وي جنحه بلل كيږي بى له دې چه څارنوالى په خپله غوښتنه د هغه د مرتكب د پاره د يوي مياشتى نه د كمى مودى حبس وغواړي چه په دې حالت كښې جرم قباحت بلل كيږي .

څلورسوه شپږ نوى يمه ماده: د اساسي قانون د يو سل او دوه ويستمى او د قضائى تشكيلاتو او صلاحيت د قانون د سلمى مادى د احكامو له مخه هغه و ظايف چه سترى محكمى ته سپارل شوى دى د دغې محكمى تر جوړيدو پورې د ۱۳۴۳ كال د عقرب د ۶ مې نېټى ۱۰۲۰ پر ۱۳۸۱ گڼى باچايى فرمان په موجب د تميز د محكمى د مربوطو ديوانونو له خوا اجرا كيږي .

خلورسوه اووه نوي یمه ماده: د انتقال په دوره کېنې څارنوالی د جرمونو د تعقیب او تحقیق په برخه کېنې خپل وظایف چه ددی قانون دمندرجاتو مطابق ورسپارل شوی دی د څارنوالی د چارو دتنظیم د قانون د احکامو مطابق د پولیس په ملگرتیا اجرا کوی.

خلورسوه اته نوی یمه ماده: د عدل وزارت مکلف دی چه ددی قانون د احکامو دتنفیذ دپاره لازمی تعلیماتنامی جوړی کړی.

خلورسوه نه نوی یمه ماده: هغه قوانین چه ددی قانون له احکامو سره مغایرت لری لغوشوی گڼل کیږی.

پنځه سومه ماده: دا قانون په رسمی جریده کېنې د نشریدو له نیتی څخه نافذیږی.